

SGÔR HYLENDID BWYD

FOOD HYGIENE RATING

**Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru)
2013,**

**Rheoliadau Sgorio Hylendid Bwyd
(Cymru) 2013**

a

**Rheoliadau Sgorio Hylendid Bwyd
(Hyrwyddo Sgôr Hylendid Bwyd) (Cymru)
2016:**

Canllawiau ar gyfer awdurdodau bwyd

Medi 2017

Cynnwys

	Tudalen
Byrfoddau	1
Cyflwyniad	2
Adran 1: Cwmpas	5
Coeden i benderfynu pa fath o sefydliadau a ddylai gael sgôr hylendid bwyd.....	10
Adran 2: Busnesau bwyd newydd	11
Adran 3: Rhaglen arolygu	13
Adran 4: Defnyddio Atodiad 5 <i>Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd (Cymru)</i> i roi sgôr	14
Adran 5: Mapio sgoriau Atodiad 5 i'r sgôr hylendid bwyd	40
Adran 6: Rhoi gwybod am sgôr hylendid bwyd	42
Adran 7: Apelio	44
Siart llif yn dangos y weithdrefn apelio	47
Adran 8: Hawl i ymateb	48
Adran 9: Cais am arolygiad at ddibenion ail-sgorio	49
Adran 10: Arddangos sticeri sgoriau hylendid bwyd.....	53
Adran 11: Ceisiadau am wybodaeth am sgoriau hylendid bwyd	58
Adran 12: Defnyddio platfform TG y cynllun sgorio hylendid bwyd	59
Adran 13: Cysondeb	68
Adran 14: Deunyddiau Cyhoeddusrwydd	71
Adran 15: Gorfodi	73
Siart llif yn crynhoi'r broses Hysbysiad Cosb Benodedig	79

Byrfoddau

Defnyddir yr acronymau/byrfoddau canlynol yn y ddogfen hon:

Rheoliadau 2013	Rheoliadau Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013
Rheoliadau 2016	Rheoliadau Sgorio Hylendid Bwyd (Hyrwyddo Sgôr Hylendid Bwyd) (Cymru) 2016
y Ddeddf	Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013
Awdurdod Bwyd	Awdurdod Bwyd Mae "awdurdod bwyd" yn golygu cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol yr ardal yng Nghymru y mae'r safle wedi'i leoli (neu awdurdod iechyd porthladdoedd dan yr amgylchiadau a nodir yn adran 5(3) Deddf Diogelwch Bwyd 1990).
CSHB	Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd – Y cynllun a sefydlwyd o dan Ddeddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru)
ASB	Yr Asiantaeth Safonau Bwyd
Y cynllun gwirfoddol	Y Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd anstatudol a gyflwynwyd gan yr ASB ar sail wirfoddol yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon yn 2010
HACCP	Dadansoddi Peryglon a Phwyntiau Rheoli Critigol
LAEMS	System Monitro Gwaith Gorfodi Awdurdodau Lleol
LBRO	Swyddfa Gwell Rheoleiddio Leol
Gweithredwr Rheoliadau	Yr unigolyn sy'n ymwneud â rheoli'r sefydliad Rheoliadau Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013 Rheoliadau Sgorio Hylendid Bwyd (Hyrwyddo Sgôr Hylendid Bwyd) (Cymru) 2016
LIC	Llywodraeth Cymru

Statws a diben y Canllawiau

Cyhoeddir y Canllawiau hyn o dan adran 23 Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) sy'n rhoi'r grym i Weinidogion Cymru gyhoeddi canllawiau ar gyflawni swyddogaethau awdurdodau bwyd o dan y Ddeddf hon.

Diben y canllawiau hyn yw helpu swyddogion awdurdodedig yng Nghymru i gyflwyno Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013 a'r rheoliadau cysylltiedig.

Mae'n rhaid i awdurdodau bwyd ystyried y canllawiau hyn wrth gyflawni eu swyddogaethau o dan y Ddeddf.

Datblygwyd y canllawiau hyn gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd a Llywodraeth Cymru ar y cyd â chynrychiolwyr awdurdodau lleol o Grŵp Llywio Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd Cymru.

Dylid darllen y canllawiau hyn ar y cyd â Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013 a'r rheoliadau a wnaed o dan y Ddeddf hon.

Cefndir

Cyflwynwyd y Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd gwirfoddol ("y cynllun gwirfoddol") yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd ("ASB") mewn partneriaeth ag awdurdodau lleol ar draws Cymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon. Mae cynllun ag amcanion tebyg yn cael ei weithredu yn yr Alban – y Cynllun Gwybodaeth am Hylendid Bwyd (FHIS). Lanswyd y cynllun gwirfoddol yng Nghymru ym mis Hydref 2010, ac fe'i ddatblygwyd i ddarparu gwybodaeth i ddefnyddwyr i'w galluogi i wneud dewis gwybodus ynglŷn â ble i fwyta neu siopa am fwyd.

Mae'r cynllun gwirfoddol wedi'i ddisodli yng Nghymru gan gynllun gorfodol, ond mae cynllun Lloegr yn dal i fod yn un anstatudol a gwirfoddol. Yng Ngogledd Iwerddon, daeth Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Gogledd Iwerddon) 2016 i rym ym mis Hydref 2016, gan greu cynllun statudol yng Ngogledd Iwerddon.

Y Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd (CSHB) statudol

Ym mis Mawrth 2013 cafodd Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013 ("y Ddeddf") Gydsyniad Brenhinol. Mae'r Ddeddf yn cyflwyno cynllun sgorio hylendid bwyd statudol newydd ("y CSHB").

Er mwyn gweithredu'r Ddeddf yn llawn, mae Gweinidogion Cymru wedi llunio Rheoliadau Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013 ("Rheoliadau 2013"). Daeth y Ddeddf â Rheoliadau 2013 i rym ar 28 Tachwedd 2013. Ymysg pethau eraill, mae'r

Ddeddf a Rheoliadau 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau bwyd weithredu'r CSHB ac i fusnesau arddangos sgoriau hylendid bwyd. Mae gwefan yr ASB, food.gov.uk/sgoriau, yn darparu dadansoddiad o'r sgoriau. At hynny, fe gynghorir defnyddwyr eu bod yn gallu gwneud cais i weld adroddiad y swyddog arolygu sy'n sail i'r sgôr hylendid bwyd gan yr awdurdod lleol a gynhaliodd yr arolygiad.

Tan fis Tachwedd 2014, dim ond i sefydliadau a oedd yn cyflenwi bwyd yn uniongyrchol i ddefnyddwyr oedd y CSHB yn berthnasol, os nad oeddent wedi'u heithrio gan Reoliadau 2013. Ym mis Tachwedd 2014, estynnwyd cwrdd y CSHB i gynnwys sefydliadau bwyd a oedd yn rhan o fasnachu rhwng busnesau yn unig, er enghraifft gweithgynhyrchwyr neu becynnwyr nad oedd â safle manwerthu.

Mae'r CSHB yn berthnasol i Gymru, ac mae'n cael ei weithredu a'i orfodi gan awdurdodau bwyd yng Nghymru.

Diben y CSHB yw galluogi defnyddwyr i wneud dewisiadau gwybodus am y manau sy'n cyflenwi bwyd a, thrwy'r dewisiadau hyn, annog busnesau i wella eu safonau hylendid. Mae'n gwneud hyn drwy ddarparu gwybodaeth i ddefnyddwyr (ar ffurf sgôr hylendid bwyd) am safonau hylendid busnesau bwyd adeg eu harolygu er mwyn sicrhau eu bod yn cydymffurfio â deddfwriaeth hylendid bwyd. Mae'r sgôr hylendid bwyd a roddir yn adlewyrchu canfyddiadau'r arolygiad ac i ba raddau y mae'r busnes yn cydymffurfio â chyfraith bwyd.

Mae yna chwe sgôr hylendid bwyd gwahanol, o '0' i '5'. Sgôr o '5' yw'r sgôr uchaf ac mae'n adlewyrchu lefel gydymffurfio 'da iawn' â'r gofynion cyfreithiol. Dylai pob busnes, waeth beth yw ei natur neu ei faint, allu cyflawni hyn. Caiff sgoriau hylendid bwyd a dadansoddiad o'r sgoriau eu cyhoeddi ar-lein drwy food.gov.uk/sgoriau. Mae'n ofynnol i weithredwyr busnesau bwyd arddangos sticer(i) yn dangos sgôr eu sefydliad mewn man lle mae'n hawdd i gwsmeriaid ddarllen y sgôr.

Mae'r CSHB yn cynnwys camau diogelu i sicrhau tegwch i fusnesau. Mae'r rhain yn cynnwys gweithdrefn apelio, 'hawl i ymateb' sy'n caniatáu i fusnesau gyhoeddi sylwadau i gyd-fynd â'r sgôr ar food.gov.uk/sgoriau, a mecanwaith ar gyfer gwneud cais am arolygiad er mwyn ail-sgorio os y gwnaed gwelliannau a bod amodau eraill wedi'u bodloni.

Ym mis Tachwedd 2016 daeth Rheoliadau Sgorio Hylendid Bwyd (Hyrwyddo Sgôr Hylendid Bwyd) (Cymru) 2016 ("Rheoliadau 2016") i rym, a oedd yn ei gwneud yn orfodol i fusnesau bwyd tecawê gyhoeddi datganiad dwyieithog ar ddeunyddiau cyhoeddusrwydd copi caled penodol yn cyfeirio cwsmeriaid at y wefan sgoriau hylendid bwyd.

Mae Rheoliadau 2016 yn datgan os yw taflen neu fwydlen bwyty tecawê yn dangos bwyd ar werth, pris y bwyd a ffordd o archebu'r bwyd heb orfod ymweld â'r safle, bydd hefyd angen iddi gynnwys datganiad sy'n atgoffa cwsmeriaid y gallant wirio sgôr hylendid bwyd y busnes ar wefan y sgoriau hylendid bwyd:

www.food.gov.uk/sgoriau. Mae'r datganiad hefyd yn atgoffa defnyddwyr bod ganddynt hawl cyfreithiol i holi'r busnes bwyd am ei sgôr hylendid bwyd pan maent yn archebu.

Mae Rheoliadau 2016 hefyd yn caniatáu arddangos sgoriau hylendid bwyd dilys yn wirfoddol ar y math hwn o ddeunydd cyhoeddusrwydd. Os cânt eu harddangos, mae'n rhaid i'r sgôr fod yn ddilys ac yn y fformat penodedig fel bod modd ei gweld yn glir.

Gwerthuso ac Adolygu

Mae'r Ddeddf yn rhoi dyletswydd ar yr ASB i adolygu'r broses o gyflwyno a gweithredu'r CSHB a llunio adroddiad ar gyfer Gweinidogion Cymru ar ôl blwyddyn gyntaf y cynllun, a phob tair blynedd wedyn. Gall pob adroddiad gynnwys argymhellion ar gyfer newid ac mae'n rhaid ei gyflwyno gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Mae'n rhaid i'r ASB adolygu sut mae'r broses apelio yn cael ei gweithredu o dan y Ddeddf hefyd. Mae'n rhaid cynnal yr adolygiad bob blwyddyn. Ar ôl pob adolygiad, mae'n rhaid i'r ASB lunio adroddiad sy'n cynnwys unrhyw argymhellion ar gyfer newid y broses, a'i gyflwyno gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Adolygu a diwygio'r Canllawiau

Bydd yr ASB a Llywodraeth Cymru ("LIC") yn adolygu'r Canllawiau hyn, a'u diwygio ac yn eu diweddarau fel sy'n ofynnol.

Rhagor o wybodaeth

Cofiwch gysylltu os oes angen rhagor o gyngor neu wybodaeth arnoch chi – gweler y manylion cyswllt isod –

Enw	Rhif ffôn	E-bost
Swyddfa'r ASB yng Nghaerdydd		
Tîm Cefnogi ac Archwilio'r Awdurdodau Lleol	☎ 029 2067 8956	lasupportwales@foodstandards.gsi.gov.uk

1.1 Cyflwyniad

Mae'r CSHB yn cynnwys yr holl sefydliadau bwyd sydd wedi'u cofrestru ag awdurdod bwyd yng Nghymru neu eu cymeradwyo gan awdurdod bwyd yng Nghymru yn unol â Rheoliad (CE) Rhif 852/2004 neu 853/2004, ar wahân i'r busnesau hynny sydd wedi'u heithrio dan Reoliad 5 Rheoliadau 2013.

Mae'r CSHB yn cynnwys bwytai, caffis, siopau tecawê, siopau brechdanau a mannau eraill y mae pobl yn bwyta bwyd sydd wedi'i baratoi y tu allan i'r cartref, ynghyd â manwerthwyr, gweithgynhyrchwyr neu becynnwyr bwyd sydd heb safle manwerthu.

1.2 Eithriadau

Mae Rheoliad 5 Rheoliadau 2013 yn nodi pa gategoriâu o sefydliadau sydd wedi'u heithrio rhag eu sgorio. Mae'r rhain yn cynnwys:

- sefydliad lle nad ei brif gweithgaredd yw gwerthu bwyd; a bod yr unig fwyd sydd ar gael i ddefnyddwyr yn fwyd sy'n silff-sefydlog ar dymheredd ystafell ac wedi ei lapio neu ei becynnu cyn dod i'r sefydliad, a bod y deunydd lapio neu'r deunydd pecynnu yn aros wedi'i selio ar bob adeg cyn cyflenwi'r bwyd i ddefnyddwyr;

Gallai enghreifftiau o sefydliadau o'r fath gynnwys:

- canolfannau ymwelwyr a sefydliadau tebyg sy'n gwerthu bisgedi mewn tuniau neu nwyddau eraill wedi'u lapio ymysg amrywiaeth o nwyddau eraill
  - canolfannau hamdden sydd â pheiriannau gwerthu bwyd yn unig sy'n gwerthu diodydd neu fwydydd risg isel yn unig
  - siopau papurau newydd sy'n gwerthu melysion wedi'u pecynnu ymlaen llaw
  - fferyllfeydd sy'n gwerthu melysion wedi'u pecynnu ymlaen llaw a/neu fwydydd iach.
- sefydliad a ddefnyddir i ddarparu gwasanaethau gofal, lle caiff y sefydliad hwnnw ei ddefnyddio fel annedd breifat hefyd.

Mae'r eithriad hwn yn cynnwys sefydliadau a ddefnyddir gan warchodwyr plant a gofalgwyr lleoli oedolion lle darperir gwasanaethau yn y cartref fel rhan o uned deuluol. Bydd gofynion hylendid bwyd yn parhau i fod yn berthnasol i'r sefydliadau hyn, ond byddant yn cael eu heithrio rhag cael sgôr.

Nid yw'r eithriad yn berthnasol i arlwywyr cartref, sydd o fewn cwmpas y CSHB.

Gall y goeden benderfynu (pwynt 1.13 isod) hefyd gynorthwyo awdurdodau bwyd â phroblemau'n ymwneud â chwmpas ac eithriad.

Os yw busnes yn bodloni'r meini prawf eithrio, nid oes darpariaeth sy'n caniatáu i fusnesau 'ddewis' ymuno â'r CSHB. Bydd busnesau sydd wedi'u heithrio yn parhau i fod yn destun gofynion hylendid bwyd, ac wedi'u heithrio rhag eu sgorio dan y CSHB yn unig maen nhw.

1.3 Sefydliadau Cymeradwy

Mae sefydliadau sydd wedi'u cymeradwyo gan awdurdodau bwyd dan Reoliad CE 853/2004 o fewn cwmpas y CSHB.

Lle bo gan sefydliad cymeradwy elfen fanwerthu, dylai'r sgôr a roddir fod wedi'i phennu ar gyfer y sefydliad cyfan, gan ddefnyddio Atodiad 5 y *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd*.

Ni ddylai awdurdodau bwyd gofrestru'r elfen fanwerthu ar wahân er mwyn rhoi sgôr ar wahân.

1.4 Masnachwyr symudol

Mae unedau bwyd symudol (unedau manwerthu ac arlwyyo), stondinau marchnad a marchnadoedd achlysurol sydd wedi'u cofrestru neu eu cymeradwyo gan awdurdod bwyd yng Nghymru wedi'u cynnwys yng nghwmpas y CSHB, a dylent gael eu sgorio oni bai eu bod yn bodloni'r meini prawf eithrio.

Cyfrifoldeb awdurdod bwyd yr ardal y caiff y busnes bwyd ei storio dros nos fel arfer ('yr awdurdod cofrestru') yw pennu sgoriau hylendid bwyd y sefydliadau hyn a hysbysu'r ASB am y sgoriau a fydd yna'n cael eu cyhoeddi ar-lein ar food.gov.uk/sgoriau, i ymdrin ag apeliadau yn erbyn sgoriau, i ymdrin â cheisiadau am ymweliadau ailsgorio ac i dderbyn sylwadau 'hawl i ymateb' gweithredwyr ar y sgoriau. Bydd angen i awdurdodau bwyd gydweithio'n agos ar y materion hyn.

Bydd yn hawdd gwneud hyn mewn achosion lle mae'r sefydliad yn gweithredu yn yr ardal lle mae wedi'i gofrestru yn unig. Mewn achosion eraill, mae'n rhaid i'r 'awdurdod cofrestru' ystyried gwybodaeth a ddarparwyd gan awdurdodau sy'n arolygu'r busnes bwyd, a all fod y tu allan i Gymru, wrth benderfynu ar y sgôr.

Lle bo masnachwr symudol yn gweithredu y tu allan i'r ardal y mae wedi'i gofrestru ynddi a lle chynhelir ymyriad, mae'n rhaid i'r awdurdod arolygu gydweithio â'r awdurdod cofrestru er mwyn osgoi dyblygu gwaith.

Pan fo awdurdod arolygu yng Nghymru yn cyflawni arolygiad llawn, dylid darparu copi o'r adroddiad arolygu i'r awdurdod cofrestru. Lle cynhelir arolygiad rhannol neu fath arall o ymyriad, dylai awdurdodau arolygu rannu'r wybodaeth hon ag awdurdodau cofrestru a all eu cynorthwyo nhw wrth roi sgôr risg i'r sefydliad. Dylid

darparu'r wybodaeth hon o fewn 14 diwrnod gwaith i'r ymyriad, neu'n gynt yn dibynnu ar natur a difrifoldeb y tramgwyddau a nodwyd.

1.5 Neuaddau pentref, canolfannau cymunedol a sefydliadau tebyg

Mae sefydliadau o'r fath yn amrywio'n sylweddol, felly mae'n anodd bod yn rhagnodol, a dylid ystyried pob set o amgylchiadau ar sail teilyngdod. Wrth wneud hynny, dylid ystyried y canlynol:

- A yw'r busnes wedi'i gofrestru neu ei gymeradwyo gan yr awdurdod bwyd?
- A yw'r busnes wedi'i eithrio?

Nid yw'r CSHB yn newid pa endidau a ddylai gael eu cofrestru neu eu cymeradwyo fel busnes bwyd. Mae'r ASB wedi cynhyrchu canllawiau ar gymhwyso cyfraith hylendid bwyd yr Undeb Ewropeaidd i ddarpariaeth fwyd cymunedol ac elusennol, a all fod o gymorth wrth bennu pa rai sydd angen eu cofrestru â'r awdurdod lleol. Mae'r rhain ar gael drwy:

<https://www.food.gov.uk/sites/default/files/darparubwydcymunedol.pdf>

Mewn rhai sefyllfaoedd, mae'n bosibl y bydd mwy nag un busnes bwyd yn defnyddio'r un safle. Dan amgylchiadau o'r fath, dylai pob busnes bwyd sydd wedi'i gofrestru neu ei gymeradwyo gael sgôr ar wahân, oni bai ei fod yn bodloni'r meini prawf esemptio.

1.6 Sefydliadau sy'n cynnwys unedau gwahanol ar yr un safle

Dylai pob busnes bwyd sydd wedi'i gofrestru neu ei gymeradwyo gael ei sgorio oni bai ei fod yn bodloni'r meini prawf eithrio. Felly, os yw'r unedau unigol wedi'u cofrestru neu eu cymeradwyo fel un sefydliad busnes bwyd – e.e. archfarchnad â siop fara neu gigydd mewnol, neu siop goffi neu orsaf betrol neu fwyty mewnol – dylid rhoi un sgôr.

Mae'n bosibl y bydd amgylchiadau lle bo awdurdod bwyd yn dymuno ystyried unedau ar wahân fel 'sefydliad sengl'. Gellir cyflwyno'r hyblygrwydd hwn pan mai prif ffocws gweithgarwch y sefydliad yw cyflenwi bwyd yn uniongyrchol i'r defnyddiwr terfynol yn unig. Dylai awdurdodau bwyd ystyried busnesau o'r fath ar sail unigol i sicrhau y bodlonir y tri maen prawf canlynol:

- Bod y gweithgarwch dan reolaeth un unigolyn, h.y. bod un unigolyn sy'n gyfrifol am gyflwyno gweithdrefnau seiliedig ar Ddadansoddi Peryglon a Phwynt Rheoli Critigol ("HACCP");
- Bod un gyfres o 'weithdrefnau seiliedig ar HACCP' yn cynnwys pob cam ac uned y gweithgarwch o fewn y sefydliad ehangach;

- Bod yr holl weithgarwch a gyflawnir yn yr amryw unedau yn y sefydliad 'ehangach' ddigon agos y gellir disgwyl yn rhesymol bod yr unigolyn sy'n rheoli yn gallu rheoli'r mesurau rheoli diogelwch bwyd yn effeithiol ar bob safle.

Os yw'r unedau wedi'u cofrestru fel sefydliadau busnesau bwyd ar wahân – e.e. archfarchnad â siop goffi neu fwyty o dan reolaeth wahanol – dylid rhoi sgoriau ar wahân.

1.7 Ysbytai

Os yw ysbyty yn cael ei gofrestru neu ei gymeradwyo fel busnes bwyd gan awdurdod bwyd yng Nghymru, dylai gael ei sgorio oni bai ei fod yn bodloni'r meini prawf eithrio.

Dylai'r awdurdod bwyd sydd â chyfrifoldeb dros yr ysbyty, adeg yr arolygiad, hefyd gynnwys asesiadau o nifer cynrychioladol o wardiau ac ardaloedd bwyd eraill sy'n gweithredu'r un gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd. Dylai'r sgôr a roddir adlewyrchu'r safonau o fewn y prif sefydliad a'r ardaloedd cynrychioladol a arolygir. Dylid dangos y sticer mewn man amlwg wrth bob prif fynedfa gyhoeddus. Os yw ysbytai yn dymuno ei harddangos yng ngheginau'r wardiau, yna dylid darparu sticeri ychwanegol ar gais.

1.8 Llongau, Cychod ac Awyrennau

Os yw llong, cwch neu awyren yn cael ei gofrestru neu ei gymeradwyo fel busnes bwyd gan awdurdod bwyd yng Nghymru, dylai gael ei sgorio oni bai ei fod yn bodloni'r meini prawf eithrio.

1.9 Trenau a Bysiau

Os yw cwmnïau gweithredu trenau a bysiau wedi'u cofrestru neu eu cymeradwyo fel busnes bwyd gan awdurdod bwyd yng Nghymru, yna dylid eu sgorio oni bai eu bod yn bodloni'r meini prawf esemptio.

Adeg yr archwiliad, dylai'r awdurdod bwyd sydd â chyfrifoldeb dros y prif sefydliad hefyd asesu nifer cynrychioladol o drenau a bysiau lle bo'r unedau gwasanaeth bwyd ar draws y stoc wedi'u dylunio'n debyg ac yn gweithredu'r un gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd. Dylai'r sgôr a roddir adlewyrchu'r safonau o fewn y prif sefydliad a'r trenau neu'r bysiau cynrychioladol.

1.10 Sefydliadau'r Lluoedd Arfog, yr Heddlu a'r Goron

Mae sefydliadau'r Lluoedd Arfog, yr Heddlu a'r Goron, fel sefydliadau busnes bwyd eraill, yn destun gofynion y ddeddfwriaeth hylendid bwyd. Cânt eu cofrestru a'u harolygu yn unol â'r Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd felly.

Mae sefydliadau sy'n cael eu meddiannu gan, neu eu defnyddio at ddiben unrhyw un o Luoedd Arfog Ei Mawrhydi, unrhyw heddlu neu'r Goron yn cael eu cynnwys yng nghwmpas y CSHB, a dylent gael eu sgorio oni bai eu bod yn bodloni'r meini prawf eithrio.

1.11 Sefydliadau Gwely a Brecwast

Mae sefydliadau o'r fath yn amrywio'n sylweddol, felly mae'n anodd bod yn rhagnodol, a dylid ystyried pob set o amgylchiadau ar sail teilyngdod. Bydd angen i'r awdurdod bwyd ystyried p'un a oes angen i sefydliad gofrestru fel busnes bwyd, ac os felly, ei sgorio fel sy'n briodol. Er enghraifft, ni fyddai angen cofrestru llety sy'n cynnig ystafell yn unig neu sy'n llety hunanarlwyo, a byddant wedi'u heithrio.

1.12 Lle mae camau cyfreithiol ar waith neu'n cael eu hystyried

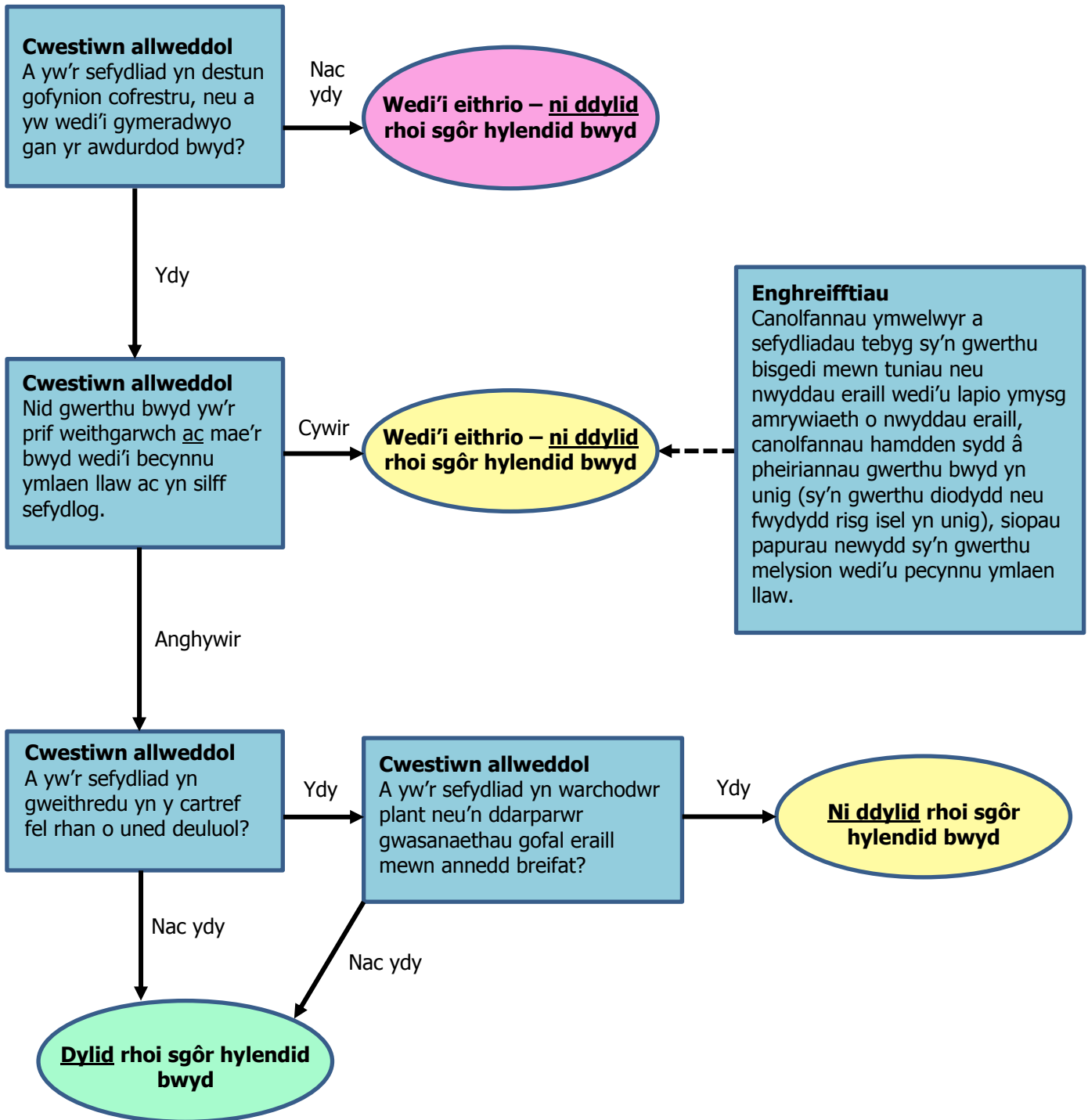
Oni bai fod sefydliad yn bodloni'r meini prawf eithrio, yn gyffredinol dylid rhoi sgôr i sefydliad mewn perthynas â pha gamau gorfodi sy'n cael eu cymryd neu eu hystyried. Fodd bynnag, bydd hyn yn dibynnu ar natur y camau a gymerir:

- os yw'r sefydliad wedi ei gau o achos risg sydd ar fin digwydd i iechyd y cyhoedd, un ai drwy gamau ffurfiol neu'n wirfoddol, dylid ei sgorio. Fodd bynnag, pan fo'r sefydliad ar gau, h.y. nid yw'n masnachu; nid oes yn rhaid i'r busnes arddangos sgôr. Os a phryd mae'r sefydliad yn ail agor, bydd yn rhaid iddo arddangos sgôr. Dylai'r sgôr fod yn seiliedig ar yr arolygiad, yr arolygiad rhannol neu'r archwiliad diweddaraf lle casglwyd digon o wybodaeth i gwblhau'r sgôr risg.
- os yw'r sefydliad yn dal i fasnachu ac yn dal i gyflenwi bwyd, dylai gael ei sgorio, a dylid cyhoeddi'r sgôr ar [food.gov.uk/sgoriau](https://www.food.gov.uk/sgoriau).

O safbwynt y sgôr ar gyfer hyder mewn rheolwyr/gweithdrefnau rheoli, mae'n bwysig nodi ei bod yn seiliedig ar farn broffesiynol y swyddog arolygu sy'n rhoi ystyriaeth ddyledus i Atodiad 5 y *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd*, a bod y penderfyniad yn cael ei gyfiawnhau a'i gofnodi. Gall fod yn briodol ystyried yr amodau a arweiniodd at gau'r sefydliad yn y sgôr ar gyfer hyder mewn rheolwyr/gweithdrefnau rheoli os caiff sgôr ei rhoi ar ôl ailagor.

Dylid hysbysu gweithredwr y busnes bwyd, fel y nodir yn Adran 6 y Canllawiau hyn, a bydd yn ofynnol iddo arddangos sticer y sgôr pan ei fod ar agor.

1.13 Coeden i benderfynu pa fath o sefydliadau a ddylai gael sgôr hylendid bwyd

Adran 2: Busnesau bwyd newydd

2.1 Cyflwyniad

Mae Rheoliadau 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau bwyd anfon gwybodaeth am y sgôr hylendid bwyd at weithredwr mewn busnes bwyd newydd.

2.2 Gwybodaeth y mae'n rhaid ei hanfon at weithredwr mewn busnes bwyd newydd

Mae'n rhaid anfon yr wybodaeth ganlynol at weithredwr mewn busnes bwyd newydd o fewn 14 diwrnod wedi i'r busnes gofrestru gyda'r awdurdod bwyd neu wneud cais am gymeradwyaeth:

- y sgoriau y gellir eu rhoi i sefydliad
- sut mae'r sgoriau'n cael eu cyfrifo, gan gynnwys beth sydd angen ei wneud i gyflawni pob sgôr
- pwy sy'n llunio sgôr sefydliad a phryd bydd hynny'n cael ei wneud am y tro cyntaf
- yr wybodaeth o ran pryd, ble a sut y bydd angen arddangos y sgôr
- bod gweithredwr sefydliad yn cael gwybod am y sgôr cyn ei bod yn cael ei chyhoeddi
- gwybodaeth am hawliau gweithredwr y busnes bwyd:
  - i apelio yn erbyn y sgôr
  - i wneud cais ailsgorio
  - i leisio barn ar sgôr ('hawl i ymateb')
- sut i gael rhagor o wybodaeth am y CSHB.

Mae hefyd yn rhaid i awdurdodau bwyd anfon gwybodaeth at bob sefydliad, i sicrhau eu bod yn ymwybodol o ofynion Rheoliadau 2016.

2.3 Pryd mae angen rhoi sgôr i sefydliadau newydd?

Mae *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd (Cymru)* yn ei gwneud yn ofynnol i bob sefydliad bwyd gael arolygiad hylendid bwyd cychwynol. Fel arfer, dylid cynnal yr arolygiad o fewn 28 diwrnod i gofrestru neu pan ddaw'r awdurdod bwyd yn ymwybodol bod y sefydliad yn gweithredu. Mae hyn yn adlewyrchu pa mor bwysig yw sicrhau bod sefydliadau bwyd yn cydymffurfio â'r gyfraith bwyd.

Rhoddir sgôr i sefydliad newydd fel arfer yn ystod yr arolygiad cyntaf oni bai ei fod yn bodloni'r meini prawf sy'n ei eithrio. Dylid ond rhoi sgôr i fusnesau newydd sydd wedi

gwneud cais am gymeradwyaeth ar ôl rhoi cymeradwyaeth amodol a phan mae'r busnes yn masnachu.

Mewn achosion lle mae gweithredwr y busnes bwyd yn newid, dylid cofrestru neu gymeradwyo a thrin y sefydliad fel un newydd, a dylid rhoi sgôr hylendid bwyd newydd yn ystod yr arolygiad cyntaf. Ni fydd y sgôr hylendid bwyd ar gyfer gweithredwr blaenorol y busnes bwyd yn 'ddilys' wedyn, a dylid hysbysu gweithredwr newydd y busnes bwyd newydd i beidio â'i harddangos.

Mewn achosion lle mae gweithredwr y busnes bwyd yn symud i safle newydd, dylai'r sefydliad newydd gael ei gofrestru neu ei gymeradwyo gan yr awdurdod bwyd priodol a chael sgôr hylendid bwyd newydd yn ystod yr arolygiad cyntaf.

Adran 3: Rhaglen arolygu

3.1 Cyflwyniad

Mae Gweinidogion Cymru wedi cymeradwyo Atodiad 5 *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd (Cymru)* fel y materion y mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd eu hystyried wrth baratoi ac adolygu ei raglen arolygu sefydliadau busnesau bwyd at ddibenion sgorio o dan Ddeddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013. Mae'r rhain wedi'u cyhoeddi gan yr ASB, dan adran 14(1) (b) y Ddeddf.

3.2 Rhaglen Arolygu

Wrth i'r awdurdod bwyd baratoi ac adolygu ei raglen o arolygiadau yn unol ag adran 2(1) y Ddeddf, mae'r Ddeddf yn nodi bod angen iddo ystyried y materion a nodwyd gan yr ASB ac a gymeradwywyd gan Weinidogion Cymru. Mae'r ASB wedi nodi Atodiad 5 *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd (Cymru)* fel y materion y mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd eu hystyried wrth baratoi ac adolygu ei raglen arolygu sefydliadau busnesau bwyd at ddibenion sgorio o dan y Ddeddf.

Mae Atodiad 5 yn cynnwys materion fel peryglon posibl, y dull prosesu, y defnyddwyr sydd mewn perygl, y lefel gydymffurfio a'r hyder mewn rheolwyr/gweithdrefnau rheoli, ac fe'i defnyddir i gyfrifo amllder ymyriadau hylendid bwyd a'r rhaglen arolygiadau. Er yr hyblygrwydd a nodir yn y Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd, mae'r amllder y caiff sefydliadau busnes bwyd eu harolygu yn amrywio o leiafswm o chwe mis hyd at dair blynedd, a chânt eu nodi isod:

3.3 Amllder ymyriadau hylendid bwyd / arolygiadau sgorio

Categori	Isafswm amllder ymyriadau / arolygiadau
A	O leiaf bob chwe mis
B	O leiaf bob 12 mis
C	O leiaf bob 18 mis
D	O leiaf bob 24 mis
E	Rhaglen o strategaethau gorfodi amgen neu ymyriadau bob tair blynedd

Caiff sefydliadau Categori E eu hystyried yn sefydliadau risg isel ac nid oes angen eu cynnwys yn y rhaglen arolygiadau a raglennir. Fodd bynnag, mae'n rhaid llunio strategaeth orfodi amgen ar eu cyfer o leiaf unwaith bob tair blynedd. Ni ellir rhoi unrhyw sgôr ar sail hunanasesiad gan y gweithredwr busnes bwyd, e.e. drwy holiadur.

Nid yw defnyddio strategaethau gorfodi amgen yn ffurf briodol o ymyrryd mewn sefydliadau sy'n destun cymeradwyaeth dan Reoliad (CE) Rhif 853/2004.

Adran 4: Defnyddio Atodiad 5 Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd (Cymru) i sgorio

4.1 Cyflwyniad

Mae'r ASB wedi mabwysiadu elfennau o feini prawf sgorio Atodiad 5 at ddibenion Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013. Nodir y manylion yn yr adran hon. Dyma'r meini prawf sgorio a gyhoeddwyd o dan adran 14(1) (c) y Ddeddf.

Y rhaglen arolygu dan adran 2 y Ddeddf yw sail y CSHB, ac felly gellir ond rhoi sgôr CSHB i sefydliad yn dilyn arolygiad a wnaed dan adran 2.

Ar gyfer sefydliadau risg isel, ni ellir newid sgoriau ar sail hunasesu gan y gweithredwyr busnesau bwyd, e.e. drwy holiadur.

Mae'n rhaid i'r sgôr a roddir adlewyrchu'r amodau a ganfuwyd adeg yr arolygiad, ac ni ddylai ystyried y camau unioni a roddwyd ar waith gan weithredwr y busnes bwyd yn ystod yr arolygiad.

Mae elfennau canlynol y 'cynllun sgorio ymyriadau hylendid bwyd' yn berthnasol i gyfrifo'r sgôr hylendid bwyd:

- lefel gydymffurfio (gyfredol) â gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd (gan gynnwys arferion a gweithdrefnau trin bwyd, a rheoli tymheredd)
- lefel gydymffurfio (gyfredol) â gofynion strwythurol (gan gynnwys glendid, cynllun, cyflwr y strwythur, goleuadau, awyru, cyfleusterau ac ati)
- hyder mewn rheolwyr/gweithdrefnau rheoli.

Mae'r tabl isod yn nodi canllawiau'r *Cod Ymarfer* ar sgorio at ddibenion sgorio ymyriadau ar gyfer pob un o'r tair elfen, gan ganolbwyntio ar bob sgôr o 30 i 0. Mae hefyd yn cynnwys disgrifiadau o'r safonau y byddai'n rhaid i fusnesau eu cyrraedd yn ymarferol er mwyn cyflawni'r sgoriau hyn at ddibenion sgorio ymyriadau. Mae'r siart 'grynodeb' (tudalen 35) yn crynhoi'r safonau hyn.

Dylid cyfeirio at y ddeddfwriaeth hylendid bwyd ac at Atodiad 5 y *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd* yn gyntaf wrth benderfynu ar y lefel gydymffurfio, a dylai'r canllawiau hyn ddarparu cymorth os oes angen. Dylid ystyried a defnyddio canllawiau eraill lle bo hynny'n berthnasol wrth benderfynu ar lefel gydymffurfio'r busnes bwyd.

Mae hyn yn cynnwys ystyried canllawiau ar ddefnyddio Erthygl 5 Rheoliad 852/2004 er mwyn penderfynu a oes angen gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd cofnodedig ar y busnes, a lefel y ddogfennaeth os yn berthnasol. Bydd lefel y ddogfennaeth yn amrywio rhwng busnesau gan ddibynnu ar y mathau o weithrediadau yr ymgwymerir â nhw, pa mor gymhleth ydynt a lefel y mesurau rheoli a weithredir.

Mae canllawiau'r *Cod Ymarfer* ar sgorio wedi'u llunio mewn ffordd sy'n cydnabod y mesurau a roddwyd ar waith gan rai busnesau sy'n rhagori ar yr ymrwymiadu cyfreithiol. Mae busnesau o'r fath yn cael y sgoriau isaf (sy'n golygu sgoriau hylendid da/da iawn), ac o ganlyniad, yn cael ymyriadau'n llai aml. Mae'r mesurau hyn a

amlygir gan sgoriau o '0' yn cael eu nodi mewn **testun italig coch trwm**. Dylid nodi bod sefydliad yn gallu cael y sgôr hylendid bwyd uchaf drwy gael sgôr o '5' ar gyfer pob un o'r tair elfen a ddefnyddir ar gyfer y CSHB.

Mae'n bwysig nodi mai un o'r egwyddorion sylfaenol ar gyfer defnyddio Atodiad 5 yw y dylai swyddogion ddefnyddio'r ystod lawn o sgoriau sydd ar gael o fewn y system. Y rheswm dros hyn yw y bydd y system sgorio ymyriadau yn cael ei rhwystro gan farcio gofalus neu gan amharodrwydd i gydnabod systemau rheoli effeithiol.

Mae hefyd yn bwysig nodi bod y *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd* yn datgan nad bwriad asesu hyder mewn rheolwyr/gweithdrefnau rheoli yw ailystyried materion penodol a ystyriwyd wrth asesu cydymffurfiaeth â gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd a gofynion strwythurol. Fodd bynnag, mae'n gofyn am farn ar y tebygolrwydd y bydd cydymffurfiaeth foddhaol yn parhau yn y dyfodol. Un o'r ffactorau i'w ystyried yw gweithdrefnau HACCP boddhaol, ac os nad ydynt yn cael eu gweithredu'n briodol, bydd hyn yn effeithio ar y sgôr hyder mewn rheolwyr/gweithdrefnau rheoli. Bydd gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd a materion strwythurol sy'n adlewyrchu diffyg cydymffurfiaeth â gweithdrefnau HACCP yn effeithio ar sgôr hyder mewn rheoli/gweithdrefnau rheoli, ochr yn ochr â'r ffactorau eraill a nodir yn y *Cod*.

Wrth ystyried hyder mewn rheolwyr, mae 'rheolwyr' yn cynnwys y system yn ei chyfanrwydd. Ar gyfer busnesau â mwy nag un safle, mae'r system a'r gweithdrefnau rheoli ledled y cwmni yn elfen allweddol o hyn, ond mae rheoli ar lefel siop leol yn bwysig hefyd gan y bydd yn dylanwadu ar sut mae'r systemau a'r gweithdrefnau hyn yn cael eu defnyddio.

Mae perfformiad gwirioneddol rheolwyr yn cael ei sgorio yn Rhan 2 [Lefel gydymffurfio gyfredol] ar sail y canlyniadau a gyflawnir ac sy'n cael eu harsylwi. Dylai rheolwyr sy'n cyflawni perfformiad da o ran hylendid bwyd, sy'n cael ei ddeall yn dda gan y gweithlu, fod wedi cyrraedd safon dda yn Rhan 2, ac o ganlyniad, sgôr isel am y ffactor hwnnw.

Nid bwriad hyder mewn rheolwyr yw ailystyried agweddau sydd eisoes yn cael eu hystyried dan Ran 2 [Lefel gydymffurfio gyfredol] Atodiad 5 y *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd*. Diben hyder mewn rheolwyr yw cael barn am y tebygolrwydd y bydd cydymffurfiaeth foddhaol yn cael ei chynnal yn y dyfodol.

Mae'r ffactorau a fydd yn dylanwadu ar farn yr arolygwr yn cynnwys:

- *'hanes' y cwmni, ei barodrwydd i weithredu ar gyngor a chymau gorfodi blaenorol, a'i hanes o ran cwmnion;*
- *agwedd y rheolwyr presennol tuag at hylendid a diogelwch bwyd;*
- *yr wybodaeth dechnegol am hylendid a diogelwch bwyd sydd ar gael i'r cwmni (yn fewnol neu'n allanol), gan gynnwys dadansoddiad o beryglon/HACCP a rheoli pwyntiau critigol.*

Wrth ystyried 'hanes' y cwmni bydd angen i swyddog ystyried ystod lawn y sgoriau sydd ar gael a bydd y sgôr a roddir am hyder mewn rheolwyr adeg yr arolygiad yn dibynnu ar natur y problemau a nodwyd yn yr arolygiad diwethaf.

4.2 Prif Awdurdod

Os oes Cytundeb Prif Awdurdod yn bodoli, dylai awdurdodau bwyd ystyried unrhyw Gynllun Arolygu Prif Awdurdod lle bo'n briodol i sicrhau nad yw gweithdrefnau seiliedig ar HACCP yn destun asesu diangen pellach. Dylai awdurdodau bwyd, fodd bynnag, ystyried cyflwyno gweithdrefnau seiliedig ar HACCP yn yr un modd ag ar gyfer busnesau nad oes ganddynt gynllun arolygu.

O safbwynt *Canllawiau'r diwydiant ar arferion hylendid da*, mae'n bwysig nodi bod y rhain yn cynnwys canllawiau ar gydymffurfio â gofynion cyfreithiol a chyngor ar arferion da. Gall y Prif Awdurdod hefyd gyflwyno 'Cyngor Prif Awdurdod', a dylid ystyried hwn lle bo'n briodol wrth bennu'r sgôr.

4.3 Sefydliadau sy'n gysylltiedig ag achosion o wenwyn bwyd neu weithdrefnau brys

Dylai'r awdurdod bwyd ganolbwyntio ar fynd i'r afael â'r achosion neu'r sefyllfa frys nes bod yr achos wedi'i ddatrys a'r risg i iechyd y cyhoedd wedi'i dileu.

O safbwynt y CSHB, os yw'r sefydliad yn parhau i fasnachu, dylai barhau i fod â sgôr. Os yw'r awdurdod bwyd o'r farn nad yw'r sgôr gyfredol yn berthnasol bellach, dylid ailsgorio'r sefydliad ar adeg pan fydd hynny'n briodol yn ôl yr awdurdod bwyd. Dylid seilio'r sgôr newydd ar arolygiad. Dylid hysbysu gweithredwr y busnes bwyd am y sgôr a'i chyhoeddi yn y ffordd arferol.

Dylai'r sgôr hyder mewn rheolwyr fod yn seiliedig ar farn broffesiynol y swyddog arolygu, gydag ystyriaeth ddyledus i'r canllawiau yn Atodiad 5 y *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd*, a dylai'r penderfyniad a wnaed fod wedi'i gyfiawnhau a'i gofnodi.

Os yw'r sefydliad yn dod â masnachu i ben, ni ddylid ei sgorio ac ni ddylid cyhoeddi gwybodaeth am y busnes. Os yw'r sefydliad yn newid perchnogion, ni fydd y sgôr flaenorol yn ddilys. Os yw'r sefydliad yn ailagor (a phan fydd yn cofrestru neu'n gwneud cais am gymeradwyaeth yr awdurdod bwyd lle bo hynny'n briodol) dylai gael ei arolygu a chael sgôr newydd.

4.4 Disgrifiad o'r safonau

Nodiadau – mae **testun italig coch trwm** yn dynodi 'platio aur' posibl.

Y Cod Ymarfer – canllawiau cyffredinol

Dylai'r sgôr adlewyrchu'r lefel gydymffurfio a welwyd yn ystod yr arolygiad yn unol â'r canllawiau penodol ar gyfer pob sgôr.

Mewn sefyllfaoedd lle mae'r methiant i gydymffurfio yn mynd yn groes i rwymedigaethau statudol yn cynnwys strwythur a gweithdrefnau'r sefydliad, gellir adlewyrchu'r diffyg cydymffurfio hwn yn y sgoriau a roddir am ffactorau 'hylendid' a 'strwythurol' ill dau.

Lefel gydymffurfio (gyfredol) â gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd	
Sgôr	Arweiniad/Disgrifiad
25	<p><u>Cod Ymarfer</u> - Canllawiau penodol ar sgôr o 25 Braidd dim cydymffurfio â rhwymedigaethau statudol.</p> <p><u>Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 25 edrych yn ymarferol</u> Tystiolaeth o braidd dim cydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol. Risgiau difrifol sydd ar fin digwydd. Camau dilynol gan yr awdurdod bwyd yn unol â'i bolisi gorfodi gan ddefnyddio dull gweithredu graddol yn cynnwys llythyr rhybudd ac ailymweld â'r safle yn fuan i sicrhau cydymffurfiaeth. Dylai hyn gynnwys ystyried gweithdrefnau gwahardd lle mae risg ar fin digwydd. Camau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd – mae angen camau gweithredu uniongyrchol a sylweddol ar gyfer pob risg ddifrifol. Mynd i'r afael â'r holl faterion eraill o fewn amserlen benodedig. Arferion hylendid bwyd gwael iawn, risgiau halogi bwyd difrifol, prosesau rheoli tymheredd annigonol ar gyfer bwydydd risg uchel. Mae angen gwelliant sylweddol ym mhob maes. Braidd dim cydymffurfio â gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd (e.e. tystiolaeth o groeshalogi, cadw bwyd ar y tymheredd anghywir, oergell heb fod yn gweithio ar y tymheredd cywir). Methu â gweithredu unrhyw un o'r mesurau rheoli sydd eu hangen i atal croeshalogi. Braidd dim cydymffurfio â'r gofynion ar gyfer paratoi, coginio, ailgynhesu, oeri neu storio bwyd yn ddiogel. Tystiolaeth o braidd dim cydymffurfio ag elfennau cydymffurfio'r canllawiau i'r diwydiant ar arferion hylendid da (sydd wedi'u cydnabod yn ffurfiol gan yr ASB) o safbwynt arferion a gweithdrefnau trin bwyd, hylendid personol staff a rheoli tymheredd.</p>

Lefel gydymffurfio (gyfredol) â gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd**Sgôr****Arweiniad/Disgrifiad**

20

Cod Ymarfer

- **Arweiniad penodol ar sgôr o 20**

Methiant cyffredinol i fodloni rhwymedigaethau statudol – safonau yn gyffredinol isel.

Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 20 edrych yn ymarferol

Tystiolaeth o ddiffyg cydymffurfio sylweddol ac eang â'r gofynion cyfreithiol yn ymwneud â gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd.

Risgiau eang a sylweddol.

Camau dilynol gan yr awdurdod bwyd yn unol â'i bolisi gorfodi gan ddefnyddio dull gweithredu graddol yn cynnwys llythyr rhybudd, ac ailymweld â'r safle yn fuan i sicrhau cydymffurfiaeth. Dylai hyn hefyd gynnwys ystyried camau gorfodi ffurfiol, gan gynnwys Hysbysiadau Camau Unioni a gweithdrefnau gwahardd posibl pan fo peryglon eang a sylweddol.

Camau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd – mynd i'r afael â'r holl achosion a nodwyd o ddiffyg cydymffurfio yn unol ag amserlen benodedig.

Safon wael o drin bwyd mewn ffordd hylan, rheoli tymheredd a hylendid personol staff. Mae angen gwelliannau sylweddol.

Llawer o'r mesurau rheoli sydd eu hangen i atal croeshalugi yn cael eu rhoi ar waith mewn ffordd annigonol.

Diffyg cydymffurfio sylweddol ac eang â'r gofynion ar gyfer paratoi, coginio, ailgynhesu, oeri neu storio bwyd yn ddiogel (e.e. amseroedd coginio annigonol).

Tystiolaeth o ddiffyg cydymffurfio sylweddol ac eang ag elfennau cydymffurfio'r canllawiau i'r diwydiant ar arferion hylendid da (sydd wedi'u cydnabod yn ffurfiol gan yr ASB) o safbwynt arferion a gweithdrefnau trin bwyd, hylendid personol staff a rheoli tymheredd.

Lefel gydymffurfio (gyfredol) â gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd**Sgôr****Arweiniad/Disgrifiad**

15

Cod Ymarfer**- Arweiniad penodol ar sgôr o 15**

Peth diffyg cydymffurfio sylweddol â rhwymedigaethau statudol – angen mwy o ymdrech i atal safonau rhag gostwng.

Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 15 edrych yn ymarferol

Tystiolaeth o beth diffyg cydymffurfio sylweddol â'r gofynion cyfreithiol yn ymwneud â gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd.

Rhai risgiau sylweddol.

Camau dilynol gan yr awdurdod bwyd yn unol â'i bolisi gorfodi gan ddefnyddio dull gweithredu graddol yn cynnwys llythyr rhybudd, ac ailymweld â'r safle yn fuan i sicrhau cydymffurfiaeth. Gellir hefyd ystyried camau gorfodi ffurfiol, er enghraifft amgylchiadau a all gyfiawnhau cyflwyno Hysbysiad Gwella Hylendid.

Camau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd – mynd i'r afael â'r holl achosion a nodwyd o ddiffyg cydymffurfio yn unol ag amserlen benodedig.

Gall enghreifftiau o ddiffyg cydymffurfio gynnwys cylchdroi stoc mewn ffordd wael neu lanweithdra personol gwael.

Rhai o'r mesurau rheoli sydd eu hangen i atal croeshalogi yn cael eu rhoi ar waith mewn ffordd annigonol.

Diffyg cydymffurfio sylweddol â'r gofynion ar gyfer paratoi, coginio, ailgynhesu, oeri neu storio bwyd yn ddiogel.

Tystiolaeth o ddiffyg cydymffurfio sylweddol ag elfennau cydymffurfio'r canllawiau i'r diwydiant ar arferion hylendid da (sydd wedi'u cydnabod yn ffurfiol gan yr ASB) o safbwynt arferion a gweithdrefnau trin bwyd, hylendid personol staff a rheoli tymheredd.

Lefel gydymffurfio (gyfredol) â gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd

Sgôr

Arweiniad/Disgrifiad

10

Cod Ymarfer

- **Arweiniad penodol ar sgôr o 10**

Peth diffyg cydymffurfio â rhwymedigaethau statudol a **chodau ymarfer argymelledig y diwydiant**. Safonau'n cael eu cynnal neu eu gwella.

Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 10 edrych yn ymarferol

Tystiolaeth o rai achosion o ddiffyg cydymffurfio nad ydynt yn gritigol i ddiogelwch bwyd (h.y. nid ydynt yn arwyddocaol ond gallant ddatblygu i fod yn arwyddocaol os na chânt eu hunioni). Yn gyffredinol, mae safon cydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol yn foddhaol.

Annhebygol o beri risg annerbyniol i ddefnyddwyr o safbwynt trin bwyd mewn ffordd hylan, rheoli tymheredd a hylendid personol staff, ond gall wneud hynny os nad unionir y diffyg cydymffurfio.

Camau dilynol gan yr awdurdod bwyd yn unol â'i bolisi gorfodi ond yn debygol o ystyried camau gweithredu anffurfiol (adroddiad arolygu/llythyr yn nodi'r materion). Y sefydliad yn annhebygol o fod yn flaenoriaeth ar gyfer ailymweliad.

Rhai camau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd (mewn perthynas â materion nad ydynt yn gritigol i ddiogelwch bwyd nac yn debygol o beri risg annerbyniol i ddefnyddwyr ond sydd â'r gallu i wneud hynny os na chânt eu hunioni) mewn perthynas ag arferion a gweithdrefnau trin bwyd, hylendid personol staff neu reoli tymheredd.

Mae safonau'n cael eu cynnal neu'n gwella.

Rhai diffygion mewn gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd wedi'u nodi (e.e. mae bwyd risg uchel yn cael ei storio mewn oergell o dan 8°C fel arfer, ond mae rhywfaint o dystiolaeth bod y tymheredd yn codi'n uwch na hyn ar adegau prysur. Rhai diffygion o ran monitro pwyntiau rheoli critigol).

Mesurau rheoli digonol ar waith i atal croeshalogi.

Mae arferion paratoi, coginio, ailgynhesu, oeri a storio bwyd yn foddhaol yn gyffredinol, ond gall rhai diffygion ddod i'r amlwg dros gyfnodau byr.

Tystiolaeth o gydymffurfio boddhaol cyffredinol ag elfennau cydymffurfio'r canllawiau i'r diwydiant ar arferion hylendid da (sydd wedi'u cydnabod yn ffurfiol gan yr ASB) o safbwynt arferion a gweithdrefnau trin bwyd, hylendid personol staff a rheoli tymheredd.

Lefel gydymffurfio (gyfredol) â gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd

Sgôr	Arweiniad/Disgrifiad
5	<p data-bbox="288 282 1402 324"><u>Cod Ymarfer</u></p> <ul data-bbox="288 324 1402 369" style="list-style-type: none"><li data-bbox="288 324 1402 369">- Arweiniad penodol ar sgôr o 5 <p data-bbox="288 369 1402 465">Safon gydymffurfio uchel â rhwymedigaethau statudol a chodau ymarfer argymelledig y diwydiant, ambell enghraifft fach o fynd yn groes i reoliadau hylendid bwyd.</p> <p data-bbox="288 465 1402 508"><u>Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 5 edrych yn ymarferol</u></p> <p data-bbox="288 508 1402 577">Tystiolaeth o gydymffurfio da iawn â'r gofynion cyfreithiol, a dim ond mân achosion o ddiffyg cydymffurfio nad ydynt yn gritigol i ddiogelwch bwyd.</p> <p data-bbox="288 577 1402 674">Dim camau dilynol gan yr awdurdod lleol ac eithrio'r adroddiad arolygu a ddarperir i weithredwr y busnes bwyd. Nid oes angen ailymweliad cyn yr ymyriad nesaf a raglennir.</p> <p data-bbox="288 674 1402 770">Dim ond mân gamau gweithredu wedi'u nodi ar gyfer y gweithredwr busnes bwyd (yn ymwneud â materion nad ydynt yn gritigol i ddiogelwch bwyd) mewn perthynas ag arferion a gweithdrefnau trin bwyd, hylendid personol staff neu reoli tymheredd.</p> <p data-bbox="288 770 1402 840">Dim ond mân ddiffygion mewn gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd (e.e. nid yw rhai dillad diogelwch yn lân iawn ac mae angen eu golchi).</p> <p data-bbox="288 840 1402 909">Mae'r holl fesurau rheoli gofynnol ar waith i atal croeshalogi. Tystiolaeth bod bwyd yn cael ei baratoi, ei goginio, ei ailgynhesu, ei oeri a'i storio yn ddiogel.</p> <p data-bbox="288 909 1402 1023">Tystiolaeth o lefel gydymffurfio da iawn ag elfennau cydymffurfio'r canllawiau i'r diwydiant ar arferion hylendid da (sydd wedi'u cydnabod yn ffurfiol gan yr ASB) o safbwynt arferion a gweithdrefnau trin bwyd, hylendid personol staff a rheoli tymheredd.</p>

Lefel gydymffurfio (gyfredol) â gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd

Sgôr	Arweiniad/Disgrifiad
0	<p data-bbox="288 282 1406 324">Cod Ymarfer</p> <ul data-bbox="288 324 1406 369" style="list-style-type: none"><li data-bbox="288 324 1406 369">- Arweiniad penodol ar sgôr o 0 <p data-bbox="288 369 1406 465">Safon gydymffurfio uchel â rhwymedigaethau statudol a chodau ymarfer argymelledig y diwydiant; yn cydymffurfio ag arferion da a dderbynnir yn y diwydiant.</p> <p data-bbox="288 465 1406 508"><u>Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 0 edrych yn ymarferol</u></p> <p data-bbox="288 508 1406 551">Tystiolaeth o fodloni'r gofynion cyfreithiol neu ragori ar y gofynion cyfreithiol.</p> <p data-bbox="288 551 1406 647">Dim camau dilynol gan yr awdurdod bwyd ac eithrio'r adroddiad arolygu ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd. Nid oes angen ailymweliad cyn yr ymyriad nesaf a raglennir.</p> <p data-bbox="288 647 1406 714">Dim camau dilynol ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd o safbwynt arferion a gweithdrefnau trin bwyd, hylendid personol staff neu reoli tymheredd.</p> <p data-bbox="288 714 1406 757">Mae'r holl fesurau rheoli gofynnol ar waith i atal croeshalogi.</p> <p data-bbox="288 757 1406 824">Tystiolaeth bod bwyd yn cael ei baratoi, ei goginio, ei ailgynhesu, ei oeri a'i storio yn ddiogel.</p> <p data-bbox="288 824 1406 958">Tystiolaeth o fodloni neu ragori ar arferion da yn y diwydiant a/neu ofynion arferion da sy'n cael eu cynnwys mewn canllawiau i'r diwydiant ar arferion hylendid da (sydd wedi'u cydnabod yn ffurfiol gan yr ASB) o safbwynt arferion a gweithdrefnau trin bwyd, hylendid personol staff a rheoli tymheredd.</p>

Disgrifiad o ofynion strwythurol

Y Cod Ymarfer – canllawiau cyffredinol

Dylai'r sgôr adlewyrchu'r lefel gydymffurfio a welwyd yn ystod yr arolygiad yn unol â'r canllawiau penodol ar gyfer pob sgôr.

Mewn sefyllfa lle mae'r diffyg cydymffurfio yn cynnwys strwythur a gweithdrefnau'r sefydliad, dylid adlewyrchu'r diffyg cydymffurfio hwn yn y sgoriau a roddir am ffactorau 'hylendid' a 'strwythurol'.

Lefel gydymffurfio (gyfredol) â gofynion strwythurol

Sgôr	Arweiniad/Disgrifiad
25	<p><u>Cod Ymarfer</u></p> <p>- Canllawiau penodol ar sgôr o 25</p> <p>Braidd dim cydymffurfio â rhwymedigaethau statudol.</p> <p><u>Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 25 edrych yn ymarferol</u></p> <p>Tystiolaeth o braidd dim cydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol.</p> <p>Risgiau difrifol sydd ar fin digwydd.</p> <p>Camau dilynol gan yr awdurdod bwyd yn unol â'i bolisi gorfodi gan ddefnyddio dull gweithredu graddol ond yn debygol o ystyried gweithdrefnau gwahardd os oes risg sydd ar fin digwydd, camau gorfodi ffurfiol parhaus ac ailymweliadau o fewn amserlen dynn er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth.</p> <p>Camau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd – mae angen camau gweithredu uniongyrchol ac arwyddocaol ar gyfer pob risg ddifrifol. Mynd i'r afael â'r holl faterion eraill yn ymwneud â gofynion strwythurol gan gynnwys glendid, cynllun, cyflwr y strwythur, goleuadau, awyru a chyfleusterau yn unol ag amserlen benodedig. Mae'r sefydliad a'r cyfarpar yn fudr, gyda phroblemau strwythurol sylweddol.</p> <p>Gofod annigonol i weithredu'n ddiogel.</p> <p>Braidd dim cydymffurfio â gofynion strwythurol (e.e. problemau â'r cyflenwad dŵr poeth neu problemau draenio, diffyg sinc golchi dwylo hanfodol, sefydliad budr â hen weddillion bwyd ar y lloriau, budreddi ar arwynebau gwaith).</p> <p>Tystiolaeth o bresenoldeb presennol plâu eang neu ddarpariaeth gwaredu gwastraff cwbl annigonol.</p> <p>Braidd dim cydymffurfio ag elfennau cydymffurfio'r canllawiau i'r diwydiant ar arferion hylendid da (sydd wedi'u cydnabod yn ffurfiol gan yr ASB) o safbwynt gofynion strwythurol.</p>

Lefel gydymffurfio (gyfredol) â gofynion strwythurol

Sgôr

Arweiniad/Disgrifiad

20

Cod Ymarfer

- **Arweiniad penodol ar sgôr o 20**

Methiant cyffredinol i fodloni rhwymedigaethau statudol – safonau yn gyffredinol isel.

Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 20 edrych yn ymarferol

Tystiolaeth o ddiffyg cydymffurfio sylweddol ac eang â'r gofynion cyfreithiol.

Risgiau eang a sylweddol.

Camau dilynol gan yr awdurdod bwyd yn unol â'i bolisi gorfodi gan ddefnyddio dull gweithredu graddol ond yn debygol o gyflwyno camau gorfodi ffurfiol, ac ailymweliad â'r sefydliad i sicrhau cydymffurfiaeth.

Camau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd – mynd i'r afael â'r holl achosion o ddiffyg cydymffurfio a nodwyd mewn perthynas â gofynion strwythurol gan gynnwys glendid, cynllun, cyflwr y strwythur, goleuadau, awyru a chyfleusterau, ar fyrder yn unol ag amserlen benodedig.

Safon wael o lanhau'r strwythur a'r cyfarpar. Gwaith cynnal a chadw gwael a chyflwr gwael. Nid yw'r holl gyfleusterau priodol ar gyfer golchi dwylo a glanhau cyfarpar wedi'u darparu.

Mae'r cynllun gwael yn debygol o arwain at groeshalodi a pheryglu diogelwch bwyd.

Diffyg cydymffurfio sylweddol ac eang â gofynion strwythurol (e.e. rhai strwythurau'n dadfeilio neu arwynebau gwaith gwael, prinder sinciau golchi dwylo, budreddi'n ymgasglu).

Tystiolaeth o bresenoldeb presennol plâu neu ddarpariaeth gwaredu gwastraff annigonol.

Tystiolaeth o ddiffyg cydymffurfio sylweddol ac eang ag elfennau cydymffurfio'r canllawiau i'r diwydiant ar arferion hylendid da (sydd wedi'u cydnabod yn ffurfiol gan yr ASB) o safbwynt gofynion strwythurol.

Lefel gydymffurfio (gyfredol) â gofynion strwythurol

Sgôr

Arweiniad/Disgrifiad

15

Cod Ymarfer

- *Arweiniad penodol ar sgôr o 15*

Peth diffyg cydymffurfio sylweddol â rhwymedigaethau statudol – angen mwy o ymdrech i atal safonau rhag gostwng.

Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 15 edrych yn ymarferol

Tystiolaeth o rywfaent o ddiffyg cydymffurfio sylweddol â'r gofynion cyfreithiol.

Rhai risgiau sylweddol.

Camau dilynol gan yr awdurdod bwyd yn unol â'i bolisi gorfodi gan ddefnyddio dull gweithredu graddol ond yn debygol o gynnwys llythyr rhybudd ac ystyried camau gorfodi ffurfiol, gan roi blaenoriaeth i'r sefydliad ar gyfer ailymweliad i sicrhau cydymffurfiaeth.

Camau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd – i fynd i'r afael â'r holl achosion o ddiffyg cydymffurfio a nodwyd mewn perthynas â gofynion strwythurol gan gynnwys glendid, cynllun, cyflwr y strwythur, goleuadau, awyru a chyfleusterau golchi dwylo a chyfarpar, yn unol ag amserlen benodedig.

Mae angen gwelliannau arwyddocaol o ran safon y stwythur, glanhau offer, cynnal, cadw a thrwsio, neu gyfleusterau golchi dwylo ac offer.

Gall cynllun gwael arwain at groeshalogi a pheryglu diogelwch bwyd.

Diffyg cydymffurfio sylweddol â gofynion strwythurol (e.e. gall fod difrod i arwynebau gwaith, rhywfaint o fudreddi arwyddocaol).

Tystiolaeth o weithgarwch plâu presennol neu ddarpariaeth gwaredu gwastraff annigonol.

Tystiolaeth o rywfaent o ddiffyg cydymffurfio sylweddol ag elfennau cydymffurfio'r canllawiau i'r diwydiant ar arferion hylendid da (sydd wedi'u cydnabod yn ffurfiol gan yr ASB) o safbwynt gofynion strwythurol.

Lefel gydymffurfio (gyfredol) â gofynion strwythurol

Sgôr	Arweiniad/Disgrifiad
10	<p data-bbox="288 286 1402 324"><u>Cod Ymarfer</u></p> <p data-bbox="288 324 1402 362">- Arweiniad penodol ar sgôr o 10</p> <p data-bbox="288 362 1402 436">Peth diffyg cydymffurfio â rhwymedigaethau statudol a chodau ymarfer argymelledig y diwydiant. Safonau'n cael eu cynnal neu eu gwella.</p> <p data-bbox="288 436 1402 474"><u>Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 10 edrych yn ymarferol</u></p> <p data-bbox="288 474 1402 577">Tystiolaeth o rai achosion o ddiffyg cydymffurfio nad ydynt yn gritigol i ddiogelwch bwyd (h.y. nid ydynt yn arwyddocaol ond gallant ddatblygu i fod yn arwyddocaol os na chânt eu hunioni).</p> <p data-bbox="288 577 1402 651">Annhebygol o beri risg annerbyniol i ddefnyddwyr, ond gall wneud hynny os nad unionir y diffyg cydymffurfio.</p> <p data-bbox="288 651 1402 754">Camau dilynol ar gyfer yr awdurdod bwyd yn unol â'i bolisi gorfodi ond yn debygol o ystyried camau gweithredu anffurfiol (adroddiad arolygu/llythyr yn nodi'r materion). Y sefydliad yn annhebygol o fod yn flaenoriaeth ar gyfer ailymweliad.</p> <p data-bbox="288 754 1402 887">Rhai camau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd yn ymwneud â materion nad ydynt yn gritigol i ddiogelwch bwyd (ond gallant fod os na chânt eu hunioni) mewn perthynas â gofynion strwythurol gan gynnwys glendid, cynllun, cyflwr y strwythur, goleuadau, awyru, cyfleusterau.</p> <p data-bbox="288 887 1402 990">Mae safon glanhau'r strwythur a'r cyfarpar yn foddhaol yn gyffredinol. Gwaith cynnal a chadw ac atgyweirio cymharol dda. Mae cyfleusterau priodol yn cael eu darparu ond mae rhai enghreifftiau o ddiffyg cydymffurfio.</p> <p data-bbox="288 990 1402 1028">Mae safonau'n cael eu cynnal neu'n gwella.</p> <p data-bbox="288 1028 1402 1160">Mae'n bosibl y bydd angen rhywfaint o waith atgyweirio (e.e. bydd rhai teils ar y wal ger arwyneb paratoi bwyd ar goll neu wedi'u hollti, bydd tystiolaeth bod arwynebau sy'n dod i gysylltiad â bwyd yn cael eu glanhau'n drylwyr ond ni fydd y gwaith glanhau yn ddigonol ymhob man a bydd angen ei wella).</p> <p data-bbox="288 1160 1402 1234">Tystiolaeth bod plâu'n cael eu rheoli yn foddhaol (efallai y bydd angen mân brofion plâu, ond nid oes tystiolaeth o weithgarwch plâu).</p> <p data-bbox="288 1234 1402 1308">Tystiolaeth o ddarpariaeth gwaredu gwastraff boddhaol (biniau taclus â chaeadau a threfniadau casglu digonol).</p> <p data-bbox="288 1308 1402 1397">Tystiolaeth o gydymffurfio boddhaol cyffredinol ag elfennau cydymffurfio'r canllawiau i'r diwydiant ar arferion hylendid da (sydd wedi'u cydnabod yn ffurfiol gan yr ASB) o safbwynt gofynion strwythurol.</p>

Lefel gydymffurfio (gyfredol) â gofynion strwythurol

Sgôr	Arweiniad/Disgrifiad
5	<p>Cod Ymarfer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arweiniad penodol ar sgôr o 5 <p>Safon gydymffurfio uchel â rhwymedigaethau statudol a chodau ymarfer argymelledig y diwydiant, ambell enghraifft fach o fynd yn groes i reoliadau hylendid bwyd.</p> <p><u>Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 5 edrych yn ymarferol</u></p> <p>Tystiolaeth o gydymffurfio da iawn â'r gofynion cyfreithiol, a dim ond mân achosion o ddiffyg cydymffurfio nad ydynt yn gritigol i ddiogelwch bwyd.</p> <p>Dim camau dilynol gan yr awdurdod bwyd ac eithrio'r adroddiad arolygu ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd. Nid oes angen ailymweliad cyn yr ymyriad nesaf a raglennir.</p> <p>Dim ond mân gamau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd (yn ymwneud â materion nad ydynt yn gritigol i ddiogelwch bwyd) mewn perthynas â gofynion strwythurol gan gynnwys glendid, cynllun, cyflwr y strwythur, goleuadau, awyru, cyfleusterau.</p> <p>Mân atgyweiriadau yn unig sydd eu hangen (e.e. ychydig o deils wedi'u hollti ar y wal mewn ardal nad yw'n gritigol i ddiogelwch bwyd, mân ddiffygion wrth lanhau ardal anodd ei chyrraedd/anhygyrch).</p> <p>Tystiolaeth bod plâu'n cael eu rheoli'n effeithiol a bod darpariaeth gwaredu gwastraff effeithiol ar waith.</p> <p>Tystiolaeth o lefel gydymffurfio da iawn ag elfennau cydymffurfio'r canllawiau i'r diwydiant ar arferion hylendid da (sydd wedi'u cydnabod y n ffurfiol gan yr ASB) o safbwynt gofynion strwythurol.</p>

Lefel gydymffurfio (gyfredol) â gofynion strwythurol	
Sgôr	Arweiniad/Disgrifiad
0	<p>Cod Ymarfer</p> <p>- Arweiniad penodol ar sgôr o 0</p> <p>Safon uchel o gydymffurfio â rhwymedigaethau statudol a chodau ymarfer argymelledig y diwydiant ; yn cydymffurfio ag arferion da a dderbynnir yn y diwydiant.</p> <p><u>Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 0 edrych yn ymarferol</u></p> <p>Tystiolaeth o fodloni'r gofynion cyfreithiol neu ragori ar y gofynion cyfreithiol.</p> <p>Dim camau dilynol gan yr awdurdod bwyd ac eithrio'r adroddiad arolygu ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd. Nid oes angen ailymweliad cyn yr ymyriad nesaf a gynlluniwyd.</p> <p>Dim camau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd o safbwynt gofynion strwythurol gan gynnwys glendid, cynllun, cyflwr y strwythur, goleuadau, awyru, cyfleusterau.</p> <p>Nid oes angen unrhyw atgyweiriadau ac ni nodwyd unrhyw welliannau posibl, neu mae gweithdrefnau cadarn ar waith i wneud mân atgyweiriadau yn rheolaidd.</p> <p>Mae'r safle a'r cyfarpar yn lân ac mewn cyflwr da.</p> <p>Tystiolaeth bod plâu'n cael eu rheoli'n effeithiol a bod darpariaeth gwaredu gwastraff effeithiol ar waith.</p> <p>Tystiolaeth o fodloni neu ragori ar arferion da yn y diwydiant a/neu ofynion arferion da sy'n cael eu cynnwys mewn canllawiau i'r diwydiant ar arferion hylendid da (sydd wedi'u cydnabod yn ffurfiol gan yr ASB) o safbwynt gofynion strwythurol.</p>

Disgrifiad o Hyder mewn Rheolwyr/gweithdrefnau rheoli

Cod Ymarfer – Canllawiau Cyffredinol

Dylai'r sgôr hon asesu p'un a yw gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd busnes yn briodol, gan nodi'r peryglon a'r mesurau rheoli cywir. Dylid asesu lefel y gydymffurfiaeth bresennol o ganlyniad i'r arferion a gyflawnir yn rhan o gydymffurfiaeth â'r elfen gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd yn Rhan 2.

Lle bo gan y rheolwyr system rheoli diogelwch bwyd effeithiol ar waith, system y mae'r gweithlu yn ei deall yn dda, dylent gael safon dda yn Rhan 2, ac felly sgôr isel ar gyfer y ffactor perygl hwnnw.

Nid nod hyder mewn rheolwyr yw ailystyried yr agwedd hon. Ei nod yw mesur y tebygolrwydd y bydd cydymffurfiaeth foddhaol yn cael ei chynnal yn y dyfodol.

Gall asesiad o 'Rheolwyr' gynnwys dwy elfen; rheolaeth gorfforaethol (unrhyw systemau a phrosesau ar gyfer rheolaethau bwyd sydd ar draws y cwmni) a mesurau rheoli lleol (rheolwyr lleol yn cyflwyno systemau corfforaethol a systemau a phrosesau 'mewnol' ar wahân ar gyfer canghennau).

Pan fo gan y sefydliad Brif Awdurdod, bydd angen i'r awdurdod bwyd ystyried trefniadau'r Prif Awdurdod. Efallai na fyddai'n ofynnol i swyddogion ailasesu'r elfen rheolaeth gorfforaethol. Serch hynny, bydd angen i swyddogion ystyried i ba raddau y caiff ei rhoi ar waith yn lleol gan reolwyr lleol wrth bennu'r sgôr.

Dylai swyddogion hefyd adlewyrchu lefel y sicrwydd a gafwyd yn y gwiriadau a gyflawnwyd ar y systemau rheoli diogelwch bwyd yn uniongyrchol mewn sefydliad unigol drwy drydydd parti annibynnol fel rhan o gynllun sicrwydd sy'n mynd i'r afael â'r ddeddfwriaeth berthnasol. Nid yw'r sgôr hyder mewn rheolwyr/gweithdrefnau rheoli yn ymwneud â gweithdrefnau cofnodedig a'u gweithredu yn unig. Mae'r ffactorau a fydd yn dylanwadu ar farn y swyddog yn cynnwys:

- 'hanes cydymffurfio' y cwmni, ei barodrwydd i weithredu ar gyngor a champau gorfodi blaenorol, a'i hanes o ran cwynion;
- agwedd y rheolwyr presennol tuag at hylendid a diogelwch bwyd;
- gwybodaeth am hylendid a diogelwch bwyd, gan gynnwys dadansoddi peryglon/HACCP a rheoli pwyntiau critigol;
- gweithdrefnau seiliedig ar reoli diogelwch bwyd boddhaol;

Wrth bennu 'boddhaol' mewn perthynas â gweithdrefnau'n seiliedig ar HACCP, dylai swyddogion ystyried, yn seiliedig ar egwyddor cymesurolddeb, yr angen am weithdrefn barhaol neu weithdrefnau'n seiliedig ar egwyddorion HACCP, h.y. yn gymesur â natur a maint y busnes bwyd.

Nid oes pwyntiau rheoli critigol mewn rhai busnesau, ac mewn rhai achosion

gall arferion hylendid da ddisodli monitro pwyntiau rheoli critigol. Mae angen i'r gofyniad bod busnesau'n cadw cofnodion hefyd fod yn hyblyg er mwyn osgoi baich diangen ar fusnesau bach iawn.

Hyder mewn Rheolwyr/Gweithdrefnau Rheoli	
Sgôr	Arweiniad/Disgrifiad
30	<p><u>Cod Ymarfer</u></p> <p>- <i>Arweiniad penodol ar sgôr o 30</i></p> <p>Hanes gwael o gydymffurfio. Fawr ddim gwybodaeth dechnegol, os o gwbl. Fawr ddim gwerthfawrogiad o beryglon na rheoli ansawdd os o gwbl. Dim gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd. Nid yw'r rheolwr yn adnabod nac yn derbyn mesurau rheoli diogelwch a hylendid bwyd.</p> <p><u>Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 30 edrych yn ymarferol</u></p> <p>Mae camau dilynol yr awdurdod bwyd yn debygol o gynnwys gweithdrefnau gwahardd os oes risg sydd ar fin digwydd ynghyd â chamau gorfodi ffurfiol parhaus, gan ddefnyddio dull gweithredu graddol yn unol â pholisi gorfodi'r awdurdod bwyd. Caiff y sefydliad ailymweliad o fewn amserlen dynn er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth.</p> <p>Camau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd – mae angen camau gweithredu uniongyrchol ac arwyddocaol ar gyfer pob risg ddifrifol. Mynd i'r afael â'r holl faterion eraill yn ymwneud â datblygu prosesau rheoli/gweithdrefnau diogelwch bwyd, goruchwylio, cyfarwyddyd a hyfforddiant yn unol ag amserlen benodedig.</p> <p>Dim tystiolaeth o weithdrefnau rheoli diogelwch bwyd/cofnodedig fel sy'n briodol ar gyfer maint a natur y busnes (e.e. Bwyd Mwy Diogel, Busnes Gwell/<i>Safe Catering</i>), gan ystyried yr hyblygrwydd sy'n deillio o Erthygl 5 Rheoliad (CE) 852/2004 yn ymwneud â hylendid bwyd a Dogfen Ganllaw gysylltiedig y Comisiwn Ewropeaidd ar Weithredu gweithdrefnau sy'n seiliedig ar egwyddorion HACCP, a hwyluso egwyddorion HACCP mewn rhai busnesau bwyd.</p> <p>Nid oes dealltwriaeth o beryglon arwyddocaol ac nid oes unrhyw fesurau rheoli effeithiol ar waith.</p> <p>Mae angen gwelliannau sylweddol mewn gweithdrefnau diogelwch bwyd/gweithredu mesurau rheoli.</p> <p>Nid oes unrhyw weithdrefnau rheoli diogelwch bwyd, neu maent yn gwbl annigonol.</p> <p>Nid yw staff yn cael eu goruchwylio, eu cyfarwyddo a/neu eu hyfforddi ym maes hylendid bwyd ac nid ydynt yn gwerthfawrogi peryglon neu fesurau rheoli bwyd.</p> <p>Nid yw staff perthnasol wedi cael hyfforddiant digonol mewn gweithredu egwyddorion HACCP.</p> <p>Hanes cydymffurfio gwael, rhywfaint o dystiolaeth o broblemau blaenorol o bosibl.</p>

Hyder mewn Rheolwyr/Gweithdrefnau Rheoli	
Sgôr	Arweiniad/Disgrifiad
20	<p><u>Cod Ymarfer</u></p> <p>- <i>Arweiniad penodol ar sgôr o 20</i></p> <p>Hanes amrywiol iawn o ran cydymffurfio. Gwerthfawrogiad gwael o beryglon a mesurau rheoli. Dim gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd. Rhywfaint o amharoddrwydd wrth gydnabod neu dderbyn yr angen am weithdrefnau rheoli diogelwch a hylendid bwyd.</p> <p><u>Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 20 edrych yn ymarferol</u></p> <p>Mae camau dilynol gan yr awdurdod bwyd yn debygol o gyflwyno camau gorfodi ffurfiol, gan ddefnyddio dull gweithredu graddol yn unol â pholisi gorfodi'r awdurdod bwyd, ac ailymweliad â'r sefydliad i sicrhau cydymffurfiaeth.</p> <p>Camau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd – mynd i'r afael â'r holl achosion o ddiffyg cydymffurfio a nodwyd mewn perthynas â datblygu prosesau rheoli/gweithdrefnau diogelwch bwyd, goruchwyllo, cyfarwyddyd a hyfforddiant, ar frys yn unol ag amserlen benodedig.</p> <p>Mae rheoli diogelwch bwyd/gweithdrefnau cofnodedig yn amhriodol neu'n annigonol ar gyfer maint a natur y busnes (e.e. Bwyd Mwy Diogel, Busnes Gwell/<i>Safe Catering</i>), gan ystyried yr hyblygrwydd sy'n deillio o Erthygl 5 Rheoliad (CE) 852/2004 yn ymwneud â hylendid bwyd a Dogfen Ganllaw gysylltiedig y Comisiwn Ewropeaidd ar Weithredu gweithdrefnau sy'n seiliedig ar egwyddorion HACCP, a hwyluso egwyddorion HACCP mewn rhai busnesau bwyd. Ychydig neu ddim cynnydd o ran datblygu, cofnodi a chyflwyno gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd ers yr ymyriad diwethaf.</p> <p>Nid yw peryglon arwyddocaol yn cael eu deall yn llawn ac nid yw'r holl fesurau rheoli ar waith.</p> <p>Mae angen gwelliannau sylweddol mewn gweithdrefnau diogelwch bwyd/gweithredu rheolaethau.</p> <p>Rhywfaint o staff ddim yn cael eu goruchwyllo, eu cyfarwyddo a/neu eu hyfforddi'n briodol ym maes hylendid bwyd.</p> <p>Nid yw staff perthnasol wedi cael hyfforddiant digonol mewn gweithredu egwyddorion HACCP.</p> <p>Hanes cydymffurfio amrywiol, rhywfaint o dystiolaeth o broblemau blaenorol o bosibl.</p>

Hyder mewn Rheolwyr/Gweithdrefnau Rheoli

Sgôr

Arweiniad/Disgrifiad

10

Cod Ymarfer

- *Arweiniad penodol ar sgôr o 10*

Hanes boddhaol o gydymffurfio. ***Mynediad at gyngor technegol perthnasol a/neu Ganllawiau ar Arfer Da neu gynllun sicrwydd.*** Dealltwriaeth o beryglon sylweddol a mesurau rheoli ar waith. Gwneud cynnydd boddhaol tuag at system/gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd cofnodedig sy'n gymesur â'r math o fusnes: Nodyn: Ni ystyrir bod 'Gwneud cynnydd' yn briodol fwy nag unwaith. Os nad yw gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd yn briodol yn yr ymyriad nesaf, nid yw sgôr o 10 yn briodol.

Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 10 edrych yn ymarferol

Camau dilynol gan yr awdurdod bwyd yn unol â'i bolisi gorfodi sy'n debygol o ystyried camau gweithredu anffurfiol (adroddiad arolygu/llythyr yn nodi'r problemau). Y sefydliad yn annhebygol o fod yn flaenoriaeth ar gyfer ailymweliad.

Rhai camau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd mewn perthynas â datblygu a chwblhau gweithdrefnau cofnodedig sy'n gymesur â maint a natur y busnes a lle nad yw'r materion yn gritigol i ddiogelwch bwyd ond gallant fod os na chânt eu hunioni, ac nid ydynt yn debygol o beri risg annerbyniol i ddefnyddwyr.

Yn gyffredinol, mae mesurau rheoli diogelwch bwyd boddhaol ar waith sy'n briodol i faint a natur y busnes, ac mae cynnydd boddhaol yn cael ei wneud gan ystyried yr hyblygrwydd sy'n deillio o Erthygl 5 Rheoliad (CE) 852/2004 yn ymwneud â hylendid bwyd a Dogfen Ganllaw gysylltiedig y Comisiwn Ewropeaidd ar *Weithredu gweithdrefnau sy'n seiliedig ar egwyddorion HACCP, a hwyluso egwyddorion HACCP mewn rhai busnesau bwyd.*

Mae dealltwriaeth o'r holl beryglon arwyddocaol ac mae mesurau rheoli ar waith.

Yn gyffredinol, mae gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd yn cynnwys pob gweithgaredd yn foddhaol, ond mae angen rhywfaint o waith datblygu/cwblhau pellach. Caiff cofnodion rheoli diogelwch bwyd sy'n briodol ar gyfer maint a natur y busnes eu cadw yn gyffredinol – ond gyda rhai diffygion/bylchau.

Yn gyffredinol, mae staff yn cael eu goruchwylio, eu cyfarwyddo a/neu eu hyfforddi yn briodol ym maes hylendid bwyd, ond mae'n bosibl y bydd rhai problemau bach e.e. nid yw pob aelod o staff yn gwbl ymwybodol.

Mae staff perthnasol wedi cael hyfforddiant digonol mewn gweithredu egwyddorion HACCP.

Hanes cydymffurfio da, ond ni ddylai busnesau newydd neu fusnesau presennol y mae eu hamgylchiadau wedi newid (e.e. rheolwyr newydd) gael eu cosbi ar sail eu hanes os oes ganddynt weithdrefnau rheoli diogelwch bwyd ar waith. Gall hyn gynnwys busnesau presennol â hanes blaenorol da ond â rhai mân ddiffygion diweddar.

Hyder mewn Rheolwyr/Gweithdrefnau Rheoli

Sgôr

Arweiniad/Disgrifiad

5

Cod Ymarfer

- **Arweiniad penodol ar sgôr o 5**

Hanes da o gydymffurfio. **Cyngor technegol ar gael yn fewnol a mynediad at, a'r defnydd o, gyngor technegol gan Brif Awdurdod, cymdeithasau masnach a/neu mewn Canllawiau Arfer Da neu gynllun sicrwydd.** Rheoli peryglon yn effeithiol. Hunan-wiriadau effeithiol gyda gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd cofnodedig sy'n gymesur â'r math o fusnes. Archwiliad gan yr awdurdod bwyd yn cadarnhau bod cydymffurfiaeth gyffredinol â gweithdrefnau.

Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 5 edrych yn ymarferol

Dim camau dilynol gan yr awdurdod bwyd ac eithrio'r adroddiad arolygu ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd. Nid oes angen ailymweliad cyn yr ymyriad nesaf a raglennir.

Dim ond mân gamau gweithredu dilynol (heb fod yn gritigol i ddiogelwch bwyd) wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd yn ymwneud â'r system rheoli diogelwch bwyd (e.e. mân broblemau ynglŷn â chadw cofnodion sy'n cael eu datrys gan y rheolwyr).

Mae prosesau rheoli/gweithdrefnau diogelwch bwyd ar waith sy'n briodol i faint a natur y busnes (e.e. Bwyd Mwy Diogel, Busnes Gwell/*Safe Catering*), gan ystyried yr hyblygrwydd sy'n deillio o Erthygl 5 Rheoliad (CE) 852/2004 yn ymwneud â hylendid bwyd a Dogfen Ganllaw gysylltiedig y Comisiwn Ewropeaidd ar *Weithredu gweithdrefnau sy'n seiliedig ar egwyddorion HACCP, a hwyluso egwyddorion HACCP mewn rhai busnesau bwyd.*

Mae peryglon yn cael eu deall, eu rheoli a'u hadolygu yn briodol gyda thystiolaeth ategol.

Mae gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd yn cynnwys pob gweithgaredd yn ddigonol. Yn gyffredinol, mae cofnodion rheoli diogelwch bwyd sy'n briodol ar gyfer maint a natur y busnes yn cael eu cadw – ond gyda rhai diffygion/bylchau.

Mae cyngor technegol ar gael yn fewnol neu mae mynediad at, a defnydd o gyngor technegol gan Brif Awdurdod, cymdeithasau masnach neu gynllun sicrwydd, neu ffynonellau eraill fel swyddog gorfodi'r awdurdod bwyd a/neu Ganllawiau Arfer Da.

Mae staff yn cael eu goruchwyllo, eu cyfarwyddo a/neu eu hyfforddi'n briodol ym maes hylendid bwyd.

Mae gwybodaeth gyffredinol staff yn dda ac mae aelodau staff newydd yn cael hyfforddiant cynefino.

Mae staff perthnasol wedi cael hyfforddiant digonol mewn gweithredu egwyddorion HACCP. Hanes cydymffurfio da, ond ni ddylai busnesau newydd neu fusnesau cyfredol y mae eu hamgylchiadau wedi newid (e.e. rheolwyr newydd) gael eu cosbi ar sail eu hanes os oes ganddynt weithdrefnau rheoli diogelwch bwyd ar waith.

Hyder mewn Rheolwyr/Gweithdrefnau Rheoli

Sgôr

Arweiniad/Disgrifiad

0

Cod Ymarfer

- **Canllawiau penodol ar sgôr o 0**

Hanes arbennig o gydymffurfio. ***Mynediad at gyngor technegol, neu mae'r rheolwr yn wybodus ac yn gymwys. Rhagweithiol ac yn gallu hunan-reoleiddio. .***

Gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd cofnodedig boddhaol sy'n gymesur â'r math o fusnes. ***Mae'n bosibl y bydd y busnes hefyd yn destun proses archwilio allanol.***

Archwiliad gan yr awdurdod bwyd yn cadarnhau cydymffurfiaeth â'r gweithdrefnau cofnodedig, gydag ychydig/mân achosion o ddiffyg cydymffurfio nas nodwyd eu bod yn bwyntiau rheoli critigol.

Disgrifiad o sut gellir disgwyl i sgôr o 0 edrych yn ymarferol

Dim camau dilynol gan yr awdurdod bwyd ac eithrio'r adroddiad arolygu ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd. Nid oes angen ailymweliad cyn yr ymyriad nesaf a raglennir.

Dim camau dilynol wedi'u nodi ar gyfer gweithredwr y busnes bwyd o safbwynt gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd.

Mae prosesau rheoli/gweithdrefnau diogelwch bwyd ar waith sy'n briodol i faint a natur y busnes (e.e. Bwyd Mwy Diogel, Busnes Gwell/*Safe Catering*), gan ystyried yr hyblygrwydd sy'n deillio o Erthygl 5 Rheoliad (CE) 852/2004 yn ymwneud â hylendid bwyd a Dogfen Ganllaw gysylltiedig y Comisiwn Ewropeaidd ar *Weithredu gweithdrefnau sy'n seiliedig ar egwyddorion HACCP, a hwyluso egwyddorion HACCP mewn rhai busnesau bwyd.*

Archwiliad allanol o weithdrefnau rheoli diogelwch bwyd.

Mae peryglon yn cael eu deall, eu rheoli a'u hadolygu yn briodol gyda thystiolaeth ategol.

Mae gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd yn cynnwys pob gweithgaredd yn ddigonol. Caiff cofnodion rheoli diogelwch bwyd sy'n briodol ar gyfer maint a natur y busnes eu cadw.

Mynediad i gyngor technegol o fewn y sefydliad.

Mae'r holl staff yn cael eu goruchwyllo, eu cyfarwyddo a/neu eu hyfforddi'n briodol ym maes hylendid bwyd.

Mae staff perthnasol wedi cael hyfforddiant mewn gweithredu egwyddorion HACCP.

Hanes da iawn, ond ni ddylai busnesau newydd neu fusnesau cyfredol y mae eu hamgylchiadau wedi newid (e.e. rheolwyr newydd) gael eu cosbi ar sail eu hanes os oes ganddynt weithdrefnau rheoli diogelwch bwyd ar waith.

Cod Ymarfer sgoriau ymyriadau hylendid – 'cipolwg'

Sgôr	Safonau			Cydymffurfiaeth	Risg i iechyd y cyhoedd	Camau gweithredu gweithredwr y busnes bwyd	Camau gweithredu'r Awdurdod Lleol
	Hylendid	Strwythur	Hyder mewn rheolwyr				
25 Hyder mewn rheolwyr = 30	<p>Arferion hylendid bwyd gwael iawn, risgiau halogi bwyd difrifol, prosesau rheoli tymheredd annigonol ar gyfer bwydydd risg uchel. Mae angen gwella yn sylweddol ym mhob maes.</p> <p>Methu â gweithredu unrhyw un o'r mesurau rheoli sydd eu hangen i atal croeshalogi.</p> <p>Braidd dim cydymffurfio â'r gofynion ar gyfer paratoi, coginio, ailgynhesu, oeri neu storio bwyd yn ddiogel.</p>	<p>Braidd dim cydymffurfio â gofynion strwythurol. Gofod annigonol i weithredu'n ddiogel.</p> <p>Tystiolaeth o bresenoldeb plâu eang neu ddarpariaeth gwaredu gwastraff cwbl annigonol.</p>	<p>Dim tystiolaeth o weithdrefnau rheoli diogelwch bwyd/cofnodedig.</p> <p>Nid oes dealltwriaeth o beryglon arwyddocaol ac nid oes unrhyw fesurau rheoli effeithiol ar waith.</p> <p>Nid yw staff yn cael eu goruchwyllo, eu cyfarwyddo a/neu eu hyfforddi yn briodol ac nid ydynt yn gwerthfawrogi peryglon neu fesurau rheoli bwyd.</p> <p>Hanes cydymffurfio gwael.</p> <p>Nid yw'r rheolwyr yn debygol o gydnabod na derbyn yr angen am hylendid diogelwch bwyd na mesurau rheoli.</p>	Braidd dim cydymffurfiaeth.	Risgiau difrifol sydd ar fin digwydd.	<p>Mae angen camau gweithredu uniongyrchol ac arwyddocaol ar gyfer pob risg ddifrifol.</p> <p>Mynd i'r afael â'r holl faterion eraill o fewn amserlen benodedig.</p>	Yn unol â pholisi gorfodi'r awdurdod lleol gan ddefnyddio dull gweithredu graddol ond yn debygol o ystyried gweithdrefnau gwahardd os oes risg sydd ar fin digwydd, camau gorfodi ffurfiol parhaus ac ailymweliadau o fewn amserlen dynn er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth.

Sgôr	Safonau			Cydymffurfiaeth	Risg i iechyd y cyhoedd	Camau gweithredu gweithredwr y busnes bwyd	Camau gweithredu'r Awdurdod Lleol
	Hylendid	Strwythur	Hyder mewn rheolwyr				
20	<p>Safon wael o drin bwyd mewn ffordd hylan, rheoli tymheredd a hylendid personol staff. Mae angen gwelliannau sylweddol. Llawer o'r mesurau rheoli sydd eu hangen i atal croeshalugi yn cael eu rhoi ar waith mewn ffordd annigonol.</p> <p>Diffyg cydymffurfio sylweddol ac eang â'r gofynion ar gyfer paratoi, coginio, ailgynhesu, oeri neu storio bwyd yn ddiogel.</p>	<p>Diffyg cydymffurfio sylweddol ac eang â'r gofynion strwythurol. Mae cynllun gwael y safle yn debygol o arwain at groeshalugi a pheryglu diogelwch bwyd.</p> <p>Tystiolaeth o bresenoldeb presennol plâu neu ddarpariaeth gwaredu gwastraff annigonol.</p>	<p>Mae gweithdrefnau rheoli diogelwch bwyd/cofnodedig yn amhriodol neu'n annigonol. Ychydig neu ddim cynnydd ers yr ymyriad diwethaf.</p> <p>Nid oes dealltwriaeth lawn o beryglon arwyddocaol ac nid yw'r holl fesurau rheoli ar waith.</p> <p>Mae angen gwelliannau sylweddol mewn gweithdrefnau diogelwch bwyd/gweithredu mesurau rheoli.</p> <p>Nid yw rhai staff yn cael eu goruchwyllo, eu cyfarwyddo a/neu eu hyfforddi'n briodol.</p> <p>Hanes amrywiol.</p> <p>Rheolwyr yn debygol o ddangos rhywfaint o amharodrwydd i gydnabod a derbyn yr angen am ddiogelwch bwyd a mesurau rheoli.</p>	Diffyg cydymffurfio sylweddol ac eang.	Risgiau eang a sylweddol.	Mynd i'r afael â'r holl achosion o ddiffyg cydymffurfio a nodwyd yn unol ag amserlen benodedig.	Yn unol â pholisi gorfodi'r awdurdod bwyd gan ddefnyddio dull gweithredu graddol ond yn debygol o gyflwyno camau gorfodi ffurfiol, gan gynnwys ystyried gweithdrefnau gwahardd os nad yw'r mesurau rheoli gofynnol ar waith i atal croeshalugi, ac ailymweliad â'r sefydliad i sicrhau cydymffurfiaeth.

Sgôr	Safonau			Cydymffurfiaeth	Risg i iechyd y cyhoedd	Camau gweithredu gweithredwr y busnes bwyd	Camau gweithredu'r Awdurdod Lleol
	Hylendid	Strwythur	Hyder mewn rheolwyr				
15	<p>Rhai o'r mesurau rheoli sydd eu hangen i atal croeshalugi yn cael eu rhoi ar waith mewn ffordd annigonol.</p> <p>Diffyg cydymffurfio sylweddol â'r gofynion ar gyfer paratoi, coginio, ailgynhesu, oeri neu storio bwyd yn ddiogel.</p>	<p>Mae angen gwelliannau arwyddocaol o safbwynt safon glanhau, cynnal a chadw ac atgyweirio'r strwythur a'r cyfarpar, ac o safbwynt cyfleusterau golchi dwylo a chyfarpar.</p> <p>Gall cynllun gwael arwain at groeshalugi a pheryglu diogelwch bwyd.</p> <p>Diffyg cydymffurfio sylweddol â gofynion strwythurol (e.e. gall rhai arwynebau gwaith fod wedi'u difrodi, rhywfaint o fudreddi arwyddocaol).</p> <p>Tystiolaeth o weithgarwch plâu presennol neu ddarpariaeth gwaredu gwastraff annigonol.</p>	Amherthnasol.	Rhywfaint o ddiffyg cydymffurfio sylweddol.	Rhai risgiau sylweddol.	Mynd i'r afael â'r holl achosion o ddiffyg cydymffurfio a nodwyd yn unol ag amserlen benodedig.	Yn unol â pholisi gorfodi'r awdurdod bwyd gan ddefnyddio dull gweithredu graddol ond yn debygol o gynnwys llythyr rhybudd ac ystyried camau gorfodi ffurfiol, gan gynnwys gweithdrefnau gwahardd os nad yw'r mesurau rheoli gofynnol ar waith i atal croeshalugi, ac ailymweliad â'r sefydliad i sicrhau cydymffurfiaeth.

Sgôr	Safonau			Cydymffurfiaeth	Risg i iechyd y cyhoedd	Camau gweithredu gweithredwr y busnes bwyd	Camau gweithredu'r Awdurdod Lleol
	Hylendid	Strwythur	Hyder mewn rheolwyr				
10	<p>Mae safonau'n cael eu cynnal neu'n gwella. Rhai diffygion mewn gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd. Mesurau rheoli digonol ar waith i atal croehalogi. Mae arferion paratoi, coginio, ailgynhesu, oeri a storio bwyd yn foddhaol yn gyffredinol, ond gall rhai diffygion ddod i'r amlwg dros gyfnodau byr.</p>	<p>Mae safon glanhau'r strwythur a'r cyfarpar yn foddhaol yn gyffredinol. Gwaith cynnal a chadw ac atgyweirio cymharol dda. Mae cyfleusterau priodol yn cael eu darparu ond mae rhai enghreifftiau o ddiffyg cydymffurfio. Mae safonau'n cael eu cynnal neu'n gwella. Mae'n bosibl y bydd angen rhywfaint o waith atgyweirio. Tystiolaeth bod plâu'n cael eu rheoli yn foddhaol. Tystiolaeth o ddarpariaeth gwaredu gwastraff boddhaol.</p>	<p>Yn gyffredinol, mae mesurau rheoli diogelwch bwyd boddhaol ar waith. Mae dealltwriaeth o'r holl beryglon arwyddocaol ac mae mesurau rheoli ar waith. Yn gyffredinol, caiff cofnodion rheoli diogelwch bwyd eu cadw, ond nodwyd rhai diffygion/bylchau. Yn gyffredinol, mae staff yn cael eu goruchwyllo, eu cyfarwyddo a/neu eu hyfforddi yn briodol, ond mae'n bosibl y bydd rhai problemau bach. Hanes cydymffurfio boddhaol.</p>	<p>Tystiolaeth o rai achosion o ddiffyg cydymffurfio nad ydynt yn gritigol i ddiogelwch bwyd (h.y. nid ydynt yn arwyddocaol ond gallant ddatblygu i fod yn arwyddocaol os na chânt eu hunioni)</p>	<p>Ni nodwyd unrhyw risgiau annerbyniol.</p>	<p>Rhai camau dilynol mewn perthynas â materion nad ydynt yn gritigol i ddiogelwch bwyd (h.y. nid ydynt yn arwyddocaol ond gallant fod os na chânt eu hunioni).</p>	<p>Yn unol â pholisi gorfodi'r awdurdod bwyd ond yn debygol o ystyried camau gweithredu anffurfiol (adroddiad arolygu/llythyr yn nodi'r problemau). Y sefydliad yn annhebygol o fod yn flaenoriaeth ar gyfer ailymweliad.</p>

Sgôr	Safonau			Cydymffurfiaeth	Risg i iechyd y cyhoedd	Camau gweithredu gweithredwr y busnes bwyd	Camau gweithredu'r Awdurdod Lleol
	Hylendid	Strwythur	Hyder mewn rheolwyr				
5	<p>Dim ond mân ddiffygion mewn gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd.</p> <p>Mae'r holl fesurau rheoli gofynnol ar waith i atal croeshalogi.</p> <p>Tystiolaeth bod bwyd yn cael ei baratoi, ei goginio, ei ailgynhesu, ei oeri a'i storio yn ddiogel.</p>	<p>Mân atgyweiriadau yn unig sydd eu hangen.</p> <p>Tystiolaeth bod plâu'n cael eu rheoli'n effeithiol a bod darpariaeth gwaredu gwastraff effeithiol ar waith.</p>	<p>Mae prosesau rheoli/gweithdrefnau diogelwch bwyd ar waith.</p> <p>Mae peryglon yn cael eu deall, eu rheoli a'u hadolygu yn briodol.</p> <p>Mae cofnodion rheoli diogelwch bwyd yn cael eu cadw'n briodol yn gyffredinol.</p> <p>Mae staff yn cael eu goruchwyllo, eu cyfarwyddo a/neu eu hyfforddi'n briodol ym maes hylendid bwyd ac mae staff newydd yn derbyn hyfforddiant cynefino.</p> <p>Hanes cydymffurfio da.</p>	<p>Da iawn. Dim ond rhai mân enghreifftiau o ddiffyg cydymffurfio nad ydynt yn gritigol i ddiogelwch bwyd.</p>	<p>Dim risgiau wedi'u nodi.</p>	<p>Dim ond mân gamau dilynol mewn perthynas â materion nad ydynt yn gritigol i ddiogelwch bwyd.</p>	<p>Darparu'r adroddiad arolygu i weithredwr y busnes bwyd.</p>
0	<p>Mae'r holl fesurau rheoli gofynnol ar waith i atal croeshalogi.</p> <p>Tystiolaeth bod bwyd yn cael ei baratoi, ei goginio, ei ailgynhesu, ei oeri a'i storio yn ddiogel.</p>	<p>Nid oes angen unrhyw atgyweiriadau ac ni nodwyd unrhyw welliannau posibl, neu mae gweithdrefnau cadarn ar waith i wneud mân atgyweiriadau yn rheolaidd.</p> <p>Mae'r safle a'r cyfarpar yn lân ac mewn cyflwr da.</p> <p>Tystiolaeth bod plâu'n cael eu rheoli'n effeithiol a bod darpariaeth gwaredu gwastraff effeithiol ar waith.</p>	<p>Mae prosesau rheoli/gweithdrefnau diogelwch bwyd ar waith.</p> <p>Mae peryglon yn cael eu deall, eu rheoli a'u hadolygu yn briodol.</p> <p>Mae cofnodion rheoli diogelwch bwyd yn cael eu cadw'n briodol.</p> <p>Mae'r holl staff yn cael eu goruchwyllo, eu cyfarwyddo a/neu eu hyfforddi'n briodol.</p> <p>Hanes cydymffurfio da iawn.</p>	<p>Yn bodloni'r gofynion cyfreithiol neu'n rhagori arnynt.</p>	<p>Dim risgiau wedi'u nodi.</p>	<p>Dim camau wedi'u nodi.</p>	<p>Darparu'r adroddiad arolygu i weithredwr y busnes bwyd.</p>

Adran 5: Mapio sgoriau Atodiad 5 i'r sgôr hylendid bwyd

5.1 Cyflwyniad

Mae elfennau canlynol y 'cynllun sgorio ymyriadau hylendid bwyd' yn Atodiad 5 Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd (Cymru) yn berthnasol i gyfrifo'r sgôr hylendid bwyd yn dilyn arolygiad: lefel gydymffurfio (gyfredol) â gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd (gan gynnwys arferion a gweithdrefnau trin bwyd, a rheoli tymheredd), lefel gydymffurfio (gyfredol) â gofynion strwythurol (gan gynnwys glendid, cynllun, cyflwr y strwythur, goleuadau, awyru, cyfleusterau ac ati), a hyder mewn rheolwyr/gweithdrefnau rheoli.

Mae pob elfen yn cael sgôr ar ffurf rhif yn erbyn y meini prawf perthnasol ar sail yr arweiniad a roddir yn y Cod ac yn Adran 4 y ddogfen hon.

5.2 Mapio sgoriau Atodiad 5 i chwe sgôr hylendid bwyd y CSHB

Mae'r sgoriau ar ffurf rhif yn Atodiad 5 yn cael eu 'mapio' wedyn i'r chwe sgôr hylendid bwyd sy'n amrywio o '0' ar y gwaelod i'r sgôr uchaf o '5'. Dylai pob busnes allu cyflawni'r sgôr uchaf drwy wneud dim mwy na chydymffurfio â'r gyfraith hylendid bwyd.

Mae'r sgôr yn dibynnu ar y lefel gydymffurfio gyffredinol – cyfanswm sgôr Atodiad 5 – ond mae hefyd yn adlewyrchu'r lefel gydymffurfio ar gyfer pob maes unigol drwy ystyried y sgôr uchaf o'r tri sgôr – y ffactor sgorio ychwanegol.

Mae'r tabl isod yn amlinellu'r broses fapio.

Mapio sgoriau rhifiadol y cynllun sgorio ymyriadau yn Atodiad 5 y Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd i chwe sgôr hylendid bwyd y CSHB						
Cyfanswm sgoriau Atodiad 5	0 – 15	20	25 - 30	35 - 40	45 - 50	> 50
Ffactor sgorio ychwanegol	Dim sgôr unigol dros 5	Dim sgôr unigol dros 10	Dim sgôr unigol dros 10	Dim sgôr unigol dros 15	Dim sgôr unigol dros 20	-
Sgôr Hylendid Bwyd	0 1 2 3 4 5	0 1 2 3 4 5	0 1 2 3 4 5	0 1 2 3 4 5	0 1 2 3 4 5	0 1 2 3 4 5
Disgrifiydd	Da iawn	Da	Bodhaol ar y cyfan	Angen gwella	Angen gwella yn sylweddol	Angen gwella ar frys

Felly, os yw sgôr Atodiad 5 unigol yn uwch na'r ffactor sgorio ychwanegol, bydd sgôr y sefydliad yn disgyn i lawr y raddfa i'r sgôr lle nad yw'n uwch na'r ffactor sgorio ychwanegol bellach. Dangosir hyn yn yr enghreifftiau isod.

Sgoriau Unigol Atodiad 5	Cyfanswm sgoriau Atodiad 5	Sgôr uchaf – ffactor sgorio ychwanegol	Sgôr Hylendid Bwyd
5, 5, 5	15	5	5
0, 5, 10	15	10	4
5, 5, 20	30	20	1

Nod brand y CSHB yw dangos y sgoriau mewn ffordd hawdd ei deall a'i defnyddio gan ddefnyddwyr, fel y dangosir isod.

Adran 6: Rhoi gwybod am sgôr hylendid bwyd

6.1 Cyflwyniad

Ar ôl arolygiad, mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd anfon gwybodaeth am y sgôr hylendid bwyd at weithredwr y busnes bwyd.

6.2 Pryd mae angen anfon hysbysiad

Mae'n rhaid anfon yr hysbysiad ar ffurf ysgrifenedig, o fewn 14 diwrnod i ddyddiad yr arolygiad. Mae nifer y 'dyddiau' yn cynnwys penwythnosau a gwyliau banc.

Os yw'r term 'anfon' yn cael ei ddefnyddio, bydd diffiniad Deddf Dehongli 1978 yn berthnasol. Yn ôl y diffiniad hwn, ystyrir bod hysbysiad 'wedi'i anfon' drwy gyfeirio, rhagdalw am, a phostio llythyr sy'n cynnwys y ddogfen, ac oni cheir prawf i'r gwrthwyneb, bod hynny wedi'i gyflawni ar adeg pan fyddai'r llythyr wedi'i ddosbarthu fel rhan o drefn arferol y system post.

Lle defnyddir y term 'ysgrifenedig' dylid defnyddio'r diffiniad yn Neddf Dehongli 1978. Mae dehongliad 'ysgrifenedig' yn cynnwys 'dulliau eraill o gynrychioli neu ailgynhyrchu geiriau ar ffurf weladwy', a all gynnwys e-byst. Dylid hysbysu drwy e-bost pan fo gweithredwr y busnes bwyd wedi cytuno i dderbyn hysbysiad ysgrifenedig yn electronig yn unig, ac at gyfeiriad e-bost y mae gweithredwr y busnes bwyd wedi cadarnhau ei fod yn hapus i dderbyn hysbysiad iddo yn unig. Mae hefyd yn rhaid anfon sticer sgôr hylendid bwyd o fewn 14 diwrnod i ddyddiad yr arolygiad.

O safbwynt busnesau sydd â mwy nag un safle, mae'n rhaid i awdurdodau bwyd sicrhau bod yr hysbysiad a'r sticer(i) yn cael eu hanfon at y sefydliad lleol a bod yr hysbysiad yn cael ei anfon at y brif swyddfa hefyd.

Ar gyfer sefydliadau lle mai'r awdurdod bwyd ei hun yw gweithredwr y busnes bwyd, anfonir yr hysbysiad a'r sticer(i) at y sefydliad, ac fe hysbysir yr unigolyn priodol o fewn yr awdurdod bwyd, yn unol ag unrhyw weithdrefnau lleol.

6.3 Gwybodaeth sy'n cyd-fynd â hysbysiad

Mae'n rhaid anfon yr wybodaeth ganlynol at weithredwr y busnes bwyd ynghyd â'r hysbysiad ysgrifenedig:

- copi o'r adroddiad arolygu a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r sgôr. Mewn achosion lle na roddwyd y sgôr uchaf, manylion y camau sydd eu hangen mewn perthynas â phob un o'r meini prawf sgorio, cyn y gellid rhoi'r sgôr uchaf
- y sticer(i) hylendid bwyd ar gyfer y sgôr a gyflawnwyd a gwybodaeth am y gofyniad i arddangos y sgôr

- manylion ynglŷn â phryd, ble a sut y cyhoeddir y sgôr;
- manylion y weithdrefn apelio, gan gynnwys yr wybodaeth ganlynol:
  - enw a manylion cyswllt y swyddog a gynhaliodd yr arolygiad
  - o fewn pa gyfnod y bydd rhaid gwneud apêl
  - sut i gael ffurflen ar gyfer gwneud apêl
  - enw a manylion cyswllt yr unigolyn y mae'n rhaid anfon y ffurflen apêl ato ar ôl ei llenwi
  - y broses a ddefnyddir i benderfynu ar yr apêl a rhoi gwybod i weithredwr y busnes bwyd am y penderfyniad
- gwybodaeth am 'hawl i ymateb' gweithredwr y busnes bwyd, gan gynnwys enw a manylion cyswllt yr unigolyn y mae'n rhaid anfon y sylwadau ato, a manylion y broses ar gyfer anfon sylwadau at yr ASB a'u cyhoeddi ar y wefan – www.food.gov.uk/sgoriau. Mae ffurflenni templed ar gael ar gyfer cyflwyno "hawl i ymateb". Gweler Adran 8 i gael rhagor o wybodaeth.
- gwybodaeth am sut i wneud cais am arolygiad at ddiben ailsgorio, a bod modd gwneud cais ar unrhyw adeg. Gwybodaeth am sut i gael copi o'r ffurflen i wneud cais ac at bwy y dylid anfon y ffurflen ar ôl ei chwblhau. Manylion costau'r arolygiad, a sut a phryd y mae angen eu talu. Gweler Adran 9 i gael rhagor o wybodaeth.
- datganiad sy'n hysbysu gweithredwr y busnes bwyd am yr amgylchiadau pan nad yw'r sgôr a'r sticer yn ddilys bellach. Gweler Adran 10 y canllawiau hyn.

6.4 Cyflwyno'r Wybodaeth

Mae'n rhaid cyflwyno'r rhesymau dros sgôr y sefydliad ar gyfer pob un o'r tair elfen a aseswyd – hylendid, strwythur a hyder mewn rheolwyr/gweithdrefnau rheoli. Mewn achosion lle na roddwyd y sgôr uchaf, mae'n rhaid cynnwys manylion y camau sydd eu hangen i gydymffurfio â'r gyfraith (a'r sgôr uchaf y gellir ei rhoi).

Mae'r ASB wedi llunio taflen safonol hefyd i gyd-fynd â'r hysbysiad. Mae'r daflen yn cynnwys llawer o'r wybodaeth sydd ei hangen i gyd-fynd â'r hysbysiad – gan gynnwys gwybodaeth am apelio, hawl i ymateb, cyhoeddi sgoriau, arddangos sticeri a gwneud cais am ailsgorio. Fodd bynnag, bydd rhaid i bob hysbysiad gynnwys gwybodaeth benodol am yr awdurdod bwyd a'r sefydliad busnes bwyd. Mae copi o'r daflen – Mae'n Dod yn Haws Adnabod Hylendid Bwyd yng Nghymru – ar gael drwy: <https://www.food.gov.uk/sites/default/files/multimedia/pdfs/welsh/taflen-busnesau.pdf>

Mae'r ASB hefyd wedi cynhyrchu nodyn gwybodaeth manwl ar y mesurau diogelu sydd ar gael i fusnesau bwyd. Mae'r wybodaeth hon yn cynnwys y dulliau hynny y gall busnesau eu defnyddio i apelio a chanllaw cam wrth gam o'r broses. Mae copi o'r nodyn gwybodaeth, *Egluro'r Mesurau Diogelu i Fusnesau*, ar gael yma: <https://www.food.gov.uk/sites/default/files/multimedia/pdfs/welsh/mesuraudiogelu.pdf>

Adran 7: Apelio

7.1 Cyflwyniad

Er mwyn sicrhau tegwch i fusnesau, mae'n rhaid i awdurdodau bwyd sefydlu gweithdrefn apelio fel bod gweithredwyr busnesau bwyd yn gallu dadlau yn erbyn y sgôr hylendid bwyd a roddwyd i'w sefydliad os ydynt o'r farn ei bod yn annheg.

Dangosir y weithdrefn apelio yn y siart llif ym mhwynt 7.7 isod. Os yw gweithredwr busnes bwyd yn credu bod y sgôr hylendid bwyd a roddwyd gan y 'swyddog arolygu' (h.y. y swyddog a oedd yn gyfrifol am yr arolygiad) yn annheg, gall gweithredwr y busnes bwyd apelio ar un o'r seiliau a nodir yn adran 5 y Ddeddf. Nodir y seiliau hyn yn 7.2 isod.

Gall gweithredwr busnes bwyd apelio ar ôl ailaryoliad os yw'n credu bod y sgôr hylendid bwyd 'newydd' yn annheg. Mae'r seiliau'r un fath ar gyfer pob apêl.

Os yw gweithredwr busnes bwyd yn anghytuno â sgôr, ond nid yw wedi apelio yn y dull a amlinellir, dylid eu hannog i drafod unrhyw faterion â'r swyddog arolygu. Gall y swyddog arolygu ddatrys unrhyw anghydfod am y sgôr hylendid bwyd mewn modd anffurfiol, drwy egluro ac esbonio ymhellach sut daethpwyd i'r sgôr hynny. Fodd bynnag, dylid atgoffa gweithredwr y busnes bwyd am eu hawl i ymateb.

7.2 Pryd a sut i wneud apêl?

Mae'n rhaid cyflwyno'r apêl yn ysgrifenedig ar y ffurflen berthnasol o fewn 21 diwrnod wedi i'r hysbysiad ddod i law. Mae'r ffurflen wedi'i nodi yn Atodlen 2 Rheoliadau 2013, ac mae modd dod o hyd iddi ar wefan yr ASB drwy:

<https://www.food.gov.uk/wales/about-fsa-wales/cymru/gorfodi/cshb/adnoddaucshb/canllawiaucshb>

Mae'r weithdrefn apelio yn berthnasol os yw gweithredwr y busnes bwyd yn credu bod y sgôr a roddwyd yn annheg. Gall gweithredwr y busnes bwyd apelio ar un o'r seiliau canlynol:

- nid yw'r sgôr yn adlewyrchiad priodol o'r safonau hylendid bwyd y sefydliad adeg yr arolygiad
- ni chafodd y meini prawf sgorio eu cymhwysu'n gywir wrth gyfrifo'r sgôr hylendid bwyd.

Nid yw apêl yn briodol mewn amgylchiadau lle mae gweithredwr busnes bwyd wedi gofyn am arolygiad ailsgorio ar y sail bod achos(ion) o ddiffyg cydymffurfio a nodwyd adeg yr arolygiad gwreiddiol wedi'u hunioni bellach. Fodd bynnag, gall gweithredwr busnes bwyd apelio ar ôl ailaryoliad os yw'n credu bod y sgôr hylendid bwyd newydd yn annheg.

Os yw gweithredwr y busnes bwyd wedi cyflwyno apêl ysgrifenedig ar y ffurflen berthnasol, dylai'r apêl gael ei hystyried gan swyddog awdurdodedig na chyfrannodd at asesu'r sgôr sy'n destun apêl.

Dan rai amgylchiadau, gall ymweliad arall â'r sefydliad fod yn briodol. Bydd hyn yn dibynnu ar natur y problemau a nodwyd ac a oes modd gwneud penderfyniad ar sail y gwaith papur sy'n gysylltiedig â'r ymyriad a'r sgôr hylendid bwyd. Er enghraifft, gall ymweliad â'r sefydliad fod yn ddefnyddiol er mwyn penderfynu a yw sinc golchi dwylo mewn 'lle addas'.

7.3 Hysbysu am ganlyniad apêl

Mae'n rhaid dod i benderfyniad ynglŷn â'r apêl a hysbysu gweithredwr y busnes bwyd am y penderfyniad o fewn 21 diwrnod i'r dyddiad y daeth yr apêl i law. Bydd angen i'r awdurdod bwyd ystyried beth yw'r ffordd orau o gofnodi apelïadau a dderbyniwyd.

Yn dilyn penderfyniad yr apêl, mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd hysbysu'r ASB am ei benderfyniad o fewn 21 diwrnod i'r dyddiad y daeth yr apêl i law. Lle bo penderfyniad i adolygu'r sgôr hylendid bwyd, mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd anfon copi o'r ffurflen apelio, yr adroddiad arolygu a'r hysbysiad am y sgôr hylendid bwyd ddiwygiedig at yr ASB.

Dylid anfon yr wybodaeth hon at:

Tîm Cefnogi ac Archwilio Awdurdodau Lleol
Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru)
Asiantaeth Safonau Bwyd Cymru
Llawr 11
Tŷ Southgate
Wood Street
Caerdydd
CF10 1EW

Neu mewn e-bost at: fhrs.wales@foodstandards.gsi.gov.uk

7.4 Hysbysu am apêl

Os yw'r awdurdod bwyd yn penderfynu newid y sgôr, mae'n rhaid anfon yr wybodaeth ganlynol at yr ASB ynghyd â'r hysbysiad ysgrifenedig:

- copi o'r adroddiad arolygu a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r sgôr. Mewn achosion lle na roddwyd y sgôr uchaf, manylion y camau sydd eu hangen mewn perthynas â phob un o'r meini prawf sgorio, cyn y gellid rhoi'r sgôr uchaf. Gall hyn olygu y bydd angen diwygio adroddiad yr arolygiad gwreiddiol;
- y sticer(i) hylendid bwyd ar gyfer y sgôr a gwybodaeth am y gofyniad i arddangos y sgôr;
- manylion ynglŷn â phryd, ble a sut y cyhoeddir y sgôr;
- gwybodaeth am 'hawl i ymateb' gweithredwr y busnes bwyd, gan gynnwys enw a manylion cyswllt yr unigolyn y mae'n rhaid anfon y sylwadau ato, a manylion y broses ar gyfer anfon sylwadau at yr ASB a'u cyhoeddi ar y wefan

– www.food.gov.uk/sgoriau. Mae ffurflenni templed ar gael ar gyfer cyflwyno “hawl i ymateb”. (Gweler Adran 8 i gael rhagor o wybodaeth)

- gwybodaeth am sut i wneud cais am arolygiad at ddiben ailsgorio, a bod modd gwneud cais ar unrhyw adeg. Gwybodaeth am sut i gael copi o'r ffurflen i wneud cais ac at bwyt y dylid anfon y ffurflen ar ôl ei llenwi. Manylion costau'r arolygiad, a sut a phryd y mae angen eu talu.
- datganiad sy'n hysbysu gweithredwr y busnes bwyd am yr amgylchiadau lle nad yw'r sgôr a'r sticer yn ddilys. Gweler Adran 10 y canllawiau hyn.

7.5 **Arddangos sgôr sy'n destun apêl**

Ni fydd y sgôr yn cael ei harddangos ar wefan yr ASB food.gov.uk/sgoriau yn ystod y cyfnod apelio o 21 diwrnod. Os cyflwynir apêl, bydd y ddelwedd 'I'w gyhoeddi'n fuan' (gweler isod) yn cael ei harddangos nes bod yr apêl yn cael ei phenderfynu.

SGÔR HYLENDID BWYD	FOOD HYGIENE RATING
I'W GYHOEDDI'N FUAN	AWAITING PUBLICATION

Ni fydd y sgôr yn 'ddilys' nes bod yr apêl wedi'i phenderfynu a'r gweithredwr wedi'i hysbysu am y canlyniad. Cyhoeddir y sgôr hylendid bwyd drwy food.gov.uk/sgoriau ar ôl i weithredwr y busnes bwyd gael ei hysbysu am ganlyniad yr apêl.

Ar ôl i weithredwr y busnes bwyd gael ei hysbysu am y sgôr hylendid bwyd newydd, anfonir sticer newydd gyda hysbysiad o'r sgôr newydd. Dylai gweithredwr y busnes bwyd ddinistrio'r sticer 'annilys' blaenorol a chael ei atgoffa bod parhau i arddangos sticer annilys yn drosedd a all arwain at Gosb Benodedig o hyd at £200. Dim ond un sgôr – y sgôr ddilys – y gellir ei harddangos ar unrhyw adeg (gweler hefyd Adran 10 ar arddangos).

Os na chyflwynir unrhyw apêl, bydd y sgôr yn 'ddilys' ar ôl i'r cyfnod o 21 diwrnod ddod i ben. Bydd angen arddangos sticer y sgôr wedyn yn unol â rheoliad 9 Rheoliadau 2013, a chyhoeddir y sgôr drwy food.gov.uk/sgoriau.

7.6 **Os yw gweithredwr y busnes bwyd yn anghytuno â chanlyniad yr apêl**

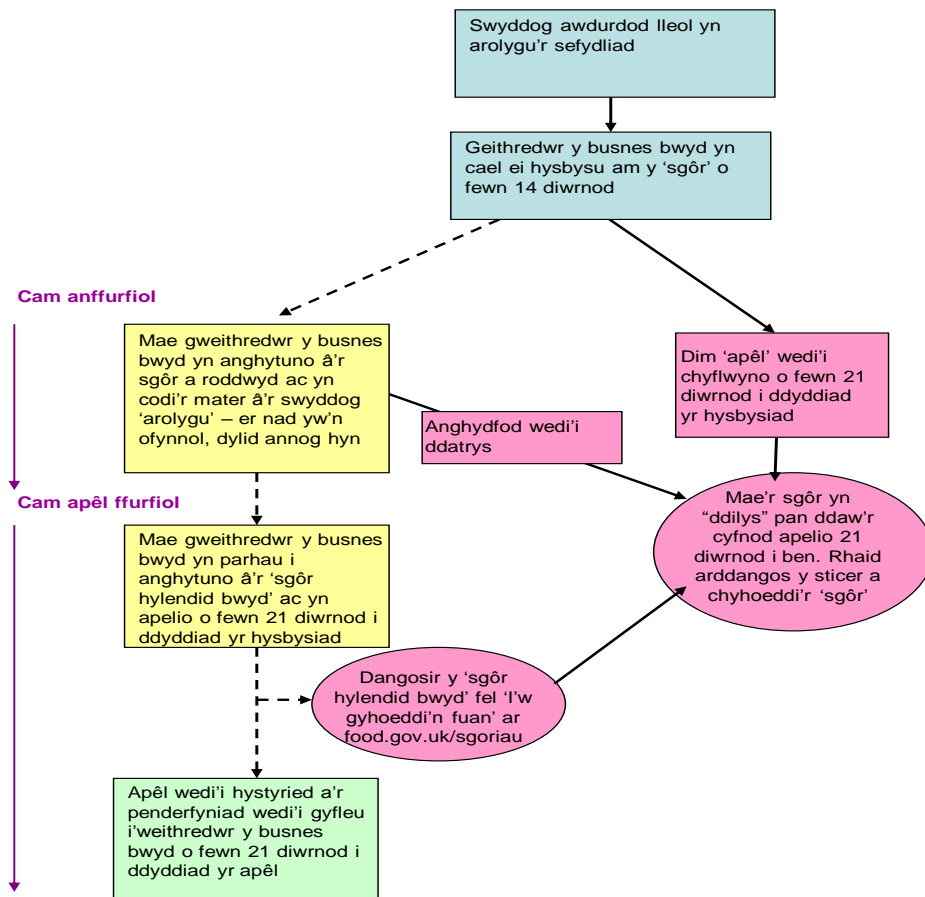
Os yw gweithredwr y busnes bwyd yn anghytuno â phenderfyniad yr awdurdod bwyd ynglŷn â'r apêl (a allai fod i gymeradwyo'r sgôr wreiddiol neu ei newid i sgôr is), a/neu'n anghytuno â'r weithdrefn a ddefnyddiodd yr awdurdod bwyd i wneud ei benderfyniad, gallai gweithredwr y busnes bwyd wneud cais i gyflwyno achos adolygiad barnwrol yn erbyn yr awdurdod bwyd.

Gallai gweithredwr y busnes bwyd hefyd droi at weithdrefn gwyno'r awdurdod bwyd (gan gynnwys mynd â'r mater i'r Ombwdsmon Llywodraeth Leol lle bo hynny'n briodol) os yw'n credu nad yw gwasanaeth cyngor wedi'i ddarparu'n gywir.

Er nad yw'n rhan o weithdrefn apelio'r cynllun, gall gweithredwr y busnes bwyd barhau i ddefnyddio gweithdrefn gwyno ffurfiol yr awdurdod bwyd os yw'n anfodlon ag unrhyw agwedd ar wasanaethau'r awdurdod.

7.7 Siart Ilif yn dangos y weithdrefn apelio

Nodiadau

Mae unrhyw gyfeiriad at nifer y 'dyddiau' yn cynnwys penwythnosau a gwyliau banc.

Nid oes unrhyw ofyniad cyfreithiol i weithdrefn gwyno'r awdurdod lleol ffurfio rhan o weithdrefn apelio'r CSHB. Fodd bynnag, nid yw hyn yn rhwystro gweithredwr busnes bwyd rhag defnyddio'r weithdrefn gwyno os yw'n anfodlon ag unrhyw agwedd ar wasanaethau'r awdurdod.

Adran 8: Hawl i ymateb

8.1 Cyflwyniad

Mae Adran 11 y Ddeddf yn diogelu gweithredwyr busnesau bwyd ymhellach drwy'r 'hawl i ymateb'. Mae hyn yn gyfle i weithredwyr busnesau bwyd wneud sylwadau ar sgôr y sefydliad a'u galluogi i egluro eu camau gweithredu ers derbyn eu sgôr hylendid bwyd, neu, er enghraifft, nodi a oedd unrhyw amgylchiadau penodol adeg yr arolygiad a allai fod wedi effeithio ar y sgôr.

8.2 Yr 'Hawl i ymateb'

Mae gan weithredwyr busnesau bwyd 'hawl i ymateb' a allai gael ei chyhoeddi ar wefan yr ASB, ar [food.gov.uk/sgoriau](https://www.food.gov.uk/sgoriau) ynghyd â'r sgôr y mae'r sylwadau'n berthnasol iddi. Gall gweithredwr busnes bwyd gyflwyno ei sylwadau 'hawl i ymateb' ar unrhyw adeg pan fo'r sgôr yn ddilys, p'un a yw wedi cyflwyno apêl ai peidio. Bydd yr 'hawl i ymateb' yn aros ar y wefan nes bod sgôr hylendid bwyd newydd yn cael ei rhoi.

Diben 'hawl i ymateb' yw galluogi gweithredwr y busnes bwyd i egluro'r camau gweithredu sy'n deillio o'r arolygiad lle rhoddyd y sgôr neu roi unrhyw wybodaeth am amgylchiadau penodol adeg yr arolygiad, yn hytrach na chwyno neu feirniadu'r CSHB neu'r 'swyddog arolygu'.

Mae'n rhaid nodi sylwadau 'hawl i ymateb' yn ysgrifenedig a'u cyflwyno i'r awdurdod bwyd; mae ffurflen dempled safonol y gall gweithredwyr busnesau bwyd ei defnyddio i gyflwyno 'hawl i ymateb' ar gael drwy <https://www.food.gov.uk/wales/about-fsa-wales/cymru/gorfodi/cshb/adnoddaucshb/canllawiaucshb>. Nid oes rhaid defnyddio'r ffurflen hon, a gall gweithredwr busnes bwyd gyflwyno ei sylwadau mewn fformat ysgrifenedig gwahanol, wedi'i farcio'n glir fel ei sylwadau 'hawl i ymateb'. Cyhoeddir y testun gan yr ASB drwy [food.gov.uk/sgoriau](https://www.food.gov.uk/sgoriau).

Bydd yr ASB yn cyhoeddi'r sylwadau o fewn saith diwrnod wedi i'r awdurdod bwyd eu cyflwyno, ac eithrio lle nad yw'r sgôr wedi'i chyhoeddi eto. Yn yr achos hwnnw, bydd y sylwadau'n cael eu cyhoeddi o fewn saith diwrnod o gyhoeddi'r sgôr.

Ni fydd unrhyw sylwadau 'hawl i ymateb' sy'n cynnwys sylwadau sarhaus, difriol, yn amlwg yn anghywir neu'n amherthnasol yn cael eu cyhoeddi. Mewn achosion o'r fath, hysbysir gweithredwr y busnes bwyd nad yw'r testun yn gweddu i ddiben yr 'hawl i ymateb', a gofynnir iddo newid y testun.

Adran 9: Cais am arolygiad at ddibenion ailsgorio

9.1 Cyflwyniad

Mae'n rhaid i awdurdodau bwyd sefydlu gweithdrefn i gynnal arolygiadau ar gais gweithredwr y busnes bwyd ar gyfer ailasesu sgôr hylendid bwyd sefydliad.

Mae'r system arolygiadau ailsgorio yn seiliedig ar geisiadau ac yn berthnasol i achosion lle mae'r gweithredwr busnes bwyd wedi cytuno i dalu costau rhesymol arolygiad ailsgorio, yn unol ag amodau penodol.

Fel rhan o'r hysbysiad a anfonir at weithredwr busnes bwyd yn dilyn arolygiad, mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd hysbysu'r gweithredwr busnes bwyd am ei hawl i wneud cais am arolygiad ailsgorio, gan gynnwys gwybodaeth am sut i gael copi o'r ffurflen i wneud cais ac at bwy y dylid anfon y ffurflen ar ôl ei llenwi, manylion costau'r arolygiad, a sut a phryd y mae angen eu talu (gweler Adran 6 i gael rhagor o wybodaeth).

Diben y Canllawiau hyn yw amlinellu'r weithdrefn ar gyfer ymdrin yn benodol ag arolygiadau sy'n deillio o gais gweithredwr y busnes bwyd at ddiben ailsgorio, ac nid arolygiadau a gynhelir fel rhan o'r camau gorfodi dilynol arferol. Bydd polisi ailymweliadau'r awdurdod bwyd yn berthnasol i ymweliadau gorfodi dilynol.

Os yw ymweliad sy'n deillio o gais yn cynnwys arolygiad, arolygiad rhannol neu archwiliad, mae'r Canllawiau'n nodi bod swyddog yr awdurdod bwyd yn gallu newid sgôr ymyriad yn unol â darpariaethau *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd (Cymru)*. Weithiau bydd yn briodol newid sgôr ymyriad, ond ni fydd yn briodol bob amser. Bydd angen penderfynu pob achos yn ôl ei rinweddau ei hun. Bydd angen i'r swyddog ddefnyddio barn broffesiynol wrth wneud penderfyniad, gan gofnodi'r rhesymau dros y penderfyniad.

9.2 Cais am arolygiad at ddibenion ailsgorio

Cyn y gellir cyflawni arolygiad at ddibenion ailsgorio, mae'n rhaid i weithredwr y busnes bwyd wneud cais ysgrifenedig gan ddefnyddio'r ffurflen berthnasol (gall hyn gynnwys anfon y ffurflen drwy e-bost). Mae'n rhaid bod gweithredwr y busnes bwyd wedi talu'r costau rhesymol i ailsgorio, (oni bai nad yw'r awdurdod bwyd wedi gofyn am y costau hyn ymlaen llaw, fel y nodir yn adran 12(6) y Ddeddf. Yn yr achos hwn gellir talu'r costau ar ôl cwblhau'r arolygiad ailsgorio) ac mae'n rhaid bodloni'r amodau canlynol:

- mae unrhyw apêl yn erbyn y sgôr bresennol wedi ei phennu
- mae'r gweithredwr wedi hysbysu'r awdurdod am y gwelliannau gofynnol sydd wedi'u gwneud yn y sefydliad
- mae'r awdurdod bwyd o'r farn ei bod yn rhesymol arolygu ac ailasesu'r sefydliad, gan ystyried y gwelliannau sydd wedi'u gwneud
- mae sticer hylendid bwyd cyfredol yn cael ei arddangos yn y sefydliad

- mae gweithredwr y busnes bwyd wedi cytuno i roi mynediad i'r awdurdod er mwyn cynnal yr arolygiad

Gall gweithredwr y busnes bwyd wneud cais am arolygiad at ddiben ailsgorio ar unrhyw adeg. Nid oes cyfyngiad ar nifer y ceisiadau y gall gweithredwr y busnes bwyd eu gwneud, ond mae'n rhaid bodloni'r holl amodau cyn y gellir cynnal arolygiad at ddibenion ailsgorio.

9.3 Gwybodaeth i gefnogi cais am arolygiad at ddibenion ailsgorio

Dylai'r cais am arolygiad amlinellu'r achos ar gyfer arolygiad ailsgorio, h.y. dylai nodi camau gweithredu gweithredwr y busnes bwyd i unioni'r achos(ion) o ddiffyg cydymffurfio a nodwyd, gan gynnwys tystiolaeth ategol lle bo hynny'n briodol.

Dylai'r achos ategol gyfeirio at y camau gweithredu yr oedd angen i weithredwr y busnes bwyd eu rhoi ar waith yn ôl yr awdurdod bwyd er mwyn gwella'r lefel gydymffurfio â'r gyfraith, a gallai gynnwys eitemau fel ffotograffau o waith a gwblhawyd, copiâu o dystysgrifau hyfforddiant ac ati.

9.4 Cais am arolygiad at ddibenion ailsgorio lle nad yw amodau'n cael eu bodloni

Os nad yw'r achos a gyflwynir gan weithredwr y busnes bwyd yn bodloni'r amodau gofynnol, gall yr awdurdod bwyd wrthod cais i gynnal arolygiad ailasesu ar y sail honno. Wrth wneud hynny, dylai'r awdurdod bwyd egluro, ar ffurf ysgrifenedig, pam y mae'n gwrthod y cais ar hyn o bryd, gan ailddatgan yr amodau sydd angen eu bodloni, gan gynnwys y camau sydd angen eu rhoi ar waith er mwyn gwella'r lefel gydymffurfio â'r gyfraith. Yn ogystal, dylai'r awdurdod bwyd nodi pa dystiolaeth sydd ei hangen cyn i arolygiad ailsgorio gael ei gynnal ar gais pellach.

Os yw'r gweithredwr wedi methu â rhoi gwybod i'r awdurdod bwyd am y gwelliannau a wnaed yn y sefydliad, gall yr awdurdod bwyd wrthod y cais ailsgorio ar y sail nad yw'r holl amodau wedi'u bodloni.

Os yw'r awdurdod bwyd yn ailymweld â'r busnes i ailsgorio, ond nid yw'n gallu cynnal yr arolygiad gan nad yw'r amodau wedi'u bodloni, gall yr awdurdod bwyd dynnu cost resymol yr ymweliad o'r ffi a dalwyd, a dychwelyd y swm i'r busnes. Os yw'r busnes yn dal i ddymuno gwneud cais ailsgorio, mae ganddynt yr hawl i wneud cais eto a thalu ffi newydd.

Lle nad yw'r gweithredwr yn arddangos sticer y sgôr gyfredol, gall yr awdurdod bwyd hefyd ystyried cymryd camau gorfodi ar gyfer methu ag arddangos y sgôr. Gall yr awdurdod bwyd barhau i geisio cynnal arolygiad ailsgorio o fewn y cyfnod o dri mis ac i gyflwyno hysbysiadau cosb benodedig eraill os parheir i beidio arddangos sticer y sgôr.

9.5 Pryd a sut y dylid cynnal arolygiad at ddibenion ailsgorio

Os yw gweithredwr y busnes bwyd wedi gwneud cais ysgrifenedig drwy ddefnyddio'r ffurflen berthnasol, wedi cytuno i dalu costau rhesymol yr arolygiad ailsgorio, ac wedi bodloni'r amodau (gweler 9.2), mae'n rhaid i'r ASB gynnal yr arolygiad o fewn 3 mis i'r cais ddod i law.

Yn benodol, os yw'r gwelliannau a wnaed yn ymwneud â hyder mewn rheolwyr/gweithdrefnau rheoli, byddai'n rhesymol cynnal yr arolygiad ailsgorio tua diwedd y cyfnod 3 mis er mwyn profi bod y gwelliannau wedi'u gweithredu a'u cynnal yn llawn.

Dylai'r arolygiad fod yn un dirybudd lle bo hynny'n bosibl. Fel egwyddor gyffredinol, dylid cynnal arolygiadau heb roi rhybudd ymlaen llaw, ac eithrio mewn achosion lle mae angen rhoi rhybudd ymlaen llaw.

Ni ddylid rhoi sgôr hylendid bwyd newydd ar sail tystiolaeth ddogfennol yn unig. Bydd angen cynnal arolygiad cyn rhoi ail sgôr.

Os daw cais i law gan weithredwr busnes bwyd sydd i fod i gael arolygiad o fewn 3 mis i dderbyn y cais, dylid hysbysu gweithredwr y busnes bwyd am y ffaith honno. Dylai'r awdurdod bwyd hysbysu gweithredwr y busnes bwyd bod ymweliad wedi'i drefnu o fewn y 3 mis nesaf, ond ni ddylai ddatgelu dyddiad arfaethedig yr arolygiad. Dylai gweithredwr y busnes bwyd gael y dewis o fwrw ymlaen â'r arolygiad ailsgorio neu dynnu'r cais yn ôl ac aros am yr arolygiad sydd wedi'i drefnu.

9.6 Safonau hylendid adeg yr arolygiad at ddibenion ailsgorio

Adeg yr arolygiad, dylai swyddog yr awdurdod bwyd asesu'r lefel gydymffurfio gyffredinol yn ogystal â chadarnhau bod y gwelliannau gofynnol wedi'u gwneud. Mae hyn yn golygu y gallai'r sgôr hylendid bwyd gynyddu, gostwng neu aros yr un peth os yw hynny'n briodol yn ôl swyddog yr awdurdod bwyd.

9.7 Hysbysu am ailsgorio

Yn dilyn arolygiad at ddibenion ailsgorio, mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd hysbysu gweithredwr y busnes bwyd am y canlyniad, p'un a yw'r sgôr wedi newid neu wedi aros yr un fath. Mae'n rhaid anfon yr hysbysiad yn ysgrifenedig, o fewn 14 diwrnod i ddyddiad yr arolygiad, ynghyd â datganiad ysgrifenedig yn nodi'r rhesymau dros y sgôr.

Os yw'r awdurdod bwyd yn penderfynu newid y sgôr, mae'n rhaid anfon yr wybodaeth ganlynol at weithredwr y busnes bwyd ynghyd â'r hysbysiad ysgrifenedig:

- copi o'r adroddiad arolygu a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r sgôr. Mewn achosion lle na roddwyd y sgôr uchaf, manylion y camau sydd eu hangen mewn perthynas â phob un o'r meini prawf sgorio, cyn y gellid rhoi'r sgôr uchaf;
- y sticer(i) hylendid bwyd ar gyfer y sgôr a gwybodaeth am y gofyniad i arddangos y sgôr;

- manylion ynglŷn â phryd, ble a sut y cyhoeddir y sgôr;
- manylion y weithdrefn apelio, gan gynnwys yr wybodaeth ganlynol:
  - enw a manylion cyswllt y swyddog a gynhaliodd yr arolygiad
  - o fewn pa gyfnod y bydd rhaid gwneud apêl
  - sut i gael ffurflen ar gyfer gwneud apêl
  - enw a manylion cyswllt yr unigolyn y mae'n rhaid anfon y ffurflen apêl ato ar ôl ei llenwi
  - y broses a ddefnyddir i benderfynu ar yr apêl a rhoi gwybod i weithredwr y busnes bwyd am y penderfyniad
- gwybodaeth am 'hawl i ymateb' gweithredwr y busnes bwyd, gan gynnwys enw a manylion cyswllt yr unigolyn y mae'n rhaid anfon y sylwadau ato, a manylion y broses ar gyfer anfon sylwadau at yr ASB a'u cyhoeddi ar y wefan – www.food.gov.uk/sgoriau. Mae ffurflenni templed ar gael ar gyfer cyflwyno "hawl i ymateb" (gweler Adran 8 i gael rhagor o wybodaeth).
- gwybodaeth am sut i wneud cais am arolygiad at ddiben ailsgorio, a bod modd gwneud cais ar unrhyw adeg. Gwybodaeth am sut i gael copi o'r ffurflen i wneud cais ac at bwy y dylid anfon y ffurflen ar ôl ei llenwi. Manylion costau'r arolygiad, a sut a phryd y mae angen eu talu.
- datganiad sy'n hysbysu gweithredwr y busnes bwyd am yr amgylchiadau pan nad yw'r sgôr a'r sticer yn ddilys bellach – gweler Adran 10 ar 'Arddangos'.

9.8 Pwerau mynediad/awdurdodi ar gyfer ceisiadau am arolygiadau at ddibenion ailsgorio

Drwy wneud cais, mae gweithredwr y busnes bwyd wedi cytuno i sicrhau y bydd yr awdurdod bwyd yn cael mynediad i gynnal arolygiad o'r sefydliad at ddiben ailsgorio. Bydd gan swyddogion bwerau mynediad hefyd gan eu bod wedi'u hawdurdodi o dan Ddeddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013.

Lle caiff pŵer mynediad o'r fath ei arfer, a bod y swyddog dan sylw wedi'i awdurdodi dan Reoliadau Hylendid Bwyd (Cymru) 2006 hefyd, ac felly bod ganddo bwerau mynediad a'r pwerau i gymryd camau gorfodi dan y ddeddfwriaeth honno, dylid gwneud hynny'n glir i weithredwr y busnes bwyd.

Adran 10: Arddangos sticeri sgoriau hylendid bwyd

10.1 Cyflwyniad

Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i weithredwr busnes bwyd arddangos sticer sgôr hylendid bwyd a ddarparwyd gan yr awdurdod bwyd.

Mae'n rhaid i'r sticer ddangos sgôr hylendid bwyd ddilys y sefydliad, a rhaid ei arddangos wrth, neu gerllaw, pob mynedfa i'r sefydliad.

10.2 Y Sticer Sgorio Hylendid Bwyd

Diffinnir natur sticer y CSHB yn Rheoliadau 2013.

Maint y sticeri rhagnodedig yw 190mm (lled) x 158mm (uchder) gyda thestun dwyieithog Cymraeg/Saesneg yn dangos sgôr rhwng 0 a 5. Mae'r sticeri a ragnodwyd yn Rheoliadau 2013 yn wahanol i'r rhai a ddarparwyd o dan y cynllun anstatudol gan eu bod yn cynnwys logo Llywodraeth Cymru.

Dyma'r sticeri:

Yn ogystal â'r 6 sticer sgorio rhagnodedig, bydd yr ASB yn parhau i ddarparu sticer ar gyfer busnesau nad ydynt wedi'u sgorio eto.

Gellir rhoi sticer 'aros am sgôr' ar gais gweithredwr y busnes bwyd. Dyma enghreifftiau o rai o'r amgylchiadau lle gellir rhoi sticer o'r fath:

- Pan fo sefydliad 'newydd' wedi'i gofrestru.
- Pan fo gweithredwr y busnes bwyd yn newid ac mae angen cofrestru'r sefydliad a'i drin fel sefydliad 'newydd'.

Y nod yw sicrhau tegwch i fusnesau a gwella dealltwriaeth defnyddwyr.

Dim ond yr awdurdod bwyd sydd â'r hawl i gyhoeddi sticeri sgoriau, ac o ganlyniad, dim ond awdurdodau bwyd sy'n gallu archebu sticeri. Dylai awdurdodau bwyd sicrhau bod cyflenwadau o sticeri yn cael eu cadw mewn lle diogel a hysbysu'r ASB am unrhyw sticeri sy'n cael eu colli. Mae gwybodaeth am sut mae awdurdodau bwyd yn gallu archebu'r sticeri i'w gweld yn 10.9 isod.

Dylai awdurdodau bwyd nodi'r wybodaeth ganlynol ar gefn y sticeri sy'n 'ludiog ar y tu blaen':

- enw'r busnes
- dyddiad y sgôr hylendid NEU'R dyddiad cyhoeddi ar gyfer sefydliadau sy'n 'aros am sgôr'
- enw'r awdurdod bwyd
- llofnod awdurdodi (y swyddog arolygu neu swyddog arall sydd â chyfrifoldeb am lofnodi ar ran yr awdurdod bwyd)

Gall yr awdurdod bwyd ychwanegu sticer/stamp â'i logo ei hun yng nghornel dde uchaf cefn y sticer os yw'n dymuno.

10.3 Pryd y dylid rhoi sticeri

Mae'n rhaid i weithredwyr busnesau bwyd gael eu hysbysu o'u sgôr o fewn 14 diwrnod i ddyddiad yr arolygiad. Gweler Adran 6 – Hysbysiad o sgôr hylendid bwyd.

Bydd y sticer yn ddilys a rhaid ei arddangos o fewn 21 diwrnod wedi iddo ddod i law neu ar ôl penderfynu ar unrhyw apêl a hysbysu gweithredwr y busnes bwyd am y canlyniad. Yna ni ddylai gweithredwr y busnes bwyd arddangos unrhyw sticer sy'n nodi'r sgôr flaenorol a dylai ddinistrio sticer o'r fath. Bydd parhau i arddangos sticer annilys yn drosedd o dan y Ddeddf. Dim ond un sgôr – y sgôr ddilys – y gellir ei harddangos ar unrhyw adeg.

10.4 Lleoliad a dull arddangos

Mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd ddarparu sticer(i) ar gyfer pob sefydliad sy'n cael ei sgorio fel rhan o'r CSHB, a rhaid i'r sticer gael ei arddangos wrth neu gerllaw pob mynedfa iddo. Rhaid arddangos y sgôr mewn man amlwg yn y sefydliad, lle y gall cwsmeriaid ei darllen yn hawdd cyn mynd i mewn pan mae'r busnes ar agor.

Mae Rheoliadau 2013 yn nodi bod rhaid arddangos sticer:

- ar ffenestr sy'n rhan o'r fynedfa berthnasol;
- ar ffenestr allanol yn gyfagos i'r fynedfa berthnasol;
- tu mewn i'r sefydliad, ond fel bod modd ei ddarllen drwy ffenestr o'r fath;
- os nad oes ffenestr o'r fath, yn rhywle arall wrth y fynedfa/mynedfeydd perthnasol neu gerllaw iddi/iddynt;

- pan nad oes arwyneb ar gael sy'n addas ar gyfer arddangos y sticer, ar wal neu arwyneb arall lle y gall cwsmeriaid ei ddarllen yn hawdd.

Os oes gan y sefydliad **nifer o fynedfeydd**, mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd roi sticer i'r busnes ei arddangos ar gyfer pob mynedfa i gwsmeriaid. Mae dau fath o sticer ar gael – 'gludiog ar y tu blaen' a 'gludiog ar y tu ôl'.

Gall busnes '**gyrru trwodd**' fod yn enghraifft o sefydliad sydd â mynedfeydd lluosog. Byddai angen arddangos sticer wrth unrhyw fynedfa draddodiadol lle mae cwsmeriaid yn gallu cerdded i mewn i'r sefydliad, ac wrth fynedfa'r man gyrru trwodd. Byddai angen, felly, i weithredwr y busnes bwyd arddangos sticer wrth fynedfa'r man gyrru trwodd, er enghraifft, wrth y man lle mae'r cwsmer yn archebu. Gallai'r cwsmer ddewis peidio ag archebu dim byd wedyn os yw'n anfodlon â sgôr y sefydliad.

Os oes **busnesau lluosog, neu fusnesau sydd wedi'u cofrestru neu eu cymeradwyo ar wahân yn gweithredu ar yr un safle**, bydd angen i bob gweithredwr busnes bwyd arddangos y sticer sy'n berthnasol i'w fusnes wrth neu gerllaw pob mynedfa ar gyfer cwsmeriaid. Rhaid arddangos y sgôr mewn man amlwg yn y sefydliad, lle gall cwsmeriaid ei darllen yn hawdd cyn mynd i mewn i'r sefydliad pan mae'r busnes ar agor. Mae'n rhaid sicrhau bod cwsmeriaid yn gallu gwahaniaethu'n hawdd rhwng sgoriau pob busnes.

Er enghraifft, mewn **siop adrannol** sydd â siop goffi ar wahân yn y siop, disgwylir i sgôr y siop goffi gael ei harddangos wrth neu'n agos at fynedfa'r siop goffi. Byddai hefyd yn arfer da arddangos y sgôr wrth bob mynedfa i gwsmeriaid ar y safle, gan nodi'n glir bod y sgôr yn perthyn i'r siop goffi. Mae'r un egwyddor yn berthnasol i safleoedd tebyg eraill, er enghraifft, gorsafoedd gwasanaethau, ysbytai ac ati.

Os yw'r sefydliad yn darparu bwyd ar gyfer cwsmeriaid ond nad yw cwsmeriaid yn cael eu caniatáu na'u gwahodd i fynd i mewn i'r sefydliad, neu nad oes modd yn ymarferol i gwsmeriaid fynd i mewn i'r sefydliad – er enghraifft, cerbyd bwyd symudol, neu safle domestig – mae'n rhaid arddangos y sticer â sgôr ddilys y sefydliad mewn man amlwg yn y sefydliad, lle gall cwsmeriaid ei ddarllen yn hawdd pan mae'r busnes ar agor.

Er enghraifft, yn achos **sefydliad arlwyio cartref**, byddai'n dderbyniol arddangos y sticer mewn lle amlwg ar y safle lle mae gweithredwr y busnes bwyd a'r cwsmer yn dod i gysylltiad, e.e. wrth y fynedfa, yn y cyntedd neu'r porth, ar y drws cefn os mai dyma lle mae cwsmeriaid yn dod i mewn/yn casglu'r bwyd fel arfer, pan fydd y busnes ar agor. Yn ymarferol, mae hyn yn golygu nad oes angen gosod y sticer yn barhaol, ond bod angen ei arddangos pan fydd y sefydliad ar agor, e.e. pan fo bwyd yn cael ei ddarparu i'r cwsmer.

Os yw'r sefydliad yn un sy'n cynhyrchu bwyd (gweithgynhyrchu) ac felly nid yw cwsmeriaid yn cael eu caniatáu na'u gwahodd i fynd i mewn i'r ardal paratoi bwyd yn y sefydliad – er enghraifft, gweithgynhyrchwr bwyd – mae'n rhaid arddangos sticer sy'n nodi sgôr ddilys y sefydliad mewn man amlwg yn y sefydliad lle y gall cwsmeriaid ei ddarllen yn hawdd pan fo'r busnes ar agor.

Er enghraifft, yn achos **gweithgynhyrchwr bwyd**, byddai'n dderbyniol arddangos y sticer yn amlwg yn y man lle mae gweithredwr y busnes bwyd a'r cwsmer yn dod i gysylltiad e.e. wrth y fynedfa, y dderbynfa a/neu ar y drws wrth y man lle byddai cwsmeriaid yn dod i mewn/casglu eu harcheb.

Lle darperir bwyd i gwsmeriaid ar ran gweithredwr mewn **safleoedd sy'n bell o safle'r gweithredwr** – megis peiriannau gwerthu, stondinau marchnad a cherbydau symudol sy'n rhan o fusnes y gweithredwr. Lle nad yw'r safleoedd hynny'n gymwys i dderbyn sgôr eu hunain, mae'n rhaid arddangos sticer sy'n dangos sgôr ddilys y sefydliad mewn man amlwg ym mhob safle lle mae modd i gwsmeriaid ei ddarllen yn hawdd pan fo'r busnes ar agor.

Er enghraifft, yn achos peiriannau gwerthu, gall hyn olygu arddangos y sticer ar flaen y peiriant. Ar gyfer stondin farchnad gall hyn olygu gosod y sticer ar y stondin neu ar fwrdd, neu efallai drwy arddangos y sticer mewn ffrâm ar y bwrdd. O safbwynt cerbydau symudol, gall hyn olygu arddangos y sticer ar ffenestr neu rywle arall ar y cerbyd.

Noder bod unrhyw enghreifftiau yn rhai dangosol yn unig, ac nad ydynt yn rhestr gynhwysfawr. Mae'n rhaid barnu pob sefydliad ar sail ei rinweddau unigol ei hun. Nid oes modd cynnwys enghraifft ar gyfer pob set o amgylchiadau a all godi, ond dylid gweithredu'r egwyddor o ddarparu gwybodaeth am sgôr hylendid bwyd i'r cyhoedd ar sticer sy'n cael ei arddangos mewn lle amlwg lle gall cwsmeriaid ei ddarllen yn hawdd cyn mynd i mewn i'r sefydliad pan mae'r busnes ar agor.

10.5 Tystysgrifau

Nid yw'r Ddeddf yn cynnwys unrhyw gyfeiriad at dystysgrifau. Ni ddylai awdurdodau bwyd gyhoeddi dystysgrifau ar gyfer sgoriau a gyhoeddwyd yn unol â'r Ddeddf.

10.6 Dilysrwydd sticeri

Daw sticer y Sgôr Hylendid Bwyd yn ddilys pan fydd y sgôr yn ddilys.

Daw'r sgôr gyntaf yn ddilys a dylid arddangos y sticer ar ôl i weithredwr y busnes bwyd gael ei hysbysu am y sgôr ac wedi i'r cyfnod o 21 diwrnod i apelio yn erbyn y sgôr ddod i ben, neu os gwnaed apêl, bod yr apêl wedi'i phennu a gweithredwr y busnes bwyd wedi cael gwybod am y canlyniad.

Mae'r sgôr yn parhau'n ddilys a rhaid arddangos y sticer cysylltiedig nes y bydd hysbysiad am y sgôr newydd wedi dod i law a'r cyfnod o 21 diwrnod i apelio yn erbyn y sgôr wedi dod i ben, neu os gwnaed apêl, bod yr apêl wedi'i phennu a gweithredwr y busnes bwyd wedi cael gwybod am y canlyniad.

Nid yw'r sticer yn ddilys pan nad yw sgôr hylendid bwyd y sefydliad yn ddilys bellach. Nid yw'r sgôr yn ddilys pan fo perchenogaeth sefydliad wedi'i throsglwyddo neu pan fo sefydliad wedi rhoi'r gorau i fasnachu.

Pan nad yw sticer sefydliad yn ddilys bellach, mae'n rhaid i weithredwr y busnes bwyd ei dynnu i lawr a'i ddinistrio, oni bai bod y gweithredwr wedi'i gyfarwyddo gan swyddog awdurdodedig i beidio â'i ddinistrio.

10.7 Defnyddio unrhyw ddeunydd brandio at ddibenion marchnata a hysbysebu gan awdurdodau bwyd

Anogir awdurdodau bwyd i hyrwyddo'r CSHB i fusnesau bwyd a chwsmeriaid yn eu hardaloedd, a gallant ddefnyddio brand y CSHB at ddibenion marchnata a hysbysebu. Gweler Adran 14 ar gyfer canllawiau ar weithredu Rheoliadau 2016.

10.8 Defnyddio unrhyw ddeunydd brandio at ddibenion marchnata a hysbysebu gan weithredwyr busnesau bwyd

Cydnabyddir y bydd gweithredwyr busnesau bwyd o bosibl am godi ymwybyddiaeth o'u sgoriau.

Gellir darparu gwaith celf sy'n cynnwys brand y CSHB ar gyfer gweithredwyr busnesau bwyd, ond wrth wneud hynny, dylid atgoffa gweithredwyr busnesau bwyd bod unrhyw farchnata neu hysbysebu gan fusnes sy'n camarwain y cyhoedd am ei sgôr neu'n camliwio'r busnes mewn unrhyw ffordd yn gallu bod yn drosedd. Gall awdurdodau bwyd gynghori gweithredwyr busnesau bwyd bod modd iddynt gynnwys ar eu gwefan ddolen at wefan yr ASB lle gall cwsmeriaid weld beth yw eu sgôr hylendid bwyd.

10.9 Archebu sticeri

Dim ond yr awdurdod bwyd sydd â'r hawl i ddsbarthu sticeri sgoriau, ac o ganlyniad, dim ond awdurdodau bwyd sy'n gallu archebu sticeri. Gall awdurdodau bwyd archebu sticeri am ddim gan EC Group drwy ffonio 0845 606 0667 neu e-bostio foodstandards@ecgroup.co.uk gan ddefnyddio'r cyfeirnodau isod:

	Gludiog ar y tu blaen – Safonol	Gludiog ar y tu cefn
'Aros am Sgôr' CSHB	FSA/1598/0414	FSA/1709/0414
Sgôr CSHB 0	FSA/1585/0414	FSA/1710/0414
Sgôr CSHB 1	FSA/1586/0414	FSA/1711/0414
Sgôr CSHB 2	FSA/1587/0414	FSA/1712/0414
Sgôr CSHB 3	FSA/1588/0414	FSA/1713/0414
Sgôr CSHB 4	FSA/1589/0414	FSA/1714/0414
Sgôr CSHB 5	FSA/1590/0414	FSA/1715/0414

Adran 11: Ceisiadau am wybodaeth am sgoriau hylendid bwyd

11.1 Cyflwyniad

Mae Adran 8 y Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i weithredwr y busnes bwyd ddarparu gwybodaeth am sgôr hylendid y busnes bwyd yn dilyn cais am wybodaeth o'r fath.

Mae'n rhaid i'r gweithredwr sicrhau bod pob cyflogai perthnasol yn ymwybodol o sgôr hylendid bwyd y sefydliad. Mae'n rhaid i gyflogeion perthnasol hysbysu unrhyw un sy'n gofyn (ar lafar) am sgôr y busnes. Mae hyn yn berthnasol i sefyllfaoedd wyneb yn wyneb yn ogystal â thros y ffôn.

11.2 Cyflogai perthnasol

Mae'r ddeddfwriaeth yn disgrifio 'cyflogai perthnasol' fel rhywun sydd:

yn cael ei gyflogi yn y sefydliad, ac

yn debygol, ym marn y gweithredwr, o fod yn wrthrych cais i hysbysu person ar lafar am sgôr hylendid bwyd y sefydliad.

Yn ymarferol, mae hyn yn debygol o olygu cyflogeion sydd, fel rhan o'u dyletswyddau, yn cyfathrebu â'r cyhoedd wyneb yn wyneb. Gall enghreiffiau o 'gyflogai perthnasol' o'r fath gynnwys y rhai sy'n derbyn archebion mewn bwyty/siop tecawê ond nid y rhai sy'n trin bwyd ac ond yn gyfrifol am baratoi bwyd a gweithio yn y gegin. Byddai 'cyflogai perthnasol' hefyd yn cynnwys staff sy'n gweithio wrth ddesg wybodaeth i gwsmeriaid mewn archfarchnad fawr y mae aelodau staff eraill yn cyfeirio pobl atynt yn rheolaidd i gael gwybodaeth.

Adran 12: Defnyddio plattfform Technoleg Gwybodaeth y cynllun sgorio hylendid bwyd

12.1 Cyflwyniad

Bydd hygredd ac uniondeb y CSHB yn dibynnu ar sicrhau bod yr wybodaeth ddiweddaraf a chywir am sgoriau hylendid bwyd ar gael i gwsmeriaid. Bydd trosglwyddo data'r awdurdod bwyd i'r gronfa ddata genedlaethol yn rheolaidd a chyhoeddi'r sgoriau'n ddi-oed drwy [food.gov.uk/sgoriau](https://www.food.gov.uk/sgoriau) yn allweddol i sicrhau hyn.

Mae Dogfennaeth Defnyddwyr Ar Wahân yn ymwneud â materion technegol ac agweddau ymarferol ar ddefnyddio'r plattfform TG ar gael drwy <https://www.food.gov.uk/wales/about-fsa-wales/cymru/gorfodi/broceriaid-bwyd/canllawiau-tg-cshb>

12.2 Y 'plattfform TG'

Mae'r plattfform TG yn cynnwys yr elfennau allweddol canlynol:

- **cronfa ddata ganolog** ar gyfer storio data sefydliadau busnesau bwyd a lanlwythir i'r system gan awdurdodau bwyd;
- **'porth'** lle mae awdurdodau lleol perthnasol yn gallu adolygu a dilysu data, addasu swyddogaethau'r system i fodloni anghenion lleol, lanlwytho gwybodaeth heb ei chasglu mewn prosesau awtomatig a chynhyrchu adroddiadau rheoli;
- **cyfleuster adrodd** sy'n caniatáu cynhyrchu adroddiadau rheoli; cyfleoedd ategol i ddysgu "wrth eu gwaith", fel gwaith prosiect neu leoliadau gwaith ehangach.
- **cyfleuster chwilio ar-lein** sy'n bwynt mynediad sengl i ddefnyddwyr ar gyfer sgoriau hylendid sefydliadau busnesau bwyd y mae'r CSHB yn berthnasol iddynt – [food.gov.uk/sgoriau](https://www.food.gov.uk/sgoriau)

12.3 Fformat ffeiliau a ddefnyddir i lanlwytho data awdurdodau bwyd i'r gronfa ddata ganolog

Mae'n rhaid tynnu data o System Rheoli Gwybodaeth yr awdurdod bwyd i ffeil Excel,¹ CSV neu XML.

Nodir y 'Safon Data' isod ac mae'n rhestru'r data y mae'n rhaid ei ddarparu ar gyfer sefydliadau sy'n masnachu ar hyn o bryd.²

Gall awdurdodau bwyd ddewis darparu'r data hwn ar gyfer yr holl sefydliadau yn eu hardal neu ar gyfer y rhai sy'n cael eu cynnwys o fewn cwrmpas y CSHB yn unig.

¹ Os defnyddir ffeiliau Excel, mae'n rhaid rhoi'r teitl 'Data' ar y daflen waith sy'n cynnwys y data. Nid oes unrhyw reolau'n bodoli ar gyfer y ffeil Excel ei hun, na ffeiliau CSV neu XML.

² Mae'r 'Safon Data' hefyd yn cynnwys rhywfaint o ddata y gall awdurdodau lleol ei ddarparu'n wirfoddol – lle bo hyn yn berthnasol, fe'i nodir yn benodol.

Os yw data'n cael ei ddarparu ar gyfer pob sefydliad, ni fydd yr holl ddata'n cael ei gyhoeddi drwy food.gov.uk/sgoriau, ond mae modd ei gynnwys wrth gynhyrchu adroddiadau rheoli.

12.4 'Safon Data' y CSHB

Noder – lle mae rhesi wedi'u lliwio'n llwyd, nid yw'n orfodol darparu data.

Enw'r maes data	Fformat gofynnol	Sylwadau
Nod adnabod yr awdurdod lleol	Alffaniwmerig: tri neu bedwar nod fel arfer	Mae'r nod adnabod yr un fath â'r un ar gyfer System Monitro Camau Gorfodi Awdurdodau Lleol (LAEMS). Nid yw'n orfodol darparu'r data hwn oherwydd bydd y system yn storio'r nodau adnabod hyn, a bydd y manylion mewngofnodi yn dynodi i ba awdurdod bwyd y mae'r lanlwytho yn berthnasol.
Enw'r awdurdod lleol	Testun: uchafswm o 255 o nodau	Enw'r awdurdod lleol. Nid yw'n orfodol darparu'r data hwn oherwydd bydd y manylion mewngofnodi yn dynodi i ba awdurdod bwyd y mae'r lanlwytho yn berthnasol.
Nod adnabod y sefydliad	Alffaniwmerig: uchafswm o 255 o nodau	Hwn yw nod adnabod/cyfeirnod unigryw'r safle. Ni chyhoeddir hwn drwy food.gov.uk/sgoriau ond mae'n rhaid ei ddarparu. Mae'r holl wybodaeth am sefydliad penodol yn cael ei chynnwys mewn cofnod sengl (rhes). Mae gwerth nod adnabod sefydliad penodol yn unigryw i gofnod sengl ym mhob ffeil data.
Enw'r sefydliad	Alffaniwmerig: uchafswm o 255 o nodau	Enw'r busnes
Gweithredwr/Perchennog	Testun: uchafswm o 255 o nodau	Enw gweithredwr y busnes bwyd – ni chyhoeddir hwn drwy food.gov.uk/sgoriau . Nid yw darparu'r data hwn yn orfodol.
Rhif ffôn y sefydliad	Rhifol: uchafswm o 15 o nodau	Ni chyhoeddir hwn drwy food.gov.uk/sgoriau . Nid yw darparu'r data hwn yn orfodol.

Enw'r maes data	Fformat gofynnol	Sylwadau
Cyfeiriad y sefydliad – llinell 1	Alffaniwmerig: uchafswm o 255 o nodau	Nid yw'n orfodol llenwi unrhyw linell cyfeiriad unigol, ond mae darparu cyfeiriad dilys yn orfodol, felly mae'n rhaid i o leiaf un o linellau'r cyfeiriad gynnwys data, a chyfrifoldeb yr awdurdod lleol yw sicrhau bod cyfeiriad dilys y gellir ei adnabod yn cael ei ddarparu.
Cyfeiriad y sefydliad – llinell 2	Alffaniwmerig: uchafswm o 255 o nodau	
Cyfeiriad y sefydliad – llinell 3	Alffaniwmerig: uchafswm o 255 o nodau	
Cyfeiriad y sefydliad – llinell 4	Alffaniwmerig: uchafswm o 255 o nodau	
Cod post y sefydliad	Alffaniwmerig: uchafswm o 9 nod	Dylid darparu hwn oni bai nad oes gan y sefydliad god post.
Math o fusnes (categori)	Testun: uchafswm o 255 o nodau	Os nad yw'r awdurdod bwyd yn categoreiddio busnesau ar eu system leol drwy ddefnyddio categorïau LAEMS, bydd yn gallu defnyddio cyfleuster mapio ar borth y CSHB i ddangos y cysylltiad rhwng y categorïau a ddefnyddiwyd a chategorïau LAEMS.
Dyddiad arolygu	Fformatau dyddiadau'r DU: dd/mm/bbbb dd/m/bb d.m.bb dd/mm/bb dd-mm-bbbb dd mm bbbb dd.mm.bbbb	Mae hyn yn ofynnol ar gyfer pob sefydliad.
Cwmpas	Alffaniwmerig: uchafswm o 255 o nodau	Dynodwr i ddangos statws y sefydliad – 'wedi'i eithrio', 'wedi'i gynnwys', 'wedi'i esemptio', neu 'sensitif'. Bydd y system TG yn galluogi awdurdodau lleol i ddynodi dim gwerth e.e. os nad oes gan y sefydliadau sydd 'wedi'u heithrio' o'r CSHB werth 'cwmpas', gellir defnyddio'r cyfleuster mapio i ddangos bod sefydliadau o'r fath 'wedi'u heithrio'.
Sgôr Atodiad 5 ar gyfer y lefel gydymffurfio – gweithdrefnau hylendid a diogelwch bwyd	Gwerthoedd rhagnodedig: 0, 5, 10, 15, 20 neu 25	Mae'n rhaid i gofnod dilys gynnwys gwerthoedd ym mhob un o'r tri maes neu dim gwerth yn unrhyw un ohonynt. Os yw gwerthoedd wedi'u cynnwys, fe'u defnyddir i gyfrifo'r sgôr hylendid bwyd.
Sgôr Atodiad 5 ar gyfer y lefel gydymffurfio – strwythur y sefydliad	Gwerthoedd rhagnodedig: 0, 5, 10, 15, 20 neu 25	Bydd absenoldeb pob un o'r tri gwerth yn dynodi nad yw'r sefydliad wedi'i sgorio eto o dan y CSHB. Mewn achosion o'r fath, bydd

Enw'r maes data	Fformat gofynnol	Sylwadau
Sgôr Atodiad ar gyfer Hyder mewn Rheolwyr/Gweithdrefnau Rheoli	Gwerthoedd rhagnodedig: 0, 5, 10, 20 neu 30	food.gov.uk/sgoriau yn arddangos 'aros am arolygiad' yn hytrach na sgôr hylendid bwyd.
Cyfanswm sgôr Atodiad 5	Rhifol: uchafswm o dri nod	Dyma gyfanswm sgôr yr ymyriad ar gyfer y sefydliad. Nid yw darparu'r data hwn yn orfodol. Ni chyhoeddir y data drwy food.gov.uk/sgoriau .
Sgôr hylendid bwyd ddiwygiedig ³	Gwerthoedd rhagnodedig: 0, 1, 2, 3, 4 neu 5 (mae 5 yn sgôr 'haen uchel' a 0 yn sgôr 'haen isel')	Mae hyn yn berthnasol i sgoriau hylendid bwyd a roddir pan fo sefydliad wedi cael ailymweliad ar gais gweithredwr y busnes bwyd o dan y system ail-arolygu. Dim ond mewn achosion lle na chafodd sgôr yr ymyriad ei hailasesu y bydd gwerth yn cael ei roi.
Dyddiad sgôr hylendid bwyd ddiwygiedig	Fformatau dyddiadau'r DU: dd/mm/bbbb dd/m/bb d.m.bb dd/mm/bb dd-mm-bbbb dd mm bbbb dd.mm.bbbb	Mae hyn yn berthnasol i'r gwerth a ddisgrifiwyd yn y cofnod uchod, sef y dyddiad pan gafodd y sefydliad ailymweliad a sgôr hylendid bwyd 'newydd'.
Dyddiad hysbysu am y sgôr	Fformatau dyddiadau'r DU: dd/mm/bbbb dd/m/bb d.m.bb dd/mm/bb dd-mm-bbbb dd mm bbbb dd.mm.bbbb	Mae hyn yn berthnasol i'r trefniadau pontio sy'n galluogi awdurdodau bwyd i gyhoeddi sgôr 'newydd' ar gyfer sefydliadau â sgôr anstatudol. Dyma'r dyddiad pan gaiff gweithredwyr busnesau bwyd sydd y tu hwnt i gwmpas y rhaglen eu hysbysu am y sgôr "newydd". Bydd y cyfnod apelio yn cychwyn ar y dyddiad hwn.

12.5 Gwybodaeth a fydd yn ymddangos drwy food.gov.uk/sgoriau

Math o fusnes ⁴	Statws	Beth a gyhoeddir?
Nid yw'n cyflenwi bwyd i gwsmeriaid yn uniongyrchol. Mae enghreifftiau'n cynnwys gweithgynhyrchwyr, pacwyr,	'Wedi'i eithrio' tan fis Tachwedd 2014	Dim byd.

³ Mae'r angen am unrhyw newidiadau i feddalwedd system rheoli gwybodaeth i ddarparu ar gyfer hyn yn cael ei ystyried gan y Grŵp Cyngori ar TG Awdurdodau Lleol, a rhennir gwybodaeth/arferion da drwy'r Grŵp.

⁴ Gweler [Adran 1](#) ar gwmpas i gael cyngor pellach ar hyn.

Math o fusnes ⁴	Statws	Beth a gyhoeddir?
cludwyr, mewnforwyr ac allforwyr, dosbarthwyr.		
Yn cyflenwi bwyd i ddefnyddwyr yn uniongyrchol, yn cael sgôr ac nid oes unrhyw sensitifrwydd ynglŷn â chyhoeddi'r cyfeiriad llawn. Mae enghreifftiau'n cynnwys archfarchnadoedd, bwytai, caffis, tafarndai (gan gynnwys tafarndai gwlyb), ysbytai, ysgolion, sefydliadau milwrol ac ati.	'Wedi'i gynnwys'	<ul style="list-style-type: none"> • Enw a chyfeiriad <u>llawn</u> y busnes • Categori busnes LAEMS • Dyddiad yr arolygiad NEU ddyddiad y sgôr hylendid bwyd ddiwygiedig • Sgôr hylendid bwyd NEU sgôr hylendid bwyd ddiwygiedig NEU 'aros am arolygiad' NEU 'i'w gyhoeddi'n fuan'
Yn cyflenwi bwyd i ddefnyddwyr yn uniongyrchol, yn cael sgôr ond mae sensitifrwydd ynglŷn â chyhoeddi'r cyfeiriad llawn gan fod y busnes yn gweithredu, neu wedi'i gofrestru, o gyfeiriad preifat. Mae enghreifftiau'n cynnwys arlwywyr cartref a masnachwyr symudol.	'Wedi'i gynnwys ac yn breifat' Noder – gall awdurdodau bwyd nodi ar y porth pa sefydliadau na ddylid cynnwys eu cyfeiriadau	<ul style="list-style-type: none"> • Enw a chyfeiriad <u>rhannol</u> y busnes – enw'r awdurdod lleol a rhan gyntaf y cod post yn unig • Categori busnes LAEMS • Dyddiad yr arolygiad NEU ddyddiad y sgôr hylendid bwyd ddiwygiedig • Sgôr hylendid bwyd NEU sgôr hylendid bwyd ddiwygiedig NEU 'aros am arolygiad' NEU 'i'w gyhoeddi'n fuan'
Yn cyflenwi bwyd i ddefnyddwyr yn uniongyrchol, ond nid yw'n derbyn sgôr ar y sail ei fod wedi'i eithrio yn unol â Rheoliadau 2013. Sefydliadau yw'r rhain lle nad gwerthu bwyd yw'r brif weithgaredd; <u>a</u> lle mae'r unig fwyd sydd ar gael i ddefnyddwyr yn fwyd sydd yn silff-sefydlog ar dymheredd ystafell <u>ac</u> wedi ei lapio neu ei becynnu cyn dod i'r sefydliad, a'r deunydd lapio neu'r deunydd pecynnu yn aros wedi'i selio ar bob adeg cyn cyflenwi'r bwyd i ddefnyddwyr Mae enghreifftiau'n cynnwys canolfannau ymwelwyr sy'n gwerthu bisgedi, canolfannau hamdden sydd â pheiriannau gwerthu bwyd yn unig sydd ond yn gwerthu diodydd neu fwydydd risg isel, siopau papurau newydd a fferyllfeydd sydd ond yn gwerthu melysion wedi'u pecynnu ymlaen llaw a/neu fwydydd iach.	'Wedi'i eithrio'	<ul style="list-style-type: none"> • Enw a chyfeiriad <u>llawn</u> y busnes • Categori busnes LAEMS • 'Wedi'i eithrio' yn hytrach na sgôr hylendid bwyd
Yn cyflenwi bwyd i ddefnyddwyr yn uniongyrchol, ond nid yw'n derbyn sgôr ar y sail ei fod wedi'i	'Wedi'i eithrio ac yn breifat' Noder – gall	<ul style="list-style-type: none"> • Enw a chyfeiriad <u>rhannol</u> y busnes – enw'r awdurdod lleol a rhan gyntaf y cod post yn unig

Math o fusnes ⁴	Statws	Beth a gyhoeddir?
eithrio yn unol â Rheoliadau 2013. Sefydliadau yw'r rhain lle nad gwerthu bwyd yw prif weithgaredd y sefydliad; <u>a</u> bod yr unig fwyd sydd ar gael i ddefnyddwyr yn fwyd sydd yn silff-sefydlog ar dymheredd ystafell <u>ac</u> wedi ei lapio neu'i becynnu cyn dod â'r bwyd i'r sefydliad, a'r deunydd lapio neu'r deunydd pecynnu yn aros wedi'i selio drwy gydol y cyfnod cyn cyflenwi'r bwyd i ddefnyddwyr, a lle mae sensitifrwydd ynglŷn â chyhoeddi'r cyfeiriad llawn.	awdurdodau bwyd nodi ar y porth pa sefydliadau na ddylid cynnwys eu cyfeiriadau	<ul style="list-style-type: none"> • Categori busnes LAEMS • 'Wedi'i eithrio' yn hytrach na sgôr hylendid bwyd
<p>Sefydliad sy'n cael ei ddefnyddio gan warchodwyr plant a gofalwyr lleoliadau oedolion lle mae'r sefydliad hefyd yn cael ei ddefnyddio fel annedd breifat. Bydd gofynion hylendid bwyd yn parhau i fod yn berthnasol i'r sefydliadau hyn, ond byddant yn cael eu heithrio rhag cael sgôr.</p> <p>Mae enghreifftiau'n cynnwys gwarchodwyr plant a sefydliadau eraill lle mae gwasanaethau gofal yn cael eu darparu yn amgylchedd y cartref.</p>	'Wedi'i eithrio'	Dim byd.

12.6 Amllder lanlwytho data

Mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd lanlwytho data o leiaf unwaith bob 28 diwrnod. Fodd bynnag, mae'n arfer da lanlwytho gwybodaeth yn amlach – argymhellir unwaith bob 13 diwrnod.

Nid oes cyfyngiad ar amllder lanlwytho.

12.7 Dilysu data

Bydd y platfform TG yn cynnal nifer o weithgareddau dilysu i sicrhau bod y data gofynnol wedi'i ddarparu ar gyfer pob sefydliad. Bydd y rhain yn cynnwys gwiriadau ar gyfer:

- nod adnabod y sefydliad – rhaid bod yn bresennol, heb fod yn fwy na 255 o nodau a rhaid bod yn unigryw i un cofnod yn y ffeil
- enw'r sefydliad – rhaid bod yn bresennol a heb fod yn fwy na 255 o nodau

- sgoriau Atodiad 5 ar gyfer hylendid, strwythur a hyder mewn rheolwyr/gweithdrefnau rheoli – lle maent yn bresennol, mae'n rhaid i bob un fod yn gyson ag un o'r gwerthoedd rhagnodedig **ac** mae'n rhaid darparu dyddiad arolygu dilys **neu** dylai'r holl werthoedd fod yn absennol
- math o fusnes – rhaid bod yn bresennol a heb fod yn fwy na 255 o nodau
- cyfeiriad y sefydliad – rhaid bod yn bresennol ac ni ddylai unrhyw linell cyfeiriad gynnwys mwy na 255 o nodau
- dyddiad arolygu (os yw'n cael ei nodi) – dyddiad dilys sy'n llai, neu'n gyfartal â'r dyddiad lanlwytho
- sgôr hylendid bwyd ddiwygiedig (os yw'n cael ei nodi) – gwerthoedd rhwng 0 a 5 a dyddiad sgôr hylendid bwyd ddiwygiedig fel dyddiad dilys sy'n llai, neu'n gyfartal â'r dyddiad lanlwytho

Bydd y lanlwythiad yn methu os caiff unrhyw wallau eu nodi, fel un neu ddwy sgôr Atodiad 5 yn unig yn hytrach na'r tair sgôr. Bydd hefyd yn nodi lle y gall cyfuniadau o'r sgoriau hyn elwa ar graffu agosach gan fod y cyfuniad o sgoriau'n ymddangos yn anghyson.

12.8 Sut i gywiro gwallau

Bydd y platfform TG yn llunio adroddiad sy'n nodi gwallau pan fo'r awdurdod bwyd yn lanlwytho'r ffeil data. Gellir allforio'r adroddiad hwn i Word, Excel ac ati. Dylai awdurdodau bwyd adolygu'r gwallau a gwneud y newidiadau gofynnol yn y system rheoli gwybodaeth leol neu'r porth (os oes angen gwneud gwaith mapio).

Mae'n rhaid llunio a lanlwytho ffeil data newydd wedyn os oes angen cywiro'r gwallau ar y system rheoli gwybodaeth yn gyntaf.

Ar ôl lanlwytho'r ffeil data yn llwyddiannus, mae modd adolygu'r data cyn ei gyhoeddi drwy [food.gov.uk/sgoriau](https://www.food.gov.uk/sgoriau).

12.9 Cyhoeddi sgôr drwy food.gov.uk/sgoriau

Os yw'r sefydliad wedi cael sgôr o '5', cyhoeddir y sgôr cyn gynted ag y lanlwythir y data i'r system (ac mae'r awdurdod lleol wedi ei rhyddhau).

Mewn achosion eraill, ni ellir cyhoeddi sgôr nes bod gweithredwr y busnes bwyd wedi cael 21 diwrnod ers dyddiad ei hysbysu am y sgôr i apelio.⁵ Felly, bydd meddalwedd y system yn atal cyhoeddi'r sgôr am gyfnod rhagosodedig sy'n ddigon hir i ganiatáu hysbysu am y canlyniad a chyflwyno apel. Felly, mae modd cynnwys canlyniadau arolygiadau diweddar yn ddiogel ar y porth. Mae'r feddalwedd yn caniatáu i awdurdodau lleol orfodi cyhoeddi'r canlyniad os yw apel yn cael ei datrys yn gynt na'r cyfnod rhagosodedig, neu atal cyhoeddi'r canlyniad os oes oedi o ran hysbysu am ganlyniad sgôr, er enghraifft.

Ar ôl i'r cyfnod apel ddod i ben, cyhoeddir y sgôr drwy food.gov.uk/sgoriau os nad oes unrhyw apel wedi'i chyflwyno.

Yn y cyfamser, bydd y sgôr flaenrol neu'r geiriau 'aros am arolygiad' yn cael eu harddangos, fel sy'n briodol.

Os cyflwynir apel, ni ellir cyhoeddi'r sgôr newydd nes bod y canlyniad wedi'i benderfynu. Bydd food.gov.uk/sgoriau yn dangos bod asesiad o safonau hylendid y sefydliad perthnasol 'i'w gyhoeddi'n fuan'. Ni fydd y sgôr flaenrol yn cael ei harddangos.

SGÔR HYLENDID BWYD	FOOD HYGIENE RATING
I'W GYHOEDDI'N FUAN	AWAITING PUBLICATION

12.10 Gwybodaeth awdurdodau bwyd sy'n cael ei harddangos ar eu tudalen drwy food.gov.uk/sgoriau

Bydd gan bob awdurdod bwyd ei dudalen ei hun sy'n cynnwys ei logo/baner ei hun. Mae'n rhaid i bob awdurdod bwyd lanlwytho manylion cyswllt allweddol i'r dudalen hon ac ychwanegu dolen i wefan yr awdurdod lleol.

12.11 'Hawl i ymateb' gan weithredwr busnes bwyd

Mae gan weithredwyr busnesau bwyd 'hawl i ymateb' i'r sgôr a roddwyd, a gall yr ASB ei chyhoeddi drwy food.gov.uk/sgoriau. Mae'n rhaid cyflwyno sylwadau 'hawl i ymateb' i'r awdurdod bwyd ar ffurf ysgrifenedig. Mae ffurflen dempled safonol y gall gweithredwyr busnesau bwyd ei defnyddio i gyflwyno 'hawl i ymateb' ar gael ar wefan yr ASB drwy: <https://www.food.gov.uk/wales/about-fsa-wales/cymru/gorfodi/cshb/adnoddaucshb/canllawiaucshb>. Nid oes rhaid defnyddio'r ffurflen hon, ac mae hawl gan weithredwyr busnesau bwyd gyflwyno eu sylwadau ar ffurf ysgrifenedig arall, wedi'u marcio'n glir fel eu sylwadau 'hawl i ymateb'.

Os yw awdurdod bwyd wedi derbyn 'hawl i ymateb' gan weithredwr busnes bwyd, dylai adolygu'r testun cyn ei anfon i'r ASB i'w gyhoeddi drwy food.gov.uk/sgoriau. Ni fydd unrhyw sylwadau 'hawl i ymateb' sy'n cynnwys sylwadau sarhaus, difriol, yn

⁵ Mae unrhyw gyfeiriad at nifer y 'dyddiau' yn y Canllawiau hyn yn cynnwys penwythnosau a gwyliau banc.

amllwg yn anghywir neu'n amherthnasol yn cael eu cyhoeddi. Mewn achosion o'r fath, hysbysir gweithredwr y busnes bwyd nad yw'r testun yn gweddu i ddiben yr 'hawl i ymateb', a gofynnir iddo newid y testun.

Pan fydd sgôr newydd yn cael ei rhoi a'i chyhoeddi drwy [food.gov.uk/sgoriau](https://www.food.gov.uk/sgoriau), mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd hefyd sicrhau bod yr 'hawl i ymateb' yn ymwneud â'r sgôr flaenorol yn cael ei dileu o'r system.

Adran 13: Cysondeb

13.1 Cyflwyniad

Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau bwyd adolygu'r broses o weithredu'r CSHB yn eu hardal yn rheolaidd er mwyn sicrhau bod y meini prawf sgorio yn cael eu hasesu'n deg ac yn gyson.

Mae gweithredu'r CSHB yn gyson yn hanfodol er mwyn sicrhau bod busnesau'n cael eu trin yn deg a bod defnyddwyr yn gallu cymharu sgoriau hylendid sefydliadau mewn un awdurdod bwyd ac ar draws awdurdodau bwyd mewn ffordd ystyrlon. Mae'n rhaid i awdurdodau bwyd sy'n cymryd rhan yn y CSHB weithredu mewn ffordd gyson i sicrhau hyn.

Dylai'r broses o sicrhau cysondeb gynnwys defnyddio'r canllawiau statudol hyn, sy'n cynnwys adrannau ar elfennau gwahanol o'r CSHB.

Bydd rhaid i awdurdodau bwyd wneud gwaith monitro er mwyn sicrhau defnydd cyson o'r canllawiau, yn ogystal â sicrhau cysondeb wrth ymgymryd ag ymyriadau (gan ganolbwyntio ar sut mae'r cynllun sgorio ymyriadau yn Atodiad 5 y *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd* yn cael ei ddefnyddio). Dylai'r gwaith monitro gael ei wneud ar dair lefel: o fewn yr awdurdod bwyd; o fewn grŵp cyswllt/rhanbarth; ac ar lefel genedlaethol gan yr ASB. Dylai'r mesurau gofynnol fod yn seiliedig ar y rhai sydd eisoes ar waith mewn perthynas â dyletswydd statudol yr awdurdod bwyd i fonitro cydymffurfiaeth â deddfwriaeth hylendid bwyd a'i gorfodi. Yn ogystal, dylid ystyried gofynion hyfforddi a chymryd rhan mewn arferion cysondeb.

13.2 Sicrhau cysondeb

Mae mesurau i sicrhau cysondeb yn cynnwys tair prif elfen:

- defnyddio'r canllawiau statudol hyn ar gyfer y CSHB
- trefniadau monitro (mesurau rheoli cysondeb sy'n seiliedig ar bolisiâu, gweithdrefnau a dogfennau'r awdurdod bwyd sy'n bodloni gofynion y *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd*, y *Cytundeb Fframwaith ar Orfodi Cyfraith Bwyd* a chanllawiau swyddogol eraill) – mesurau mewnol ac allanol – a'r camau gweithredu gofynnol i fynd i'r afael ag anghysondebau a nodwyd a
- gofynion hyfforddi a chymryd rhan mewn arferion cysondeb

13.3 Rôl yr ASB wrth weithredu'r CSHB

Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i'r ASB adolygu'r broses apelio o dan y Ddeddf. Mae'n rhaid cynnal yr adolygiad bob blwyddyn. Ar ôl pob adolygiad, mae'n rhaid i'r ASB lunio adroddiad sy'n cynnwys unrhyw argymhellion i newid y broses, a rhaid anfon copi o'r adroddiad at Weinidogion Cymru.

Yn ogystal ag adolygu'r broses apelio, mae'n rhaid i'r ASB adolygu gweithrediad y CSHB a llunio adroddiad ar gyfer Gweinidogion Cymru flwyddyn ar ôl cyflwyno'r

cynllun, a phob tair blynedd wedyn. Gall pob adroddiad gynnwys argymhellion ar gyfer newid.

Mae'r Ddeddf hefyd yn gosod dyletswydd ar awdurdodau bwyd mewn perthynas â gwerthuso'r cynllun. Mae'n rhaid i bob awdurdod bwyd adolygu gweithrediad y CSHB yn ei ardal yn rheolaidd, ac ar gais yr ASB, at ddiben cynorthwyo'r ASB i werthuso'r cynllun.

Bydd yr ASB a Llywodraeth Cymru yn adolygu'r canllawiau statudol, yn ystyried adborth awdurdodau bwyd, a'u diwygio a'u diweddarau fel sy'n ofynnol ac yn briodol.

13.4 Awdurdodau bwyd yn monitro gweithrediad y CSHB

Gan fod sgoriau hylendid bwyd yn fodd o gyflwyno canfyddiadau ymyriadau, dylai trefniadau monitro mewnol sydd eisoes ar waith gan awdurdodau bwyd mewn perthynas â'u dyletswyddau statudol i fonitro cydymffurfiaeth â chyfraith bwyd a'i gorfodi fod yn rhan o'r trefniadau cysondeb ar gyfer gweithredu'r CSHB.

Dylid cynnal gwaith monitro meintiol ac ansoddol cymesur a rheolaidd ar gyfer gweithgareddau pob gwasanaeth perthnasol er mwyn sicrhau bod y gwasanaeth yn gallu dangos ei fod yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth, â'r *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd* â'r 'Safon' yn y *Cytundeb Fframwaith ar Orfodi Cyfraith Bwyd* ac â'r canllawiau statudol.

Dylai'r trefniadau monitro hyn gael eu nodi yng ngweithdrefnau monitro mewnol yr awdurdod bwyd.

Dylid cynnal cofnodion addas a chymesur er mwyn dilysu arolygiaeth rheolwyr o weithgareddau a gweithredoedd gwasanaethau allweddol a'r mesurau a roddwyd ar waith i fynd i'r afael ag unrhyw broblemau a nodwyd.

13.5 Gweithgareddau gwasanaethau allweddol mewn perthynas â gweithredu'r CSHB

Mae'r rhain yn cynnwys:

- cymhwysedd swyddogion
- rheoli cronfeydd data busnesau bwyd
- cynnal arolygiadau ac ymyriadau eraill
- dehongli'r cynllun sgorio ymyriadau yn Atodiad 5 y *Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd*;
- cynnal cofnodion a gohebiaeth ymyriadau
- monitro gwasanaethau a chadw cofnodion cysylltiedig
- gweithredu camau diogelu'r CSHB – apeliadau, 'hawl i ymateb' ac arolygiadau ailsgorio

13.6 Cyswllt ag awdurdodau bwyd

Dylid defnyddio cyfarfodydd rheolaidd a raglennir fel cyfle ar gyfer hyfforddiant/ymarferion grŵp, dysgu gan eraill ac ymgymryd â gweithgareddau cysondeb a monitro cydgysylltiedig. Gall grwpiau rhanbarthol hefyd ddarparu rhwydwaith cymorth ar gyfer awdurdodau bwyd a fforwm i drafod ac ystyried materion yn ymwneud â chysondeb. Dylai unrhyw faterion a nodir ar lefel ranbarthol gael eu rhannu drwy Grŵp Llywio Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd Cymru.

Mae Grŵp Llywio Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd Cymru yn grŵp cyswllt a sefydlwyd yn benodol i drafod materion yn ymwneud â'r CSHB yng Nghymru. Mae'r grŵp yn cynnwys cynrychiolwyr o'r tri grŵp Diogelwch Bwyd rhanbarthol a chynrychiolwyr o Banel Technegol Diogelwch Bwyd Cymru. Mae'r grŵp hefyd yn cynnwys cynrychiolwyr o Lywodraeth Cymru a chynrychiolwyr o'r ASB yng Nghymru.

13.7 Adborth gan fusnesau ar gysondeb y CSHB

Mae 'hawl i ymateb' ar gyfer busnesau unigol wedi'i gynnwys yn y CSHB fel dull diogelu.

Mae adran 'cysylltu â ni' wedi'i chynnwys drwy food.gov.uk/sgoriau fel bod busnesau'n gallu rhoi adborth i'r ASB. Bydd yr ASB a Llywodraeth Cymru yn cydweithio ag awdurdodau bwyd ar unrhyw faterion perthnasol a godwyd gan fusnesau fel sy'n briodol.

Gall busnesau hefyd gyflwyno adborth ar weithredu'r CSHB gan awdurdodau bwyd i'w Prif Awdurdod.

13.8 Adborth gan ddefnyddwyr ar gysondeb y CSHB

Gall defnyddwyr hefyd ddefnyddio adran 'cysylltu â ni' food.gov.uk/sgoriau i gyflwyno adborth i'r ASB. Bydd yr ASB a Llywodraeth Cymru yn cydweithio ag awdurdodau bwyd ar unrhyw faterion perthnasol a godwyd gan ddefnyddwyr fel sy'n briodol.

Nid yw hyn yn atal defnyddwyr rhag cysylltu â'u hawdurdod bwyd neu'r awdurdod bwyd perthnasol a oedd yn gyfrifol am roi sgôr i'r sefydliad.

13.9 Adborth gan awdurdodau bwyd ar gysondeb y CSHB

Dylai awdurdodau bwyd barhau i ddefnyddio dulliau sydd eisoes yn bodoli, gan gynnwys grwpiau cyswllt bwyd a Grŵp Llywio Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd Cymru i drafod materion dehongli a chysondeb.

Adran 14: Deunyddiau Cyhoeddusrwydd

14.1 Cyflwyniad

Daeth Rheoliadau 2016 i rym ar 28 Tachwedd 2016, ac maent yn ei gwneud yn ofynnol i fusnesau bwyd gyhoeddi datganiad dwyieithog ar rai deunyddiau cyhoeddusrwydd copi caled sy'n cyfeirio cwsmeriaid at wefan y sgoriau hylendid bwyd.

14.2 Cwmpas Rheoliadau 2016

Mae Rheoliadau 2016 yn berthnasol i sefydliadau bwyd sy'n cyflenwi bwyd tecawê yn uniongyrchol i ddefnyddwyr.

Mae'n rhaid cynnwys datganiad ar ddeunyddiau cyhoeddusrwydd sy'n hyrwyddo bwyd tecawê, yn cynnwys pris y bwyd a dull o archebu'r bwyd heb ymweld â'r safle. Efallai y bydd y bwyd yn cael ei anfon at y cwsmer neu ei gasglu'n hwyrach.

14.3 Datganiad

Mae'n rhaid cynnwys y datganiad dwyieithog canlynol ar y deunydd cyhoeddusrwydd:

“Ewch i [food.gov.uk/sgoriau](https://www.food.gov.uk/sgoriau) i ganfod sgôr hylendid bwyd ein busnes neu gofynnwch inni beth yw ein sgôr hylendid bwyd wrth archebu./ Go to [food.gov.uk/ratings](https://www.food.gov.uk/ratings) to find out the food hygiene rating of our business or ask us for our food hygiene rating when you order.”

Mae'n rhaid i'r datganiad fod mewn ffont sydd o leiaf maint 9 fel y mesurir yn y ffont 'Times New Roman' heb ei gulhau, gyda gofod o o leiaf 3mm rhwng llinellau'r testun.

14.4 Delweddau

Gall y deunydd cyhoeddusrwydd hefyd gynnwys yn wirfoddol y ddelwedd o'r sgôr hylendid bwyd. Mae'n rhaid i'r sgôr fod yn ddilys, ac yn y fformat a nodir isod:

Mae'n rhaid i'r darluniau fod o leiaf 39mm (o led) x 27mm (o uchder) gyda thestun dwyieithog Cymraeg/Saesneg yn dangos sgôr rhwng 0 a 5.

Gellir dod o hyd i'r gwaith celf ar gyfer y delweddau ar wefan yr ASB, drwy'r ddolen isod:

<https://www.food.gov.uk/wales/about-fsa-wales/cymru/gorfodi/cshb/cshb-cymru-busnesau-tecawe>

14.5 Arddangos y datganiad

Mae'n rhaid dangos y datganiad, a'r sgôr os caiff ei ddangos, mewn man amlwg ar y deunyddiau, ac os oes mwy nag un safle yn cael ei hyrwyddo, mae'n rhaid egluro i ba fusnes y mae'r sgôr yn cyfeirio ato.

14.6 Gorfodi

Rhagwelir y bydd awdurdodau bwyd yn gallu datrys y rhan fwyaf o achosion o dorri'r Ddeddf drwy ddeialog cydymffurfio cadarnhaol â gweithredwr y busnes bwyd. Lle nad oes modd datrys achos yn hawdd neu'n gyflym, mae'r pwerau Hysbysiad Cosb Benodedig yn galluogi'r awdurdod bwyd i fabwysiadu dull graddol o sicrhau bod y busnes yn cydymffurfio â Rheoliadau 2016.

Mewn achosion o dramgwyddo, anogir yr awdurdod bwyd i weithio â'r busnes bwyd i ddeall y rhesymau dros unrhyw dramgwyddo, a rhoi cyngor i weithredwr y busnes bwyd i'w gwneud yn haws i gydymffurfio, cyn parhau â chamau gorfodi ffurfiol.

Mae'n rhaid barnu pob sefydliad ar sail ei rinweddau unigol ei hun, ond dylid gweithredu'r egwyddor o ddarparu gwybodaeth ddilys am y sgôr hylendid bwyd i'r cyhoedd mewn man amlwg ar y deunydd cyhoeddusrwydd.

15.1 Cyflwyniad

Mae'r Blaenoriaethau Gorfodi Cenedlaethol ar gyfer gwasanaethau rheoleiddio yn disgrifio blaenoriaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer darpariaeth reoleiddio yn lleol. Cyhoeddodd Swyddfa Gwell Rheoleiddio Leol (LBRO) flaenoriaethau gorfodi cenedlaethol ar gyfer Cymru ym mis Ebrill 2010. Paratowyd y blaenoriaethau gan LBRO mewn cydweithrediad â'r awdurdodau bwyd, rheoleiddwyr cenedlaethol a chyrrff proffesiynol a chynrychioladol.

Mae gan awdurdodau bwyd yng Nghymru ddyletswydd statudol i ystyried blaenoriaethau gorfodi cenedlaethol wrth ddyrannu adnoddau ar gyfer rhai o'u swyddogaethau rheoleiddio. Mae swyddogaethau rheoleiddio sy'n gysylltiedig â sgoriau hylendid bwyd yn perthyn i'r categori hwn. Dyma'r blaenoriaethau gorfodi cenedlaethol ar gyfer Cymru:

- Diogelu unigolion rhag niwed a hybu gwella iechyd.
- Sicrhau diogelwch ac ansawdd y gadwyn fwyd er mwyn lleihau'r risg i iechyd pobl ac anifeiliaid.
- Hyrwyddo amgylchedd masnachu teg a chyfiawn i ddinasyddion a busnesau.
- Gwella'r amgylchedd lleol er mwyn dylanwadu'n gadarnhaol ar ansawdd bywyd a hyrwyddo cynaliadwyedd.

Mae Llywodraeth Cymru yn awyddus i sicrhau bod awdurdodau bwyd a busnesau bwyd yn cydweithio er mwyn datrys problemau'n wirfoddol lle bo hynny'n bosibl. Mae Llywodraeth Cymru yn credu bod angen defnyddio addysg ac arweiniad er mwyn ymateb yn y lle cyntaf, ac na ddylid dwyn achos gorfodi oni bai bod dulliau anffurfiol wedi methu.

Rhagwelir y bydd awdurdodau bwyd yn gallu datrys y rhan fwyaf o achosion o dorri'r Ddeddf drwy ddeialog cydymffurfio cadarnhaol â gweithredwr y busnes bwyd. Lle nad oes modd datrys achos yn hawdd neu'n gyflym, mae'r pŵerau Hysbysiad Cosb Benodedig yn galluogi'r awdurdod bwyd i fabwysiadu dull graddol o sicrhau bod y busnes yn cydymffurfio â'i rwymedigaethau o dan y Ddeddf a'i rheoliadau cysylltiedig.

Hyd yn oed os oes trosedd wedi'i chyflawni, dylai'r awdurdod bwyd weithio gyda'r busnes bwyd i ddeall y rhesymau dros unrhyw drosedd, a rhoi cyngor i weithredwr y busnes bwyd i'w gwneud yn haws iddo gydymffurfio â'r Ddeddf yn y dyfodol, cyn ystyried rhoi camau gorfodi ar waith.

Os yw gweithredwr busnes bwyd yn methu â chydymffurfio ond ei fod yn barod i egluro yn agored pam ei fod yn ei chael hi'n anodd cydymffurfio, a bod eglurhad o'r

fath yn rhesymol, dylai'r awdurdod bwyd weithio gyda gweithredwr y busnes bwyd i'w helpu i gydymffurfio yn hytrach na chyflwyno Hysbysiad Cosb Benodedig neu fynd ati i'w erlyn. Os yw gweithredwr y busnes bwyd yn methu â chydymffurfio o hyd, er gwaetha'r ffaith ei fod wedi derbyn cymorth gan yr awdurdod bwyd a chyngor blaenorol, gall yr awdurdod bwyd fynd ati i gyflwyno Hysbysiad Cosb Benodedig.

Ar ôl cynnal y drafodaeth gychwynnol a rhoi unrhyw gymorth neu gyngor, dylai'r awdurdod bwyd fynd ati'n rhagweithiol i fonitro a yw gweithredwr y busnes bwyd nawr yn cydymffurfio â gofynion y Ddeddf. Os yw gwaith monitro neu gwynion pellach yn awgrymu bod gweithredwr y busnes bwyd yn parhau i dorri'r Ddeddf, dylid ystyried rhoi camau pellach ar waith. Yn y rhan fwyaf o achosion, bydd hyn yn golygu cyflwyno Hysbysiad Cosb Benodedig, oni bai bod gweithredwr y busnes bwyd yn gallu cynnig esgus rhesymol, gyda thystiolaeth, pam nad oes modd cydymffurfio.

Os yw'r awdurdod bwyd yn credu'n rhesymol bod gweithredwr y busnes bwyd wedi methu â chydymffurfio'n fwriadol neu'n gyson ag un o ofynion y Ddeddf, gall y swyddog awdurdodedig ddod i'r casgliad nad yw'n briodol cyflwyno Hysbysiad Cosb Benodedig, ac yn lle gwneud hynny, gall fynd ati ar unwaith i ddwyn achos cyfreithiol.

15.2 Awdurdodau Bwyd

Mae'r Ddeddf yn rhoi dyletswydd ar awdurdodau bwyd yng Nghymru i wneud trefniadau i orfodi rhwymedigaethau'r Ddeddf ar sefydliadau busnesau bwyd yn eu hardaloedd penodol. Yr awdurdodau bwyd sy'n gyfrifol am orfodi'r Ddeddf yng Nghymru ar hyn o bryd yw:

- Cyngor Sir neu Gyngor Bwrdeistref Sirol
- Awdurdod Iechyd Porthladd, mewn amgylchiadau a ddisgrifir yn adran 5(3) Deddf Diogelu Bwyd 1990.

15.3 Swyddogion awdurdodedig

Bydd angen i awdurdodau bwyd benodi swyddogion awdurdodedig priodol i gyflawni dyletswyddau er mwyn cydymffurfio â'r Ddeddf. Ystyr 'swyddog awdurdodedig' yw swyddog sydd wedi'i awdurdodi'n ysgrifenedig gan awdurdod bwyd i gyflawni unrhyw un o swyddogaethau'r awdurdod o dan y Ddeddf.

Gallai swyddogion presennol sydd â phrofiad o gyflawni dyletswyddau gorfodi yn ymwneud â busnesau, fel swyddogion iechyd yr amgylchedd a swyddogion safonau masnach, wneud y gwaith hwn a'i ymgorffori yn eu gweithgareddau arolygu eraill.

Bydd angen i swyddogion gael eu hawdurdodi o dan y Ddeddf yn unol â gweithdrefnau arferol eu hawdurdod lleol.

15.4 Arolygu

Wrth ddangos eu hawdurdod ysgrifenedig os gofynnir amdano, gall swyddogion awdurdodedig gael mynediad i sefydliad busnes bwyd ar unrhyw awr resymol er mwyn gorfodi'r gofyniad i arddangos sticeri sgoriau hylendid bwyd. O safbwynt cael mynediad at unrhyw ran o sefydliad a ddefnyddir fel annedd breifat yn unig, mae'n rhaid rhoi rhybudd 24 awr i'r gweithredwr o'r bwriad i gael mynediad.

15.5 Hysbysiadau Cosb Benodedig

Mae adran 21 y Ddeddf yn rhoi'r hawl i swyddogion awdurdodedig gyhoeddi hysbysiadau cosb mewn perthynas â throseddau o dan adran 9. Mae Rheoliad 10 Rheoliadau 2016 yn rhoi pŵer i swyddogion awdurdodedig roi hysbysiadau cosb am droseddau o dan Reoliad 5 y Rheoliadau hynny. Mae Hysbysiad Cosb Benodedig yn rhoi cynnig i'r person osgoi unrhyw atebolrwydd am gollfarn am y drosedd drwy dalu cosb benodedig. Gall swyddogion gorfodi gyflwyno Hysbysiad Cosb Benodedig os oes ganddynt reswm i gredu bod unigolyn wedi cyflawni trosedd dan Adran 9 y Ddeddf neu Reoliad 5 Rheoliadau 2016.

Ym mhob achos, yr awdurdod bwyd (yn gweithredu drwy ei swyddog awdurdodedig) sy'n penderfynu pa Hysbysiadau Cosb Benodedig i'w cyhoeddi neu ba gyhuddiadau i'w dwyn. Wrth wneud y penderfyniad hwnnw, mae'n rhaid i'r swyddog weithredu'n rhesymol yn unol ag egwyddorion arferol cyfraith gyhoeddus ac unrhyw ganllawiau, cod ymarfer perthnasol ac ati. Gall methu â gweithredu yn unol â'r egwyddorion hynny arwain at weithredwr y busnes bwyd yn gwneud cais am adolygiad barnwrol neu'n dewis sefyll ei brawf yn hytrach na derbyn yr Hysbysiad Cosb Benodedig.

Mae'r Atodlen i'r Ddeddf yn nodi'r weithdrefn Hysbysiad Cosb Benodedig berthnasol. Yn gryno, mae'n rhaid i Hysbysiad Cosb Benodedig:

- roi manylion yr amgylchiad yr honnir ei fod yn ffurfio'r drosedd
- datgan enw a chyfeiriad yr awdurdod yr oedd y swyddog awdurdodedig yn gweithredu ar ei ran pan roddodd y swyddog yr hysbysiad
- datgan swm y gosb a'r cyfnod ar gyfer talu'r gosb
- datgan swm y gosb ostyngol a'r cyfnod y mae'r gostyngiad yn gymwys;
- datgan canlyniadau peidio â thalu'r gosb cyn diwedd y cyfnod ar gyfer talu'r gosb
- datgan y person y caniateir i'r gosb neu'r gosb ostyngol gael ei thalu iddo a'r cyfeiriad lle y caniateir ei thalu
- datgan drwy ba ddull y caniateir talu
- y person y caniateir i unrhyw sylwadau sy'n ymwneud â'r hysbysiad gael eu cyflwyno iddo a'r cyfeiriad lle y caniateir eu cyflwyno

Mae'n rhaid i Hysbysiad Cosb Benodedig hefyd hysbysu'r person y mae wedi'i roi iddo am ei hawl i sefyll prawf am y drosedd honedig, ac esbonio sut y caniateir i'r hawl honno gael ei harfer.

Bydd cyfanswm llawn y gosb benodedig fel y'i nodir yn yr hysbysiad yn daladwy, ac mae'n rhaid ei dalu o fewn 28 diwrnod, gan ddechrau ar ddiwrnod cyhoeddi'r hysbysiad. Fodd bynnag, mae swm gostyngol yn daladwy yn hytrach na'r swm llawn os telir y gosb cyn diwedd y cyfnod 14 diwrnod, gan ddechrau ar ddiwrnod cyhoeddi'r hysbysiad. Ystyrir bod y taliad wedi'i wneud ar yr adeg pan fyddai'r llythyr wedi'i ddsbarthu fel rhan o'r system bost arferol.

Mae'r blwch isod yn nodi'r symiau cyfredol ar gyfer pob un o'r troseddau:

Troseddau Adran 9 sy'n gallu arwain at Hysbysiad Cosb Benodedig	Swm Llawn	Swm gostyngol
<p>Mae gweithredwr sefydliad busnes bwyd yn cyflawni trosedd os yw, heb esgus rhesymol:</p> <ul style="list-style-type: none"> yn methu ag arddangos sticer sgôr hylendid bwyd dilys yn y man a'r modd a ragnodir yn arddangos sticer sgôr hylendid bwyd annilys yn methu â chadw sticer sgôr hylendid bwyd dilys yn ildio ei feddiant ar sticer sgôr hylendid bwyd i unrhyw berson heblaw am swyddog awdurdodedig awdurdod bwyd 	£200	£150
<p>Mae gweithredwr sefydliad busnes bwyd hefyd yn euog o drosedd, os, heb esgus rhesymol:</p> <ul style="list-style-type: none"> gwrthodir cais unigolyn i gael ei hysbysu ar lafar am sgôr hylendid bwyd; neu rhoddir gwybodaeth anwir neu gamarweiniol i berson sy'n gwneud cais o'r fath am sgôr hylendid bwyd y sefydliad. 	£200	£150
<p>Mae person yn cyflawni trosedd os yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> yn fwriadol yn newid, yn difwyno neu fel arall yn ymyrryd â sticer sgôr hylendid bwyd yn gwneud hynny heblaw er mwyn ei dynnu o'r man lle y mae'n cael ei arddangos, neu er mwyn ei ddistrywio, yn unol ag adran 7(6) 	£200	£150
<p>Troseddau Rheoliad 5 sy'n gallu arwain at Hysbysiad Cosb Benodedig</p>	Swm llawn	Swm gostyngol
<p>Mae gweithredwr sefydliad busnes bwyd yn cyflawni trosedd os yw, heb esgus rhesymol –</p> <ul style="list-style-type: none"> yn methu â sicrhau bod ei ddeunydd cyhoedduswydd yn arddangos y datganiad canlynol mewn man amlwg ac yn cydymffurfio â'r gofynion o ran maint: <p>“Ewch i food.gov.uk/sgoriau i ganfod sgôr hylendid bwyd ein busnes neu gofynnwch inni beth yw ein sgôr hylendid bwyd wrth archebu. / Go to food.gov.uk/ratings to find out the food hygiene rating of our business or ask us for our food hygiene rating when you order”.</p>	£200	£150
<p>Lle bo gweithredwr yn dewis arddangos sgôr hylendid bwyd ar ei ddeunydd cyhoedduswydd</p> <ul style="list-style-type: none"> yn arddangos sgôr annilys; mae'n rhaid dangos y sgôr mewn lle amlwg ar y deunyddiau, lle gellir ei gweld yn 	£200	£150

hawdd gan ddefnyddwyr; arddangos y sgôr mewn modd sy'n dangos yn glir i ba sefydliad mae'n berthnasol iddo os yw'r deunydd yn hyrwyddo bwyd tecawê mwy nag un sefydliad; a chydymffurfio â'r gofynion a nodir yn Atodlen 1 Rheoliadau 2016.		
---	--	--

Os yw person sydd wedi derbyn Hysbysiad Cosb Benodedig yn methu â thalu'r gosb benodedig erbyn diwedd y cyfnod 28 diwrnod, gall yr awdurdod bwyd ddwyn achos yn erbyn y person am y drosedd y mae'r hysbysiad cosb yn berthnasol iddi. Ni ellir dwyn achos am y drosedd cyn diwedd y cyfnod ar gyfer talu'r gosb. Os yw'r gosb (neu'r swm gostyngol fel sy'n briodol) yn cael ei thalu yn unol â'r hysbysiad cosb cyn diwedd y cyfnod talu perthnasol, ni ellir dwyn achos yn erbyn y person am y drosedd y mae'r hysbysiad cosb yn berthnasol iddi.

Gall y sawl sy'n derbyn yr hysbysiad cosb ofyn i sefyll ei brawf am y drosedd honedig. Mae'n rhaid i'r sawl sy'n derbyn yr hysbysiad wneud cais i'r awdurdod bwyd i sefyll ei brawf cyn diwedd y cyfnod ar gyfer talu'r gosb, yn unol â'r drefn a nodir gan yr awdurdod bwyd yn yr hysbysiad cosb. Ni all yr awdurdod bwyd ddwyn achos cyn diwedd y cyfnod a nodir yn yr hysbysiad cosb. Nid oes hawl apelio yn erbyn hysbysiad cosb, ac eithrio'r hawl i sefyll prawf am y drosedd honedig. Fodd bynnag, os yw awdurdod bwyd yn credu na ddylai hysbysiad cosb a gyhoeddwyd gan swyddog awdurdodedig fod wedi'i roi, mae'n gallu hysbysu'r sawl a dderbyniodd yr hysbysiad ei fod am ei ddileu. Wrth wneud hynny, mae'n rhaid i'r awdurdod ad-dalu unrhyw swm sydd wedi'i dalu fel cosb, ac ni ellir dwyn neu barhau ag achos yn erbyn y sawl a dderbyniodd yr hysbysiad am y drosedd dan sylw.

15.6 Troseddau Lluosog

Gan ddibynnu ar ffeithiau'r achos, yn ddamcaniaethol gall gweithredwr busnes bwyd dderbyn sawl Hysbysiad Cosb Benodedig neu gael ei gyhuddo o droseddau lluosog o dan adran 9 y Ddeddf. Er enghraifft, pe bai gweithredwr busnes bwyd yn derbyn sticer newydd yn dangos sgôr is na'r sticer blaenorol, gallai'r gweithredwr ddewis parhau i arddangos yr hen sticer yn hytrach na'r sticer newydd. Mewn achos o'r fath, byddai'n cyflawni trosedd o dan adran 9(a) (methu ag arddangos sticer dilys) ac adran 9(b) (arddangos sticer annilys). Pe bai gweithredwr y busnes bwyd yn taflu'r sticer, byddai hefyd yn cyflawni trosedd o dan adran 9(c) (methu â chadw sticer hylendid bwyd dilys). Fodd bynnag, byddai synnwyr cyffredin, tegwch ac arfer da, ochr yn ochr ag egwyddor y gyfraith gyffredin yn erbyn 'dyblygedd' yn golygu na ddylai gweithredwr busnes bwyd wynebu cyhuddiad am fwy nag un trosedd lle bo ffeithiau'r drosedd yr un fath yn union ac mae 'drygau' y drosedd yr un fath. Yn y pen draw, y llys sy'n penderfynu a yw cyhuddiadau wedi'u dyblygu.

Mewn rhai achosion, gallai gweithredwr busnes bwyd dderbyn Hysbysiadau Cosb Benodedig lluosog neu gael ei gyhuddo o droseddau lluosog o dan adran 9 y Ddeddf heb dorri'r rheol yn erbyn dyblygedd. Mae hyn yn digwydd oherwydd bod ffeithiau pob trosedd a'r 'drygau' cysylltiedig yn wahanol. Ym mhob achos, yr awdurdod bwyd (yn gweithredu drwy ei swyddog awdurdodedig) sy'n penderfynu pa Hysbysiadau Cosb Benodedig i'w rhoi neu ba gyhuddiadau i'w dwyn. Wrth wneud y penderfyniad hwnnw, mae'n rhaid i'r swyddogion weithredu'n rhesymol yn unol ag egwyddorion arferol y gyfraith gyhoeddus a'u polisi gorfodi eu hunain.

15.7 Gorfodi mewn sefydliadau awdurdodau lleol

Dylai bod gan yr awdurdod bwyd bolisi sy'n nodi'r trefniadau ar gyfer sicrhau cydymffurfiaeth mewn sefydliadau lle mai'r awdurdod bwyd ei hun yw gweithredwr y busnes bwyd, gan sicrhau nad yw penderfyniadau gorfodi yn arwain at unrhyw wrthdaro buddiannau. Dylid hysbysu'r Prif Weithredwr yn ddi-oed am unrhyw achosion difrifol o dorri'r rheolau.

15.8 Cod Cydymffurfiaeth y Rheoleiddwyr

Cyhoeddwyd Cod Cydymffurfiaeth y Rheoleiddwyr yn 2008 yn unol ag adran 23 o Ddeddf Diwygio Deddfwriaethol a Rheoleiddiol 2006. Mae'n god ymarfer statudol sy'n rheoli dulliau gorfodi ac yn datblygu egwyddorion rheoleiddio da. Mae'r Cod yn ei gwneud yn ofynnol i reoleiddwyr ystyried sut y gallant gefnogi twf economaidd, mabwysiadu dull gorfodi ar sail risg, darparu cyngor ac arweiniad i helpu busnesau a chyrrff eraill sy'n cael eu rheoleiddio i ddeall eu cyfrifoldebau, a gwneud penderfyniadau gorfodi cymesur. Yng Nghymru, mae'r Cod yn berthnasol i swyddogaethau rheoleiddio penodol a gyflawnir gan awdurdodau lleol Cymru yn ymwneud â materion y DU nad ydynt wedi'u datganoli a rheoleiddwyr penodol y DU sy'n gweithredu yng Nghymru.

Cyhoeddodd Llywodraeth y DU God Rheoleiddwyr diwygiedig ym mis Gorffennaf 2013 yn dilyn ymgynghoriad. Fel rhan o'r ymgynghoriad, gofynnwyd am safbwyntiau ar y posibilrwydd o ymestyn y Cod yng Nghymru fel ei fod yr un mor berthnasol ag yn Lloegr. Bydd Llywodraeth y DU yn gweithio'n agos gyda chydweithwyr Llywodraeth Cymru i adolygu ac asesu perthnasedd y Cod yng Nghymru.

15.9 Siart llif yn crynhoi'r broses Hysbysiad Cosb Benodedig

Mae gan swyddog awdurdodedig reswm i gredu bod trosedd wedi'i chyflawni o dan adran 9 Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013 a Rheoliad 5 Rheoliadau 2016, ac mae'n arfer disgrisiwn i ymdrin â'r drosedd drwy gyhoeddi Hysbysiad Cosb Benodedig i weithredwr sefydliad busnes bwyd neu'r unigolyn dan sylw.

15.10 Troseddau Eraill

Pan fo busnesau bwyd yn cael eu harolygu a'u hymchwilio, disgwylir y bydd y rhan fwyaf o weithredwyr busnesau bwyd yn cydweithredu â'r swyddog awdurdodedig. Fodd bynnag, os yw'r swyddog awdurdodedig yn cael ei atal a'i rwystro rhag cyflawni'r tasgau gofynnol i gwblhau'r arolygiad neu'r ymchwiliad, mae'r person sy'n ei rwystro yn cyflawni trosedd o dan y Ddeddf, oni bai bod ganddo esgus rhesymol am ei ymddygiad. Nid oes unrhyw ddiffiniad penodol o 'esgus rhesymol', a gall yr hyn sy'n rhesymol amrywio o berson i berson a dibynnu ar amgylchiadau penodol yr achos.

Mae'r Ddeddf hefyd yn nodi bod 'corff corfforaethol' yn gallu cyflawni trosedd. Mae corff corfforaethol yn sefydliad neu'n grŵp o bersonau sy'n hysbys drwy enw penodol ac sy'n gweithredu, neu'n gallu gweithredu, fel endid cydnabyddedig neu berson cyfreithiol. Mae hyn yn cynnwys cwmnïau, cymdeithasau, sefydliadau, mentrau dielw a chyirff cyhoeddus. O dan y Ddeddf, gall uwch-swyddogion cwmnïau a sefydliadau, fel cyfarwyddwyr, ysgrifenyddion cwmnïau ac uwch-reolwyr y corff corfforaethol gael eu dwyn i gyfrif os yw'r corff corfforaethol wedi'i gael yn euog o gyflawni trosedd. Mae hyn yn berthnasol lle mae modd dangos bod y drosedd wedi'i chyflawni drwy eu cydsyniad, eu hymoddefiad neu eu hesgeulustod.